

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ 371

ΘΕΜΑ: Έγκριση Α΄ Μέρους του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2024-2028 του Δήμου Λαρισαίων.

Στη Λάρισα σήμερα 07-05-2025 ημέρα της εβδομάδας Τετάρτη και ώρα 13.00 μ.μ., η Δημοτική Επιτροπή του Δήμου Λαρισαίων, συνήλθε σε συνεδρίαση ύστερα από τη με αρ. πρωτ. 22304/02-05-2025 έγγραφη πρόσκληση του Προέδρου αυτής Χρήστου Τερζούδη, που ορίστηκε με τη με αριθμ. 5542/19-12-2024 απόφαση του Δημάρχου Λάρισας, παρευρεθέντων από τα μέλη οι κ. 1) Τερζούδης Χρήστος ως Πρόεδρος, 2) Λεωνιδάκης Δημήτριος, 3) Τζατζάκης Φώτιος, 4) Καλόγηρος Κωνσταντίνος, 5) Ανδριτσόπουλος Ανδρέας, 6) Κουρδής Αναστάσιος, 7) Διαμάντος Κωνσταντίνος και 8) Δεληγιάννης Δημήτριος.

Η Δημοτική Επιτροπή του Δήμου Λαρισαίων, μετά από συζήτηση σχετικά με το θέμα: Έγκριση Α΄ Μέρους του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2024-2028 του Δήμου Λαρισαίων και λαμβάνοντας υπόψη:

1. Τα άρθρα 72 & 74Α του Ν. 3852/2010 όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν.
2. Τις διατάξεις του Ν. 5056/2023.
3. Τη με αριθμ. πρωτ. 22232/30-04-2025 εισήγηση της Δ/νσης Επιχειρησιακού Σχεδιασμού,

Τμήμα Προγραμματισμού & Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων, η οποία έχει ως εξής:
Σας υποβάλλουμε το **Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού του Δήμου** (Α Μέρος Επιχειρησιακού Προγράμματος 2024-2028) όπως διαμορφώθηκε σε συνεργασία με το Γραφείο Δημάρχου, τις Αντιδημαρχίες, τις Υπηρεσίες και τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου μας και παρακαλούμε για την συζήτηση και έγκρισή του. Στο κείμενο του Στρατηγικού Σχεδιασμού παρουσιάζεται το εξωτερικό περιβάλλον του Δήμου, προκειμένου να καταγραφούν οι ευκαιρίες που παρουσιάζονται και τα πιθανά προβλήματα που θα προκύψουν από ενδεχόμενες αλλαγές ή εξελίξεις καθώς και το εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου, προκειμένου να εντοπιστούν τα πλεονεκτήματα που μπορούν να αξιοποιηθούν, αλλά και οι αδυναμίες του στην οργάνωση και λειτουργία του, που πρέπει να ξεπεραστούν προκειμένου ο Δήμος να ασκήσει αποτελεσματικότερα το ρόλο του. Τέλος, διατυπώνεται το όραμα και η στρατηγική του, που εξειδικεύεται σε γενικούς στόχους.

Οι υπηρεσίες και τα νομικά πρόσωπα του Δήμου Λαρισαίων συμμετείχαν ενεργά στην όλη διαδικασία για την σύνταξη του Στρατηγικού Σχεδιασμού:

- με την υποβολή των προτάσεων και των παρατηρήσεών τους για τη διαμόρφωση του τελικού κειμένου,
- με τη συμπλήρωση κατάλληλα δομημένου ερωτηματολογίου που αφορούσε στην αποτύπωση και αξιολόγηση της λειτουργίας τους.

Επιπλέον ακολουθήθηκαν πιστά οι απαιτήσεις και υποδείξεις των σχετικών Υπουργικών Αποφάσεων και εγκυκλίων που αφορούν στο περιεχόμενο, στη δομή και στον τρόπο υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α΄ βαθμού, (Υ.Α.18183/2007/ΥΠΕΣ, Υ.Α. 5694/2011/ΥΠΕΣ, Π.Δ.185/2007)

Το Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού, αποτελεί το Α΄ Μέρος του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2024-2028 το οποίο στην συνέχεια, εγκεκριμένο και από το Δημοτικό Συμβούλιο, δημοσιοποιείται για διαβούλευση, τουλάχιστον επί δύο (2) εβδομάδες, με καταχώρηση στην ιστοσελίδα του Δήμου, καθώς και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο. Κατά τη διάρκεια της

δημοσιοποίησης υποβάλλονται προτάσεις, εγγράφως ή ηλεκτρονικά, από όλους τους ενδιαφερόμενους πολίτες και φορείς.

Υπενθυμίζουμε ότι ακολουθεί η Β΄ Φάση σύνταξης του Επιχειρησιακού Προγράμματος όπου προκειμένου να αποτυπωθεί ο επιχειρησιακός σχεδιασμός του Δήμου αναλύονται οι γενικοί στόχοι σε συγκεκριμένες ιεραρχημένες δράσεις, με προϋπολογισμό και τετραετή προγραμματισμό καθώς και δείκτες παρακολούθησης.

4. Τη δήλωση των Δημοτικών Συμβούλων κ. Διαμάντου Κωνσταντίνου και Δεληγιάννη Δημητρίου ότι ψηφίζουν ΛΕΥΚΟ.

ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΟΜΟΦΩΝΑ

Εγκρίνει το Α΄ Μέρος του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2024-2028 του Δήμου Λαρισαίων, το οποίο επισυνάπτεται και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας .

Υποβάλλει τα παραπάνω στο Δημοτικό Συμβούλιο.

Αποφασίστηκε, αναγνώστηκε και υπογράφηκε.

Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΤΕΡΖΟΥΔΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

**ΛΕΩΝΙΔΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΤΖΑΤΖΑΚΗΣ ΦΩΤΙΟΣ
ΚΑΛΟΓΗΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΑΝΔΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
ΚΟΥΡΔΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ
ΔΙΑΜΑΝΤΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ**

ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ
MUNICIPALITY OF LARISSA

ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ
MUNICIPALITY OF LARISSA

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2024- 2028 *Δήμος Λαρισαίων*

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2024 -2028 – Α' ΜΕΡΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΣΚΟΠΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	3
1.1 ΣΚΟΠΟΙ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	3
1.2 ΚΥΡΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	5
1.3 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	7
1.4 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	8
1.5 ΒΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	9
1.6 ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	11
2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ.....	12
2.1 ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ.....	12
2.2 ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	13
2.3 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ.....	16
2.4 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....	29
2.5 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ.....	32
2.6 ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.....	43
2.7 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ.....	49
3. ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ.....	50
3.1 ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΚΛΙΜΑΤΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ.....	50
3.2 ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ.....	51
3.3 ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ.....	52
3.4 ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΑΣΤΙΚΗΣ ΘΕΡΜΙΚΗΣ ΝΗΣΙΔΑΣ.....	53
3.5 ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΟΣ ΦΟΡΤΟΣ.....	54
3.6 ΜΕΣΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΩΝ.....	54
3.7 ΠΡΑΣΙΝΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΙ ΧΩΡΟΙ.....	55
3.8 ΑΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ.....	58
3.9 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ/ ΑΠΟΒΑΝΤΩΝ.....	59
3.10 ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ.....	65
4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΠΑΙΔΕΙΑ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	75
4.1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.....	75
4.2 ΠΑΙΔΕΙΑ.....	82
4.3 ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ.....	84
4.4 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ.....	86
4.5 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	90
5. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ.....	94
5.1 ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ.....	94
5.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ - ΥΠΟΔΟΜΕΣ – ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΑ ΠΟΛΕΩΝ.....	96
5.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	109
6. ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (SWOT ANALYSIS).....	112
6.1 Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΑ.....	113
6.2 ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ ΔΗΜΟΤΩΝ.....	116

ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2024 -2028 – Α' ΜΕΡΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

6.3 ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ.....	118
7. ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ.....	121
7.1 ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ.....	121
7.2 ΑΞΟΝΕΣ - ΖΗΤΟΥΜΕΝΑ - ΣΤΟΧΟΙ	123
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΕΝΤΑΕΤΟΥΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ (Β' ΦΑΣΗ).....	127

1. ΣΚΟΠΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1.1 ΣΚΟΠΟΙ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης:

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα κατά κύριο λόγο προσδιορίζει τις νέες δραστηριότητες που θα πρέπει να αναπτύξει ο Δήμος στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του, με απώτερους σκοπούς:

- α. την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής του &
- β. τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της περιοχής με ενιαίο και συνεκτικό τρόπο μέσω των αξόνων, των μέτρων και των δράσεων που προτείνει, από κοινού, φυσικά, με όλα τα υπόλοιπα εργαλεία και στρατηγικά κείμενα που διαθέτει.

Εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού:

Εκτός από τις δράσεις για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει υποπρογράμματα για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του ΟΤΑ ως δημόσιου και κοινωνικού οργανισμού, ως φορέα, δηλαδή, παροχής συλλογικών αγαθών και υπηρεσιών αλλά και ως κοινωνικού και πολιτικού θεσμού. Ειδικότερα, οι σχετικές δράσεις αποσκοπούν:

- α. στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων του και στην καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη.
- β. στη βελτίωση της παραγωγικής ικανότητας του ΟΤΑ μέσω του μεσοπρόθεσμου προγραμματισμού προσλήψεων, της βέλτιστης διάταξης του υφιστάμενου προσωπικού, της μηχανοργάνωσης, της προμήθειας εξοπλισμού και της εξασφάλισης γης και κτιριακών εγκαταστάσεων &

γ. στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του ΟΤΑ, μέσω του μεσοπρόθεσμου οικονομικού προγραμματισμού, της παρακολούθησης του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών και της ορθολογικότερης οικονομικής διαχείρισης.

Ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου:

Ο ρόλος του Δήμου, των οριοθετημένων από το θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων του, είναι να μεριμνά για τη συνολική ευημερία της περιοχής του. Η διοίκηση γίνεται αντιληπτή όχι μόνο ως διοίκηση για τη παροχή των πάγιων υπηρεσιών του Δήμου, αλλά ως μέριμνα για το σύνολο των τοπικών υποθέσεων. Σ' αυτή την κατεύθυνση, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου θα πρέπει να επισημαίνει τη συμβολή που μπορούν να έχουν στην ανάπτυξη:

- α. Οι τοπικοί, κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς (ιδιωτικές επιχειρήσεις, σύλλογοι και μη κυβερνητικές οργανώσεις και η Κοινωνία των Πολιτών)
- β. Οι όμοροι Δήμοι &
- γ. Οι λοιποί φορείς του πολιτικό-διοικητικού συστήματος της χώρας (Αρμόδια Υπουργεία, Περιφέρεια, Χρηματοδοτικοί Φορείς).

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εκτός των άλλων στοχεύει επίσης, στην αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας του Δήμου με φορείς του ιδιωτικού, δημόσιου και κοινωνικού τομέα, σε τοπικό, διαπεριφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή υπηρεσιών ή υλοποίηση δράσεων και συμφωνιών.

1.2 ΚΥΡΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελεί εργαλείο για την άσκηση του αναπτυξιακού ρόλου του Δήμου, με τα εξής χαρακτηριστικά:

α. Αποτελεί ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης και βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του Δήμου:

Περιλαμβάνει τις αναπτυξιακές υποδομές, τις τοπικές επενδύσεις αλλά και τη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των Δημοτικών Υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων που εποπτεύονται από το Δήμο. Πρόκειται για πρόγραμμα πολυτομεακού χαρακτήρα, με εύρος θεματικών αντικειμένων αντίστοιχου του φάσματος των θεμάτων που απασχολούν την καθημερινή λειτουργία του Δήμου. Καλύπτει όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων του Δήμου και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων.

β. Αποτελεί το πενταετές πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του

Στις προτεραιότητες του προγράμματος αντανακλάται η βούληση και το όραμα της Δημοτικής Αρχής, καθώς και οι προτεραιότητες του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Το όραμα της δημοτικής αρχής αποτυπώνεται στη στρατηγική και αναλύεται σε πενταετές πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του και τέλος σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης της κάθε υπηρεσίας του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του.

γ. Αποτελεί οργανικό στοιχείο της καθημερινής λειτουργίας και διοίκησης του Δήμου και μέρος του προγραμματικού του κύκλου:

Η σύνταξη του επιχειρησιακού προγράμματος είναι η αρχική φάση της διαδικασίας προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου. Η διαδικασία αυτή αποτελεί το διαρκές αντικείμενο ενασχόλησης των αιρετών οργάνων, των προϊσταμένων και του αρμόδιου Τμήματος Προγραμματισμού και Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων.

δ. Υλοποιείται μέσω του ετήσιου προγράμματος δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του:

Σκοπός της σύνταξης του ετήσιου προγράμματος δράσης είναι η εξειδίκευση του συνολικού πενταετούς επιχειρησιακού προγράμματος σε ετήσιο πρόγραμμα των υπηρεσιών, ο οποίος προγραμματισμός στοχεύει στον επιμερισμό των δράσεων του προγράμματος στις υπηρεσίες, που θα τις υλοποιήσουν.

ε. Εκπονείται με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων:

Κατά τη διαδικασία σύνταξης του συμμετέχουν με σαφώς καθορισμένο τρόπο:

- Αιρετά όργανα (Δημοτικό Συμβούλιο, Επιτροπές, Αντιδήμαρχοι, Δ.Σ. Νομικών Προσώπων, Συμβούλια Τοπικών και Δημοτικών Κοινοτήτων)
- Υπηρεσιακά στελέχη (Διευθυντές/ντρίες και Προϊστάμενοι/νες Υπηρεσιών, Διευθύντριες και Διευθυντές Νομικών Προσώπων, στελέχη του Τμήματος Προγραμματισμού και Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων)
- Τοπικοί φορείς και ομάδες δημοτών με συμβολή στην τοπική ανάπτυξη ή/και τη λειτουργία του ΟΤΑ
- Φορείς του διοικητικού συστήματος της χώρας (π.χ.: Περιφέρεια)

στ. Αξιοποιεί δείκτες επίδοσης:

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα διατυπώνει μετρήσιμους στόχους, η επίτευξη των οποίων παρακολουθείται μέσω συστήματος δεικτών επίδοσης. Για την παρακολούθηση της εξέλιξης των δεικτών αξιοποιούνται τα στοιχεία (εσόδων/ δαπανών, πόρων, εκροών, αποτελεσμάτων στους αποδέκτες) που τηρούνται στις βάσεις δεδομένων του πληροφοριακού συστήματος του Δήμου. Η λήψη των αποφάσεων προγραμματισμού δεν στηρίζεται μόνο στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, αλλά και στις ανάγκες και προσδοκίες των κατοίκων και του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου, όπως αυτές διατυπώνονται στις διαδικασίες συμμετοχής.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελεί το βασικό πλαίσιο κατεύθυνσης, προσδιορισμού και συντονισμού των ενεργειών όλων των οργάνων διοίκησης και υπηρεσιών και είναι ευρύτερα γνωστό στους εργαζόμενους του ΟΤΑ, προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελεί προϊόν συλλογικής εργασίας όλων των υπηρεσιών του Δήμου και οδηγεί στην ανάληψη δεσμεύσεων μεταξύ των διαδοχικών ιεραρχικών επιπέδων, σε ό,τι αφορά στην υλοποίηση του τμήματος εκείνου στο οποίο αυτά εμπλέκονται.

1.3 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Με τα άρθρα 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006), θεσπίστηκε για πρώτη φορά, η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. Με το άρθρο 266 Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) επιβεβαιώθηκε η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Ο.Τ.Α. Α' βαθμού. Το Υπουργείο Εσωτερικών με σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις και εγκυκλίους που εξέδωσε έδωσε κατευθύνσεις στους Ο.Τ.Α. Α' βαθμού για την κατάρτιση των Ε.Π.:

1. υπ' αρ. 45/58939/25-10-2006 Εγκύκλιος Υφυπουργού Εσωτερικών για το σκοπό, τη διάρθρωση και τους στόχους των Ε.Π.
2. ΥΑ 18183/2-4-2007, ΦΕΚ 534/Β/13-4-2007 στην οποία καθορίστηκε η δομή και το περιεχόμενο των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α.
3. υπ' αρ. 66/50837/14-9-2007 Εγκύκλιος Υφυπουργού Εσωτερικών σχετικά με τις διαδικασίες κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ο.Τ.Α. Α' βαθμού.
4. Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α' βαθμού» με το οποίο καθορίστηκε η διαδικασία κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων.
5. ΥΑ 5694/3-2-2011 σύμφωνα με την οποία τροποποιείται η ΥΑ 18183/13-4-2007.
6. ΥΑ 41179/23-19-2014 (ΦΕΚ Β 2970/4-11-2014) που καθορίζει το περιεχόμενο, τη δομή και τον τρόπο υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α' βαθμού για την Δημοτική Περίοδο 2014-2019.
7. Ν. 4555/2018 «Πρόγραμμα Κλεισθένης Ι», Άρθρο 175: Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα - Ετήσια Προγράμματα Δράσης Δήμων (Τροποποίηση άρθρου 266 του ν. 3852/10).
8. Ν.4674/2020, «Στρατηγική αναπτυξιακή προοπτική των ΟΤΑ ρύθμιση ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις», άρθρο 7 (αναθέσεις σε εξωτερικούς συμβούλους Ε.Π. ΟΤΑ).

Οι Δήμοι μπορούν να αναθέτουν σε εξωτερικούς συμβούλους την υποστήριξη (συμβουλευτική - επιστημονική) για την εκπόνηση του Ε.Π., εφόσον οι υπηρεσίες αυτές κρίνονται απαραίτητες για την άρτια κατάρτισή του. Ο Δήμος Λαρισαίων για τον σκοπό αυτό συνεργάστηκε με το Ινστιτούτο Ανάπτυξης Προοδευτικών Θέσεων TOPUS.

1.4 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος βασίστηκε στην ανάγκη επίτευξης του τελικού αποτελέσματος και την αποδοχή του προγραμματισμού, ο οποίος θα ανταποκρίνεται στην υφιστάμενη κατάσταση και θα μπορεί να λειτουργήσει στο πλαίσιο τόσο της θεσμικής κατοχύρωσης, όσο και των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων που παρέχονται.

Η μεθοδολογία περιλάμβανε:

1. Συναντήσεις στο Δήμο Λαρισαίων με αιρετούς και υπηρεσιακούς παράγοντες για την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης.
2. Συμπλήρωση Αναλυτικού Ερωτηματολογίου για την αποτύπωση των προβλημάτων και αναγκών του Δήμου ανά διοικητική μονάδα.
3. Αξιολόγηση του Εξωτερικού Περιβάλλοντος.
4. Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στο Δήμο Λαρισαίων δεδομένου της οικονομικής ύφεσης λόγω μακρόχρονης περιόδου οικονομικής κρίσης, της πανδημίας covid-19 και των φυσικών καταστροφών από τις οποίες επλήγησαν η περιοχή του Δήμου και της Θεσσαλίας γενικότερα.
5. Ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης αναφορικά με τον Εθνικό και Περιφερειακό Σχεδιασμό και τα χρηματοδοτούμενα έργα.
6. Καθορισμό Στρατηγικής και Προγραμματισμού για την εκπόνηση του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού που ακολουθεί στην επόμενη φάση.
7. Αναγνώριση των ιδιαιτεροτήτων για την ανάπτυξη του Δήμου.
8. Καταγραφή και συλλογή στοιχείων από υφιστάμενες μελέτες για την περιοχή του Δήμου Λαρισαίων.

1.5 ΒΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΒΗΜΑ 1ο: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Περιλαμβάνει την προετοιμασία και οργάνωση της διαδικασίας κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

ΒΗΜΑ 2ο: ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

της ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Περιλαμβάνει την αποτύπωση και αξιολόγηση τόσο της γενικής εικόνας της περιοχής του Δήμου όσο και του εσωτερικού περιβάλλοντός του. Στη φάση αυτή συγκεντρώνονται τα απαιτούμενα στοιχεία από τις υπηρεσίες του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του. Ακόμη, συγκεντρώνονται όλα τα εγκεκριμένα στρατηγικά κείμενα ανά τομέα δράσης με σκοπό να ενσωματωθούν στον ευρύτερο στρατηγικό σχεδιασμό.

ΒΗΜΑ 3ο: ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Περιλαμβάνει την διατύπωση του οράματος, των κατευθυντήριων επιλογών της Δημοτικής Αρχής. Στο βήμα αυτό προσδιορίζονται οι Άξονες και τα Ζητούμενα, σύμφωνα με τα οποία θα διαρθρωθεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Το Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού θα υποβληθεί στη φάση αυτή στην Δημοτική Επιτροπή.

ΒΗΜΑ 4ο: ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΟΜΟΡΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ

Περιλαμβάνει Συνεργασία με τους όμορους Δήμους και εξέταση περιπτώσεων συντονισμού δράσης και διαδημοτικών συνεργασιών.

ΒΗΜΑ 5ο: ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Περιλαμβάνει την Έγκριση του Στρατηγικού Σχεδιασμού από το Δημοτικό Συμβούλιο μετά από εισήγηση της Δημοτικής Επιτροπής. Κατόπιν, το εγκεκριμένο κείμενο Στρατηγικού Σχεδιασμού δημοσιοποιείται για διαβούλευση στην ιστοσελίδα του Δήμου (και με κάθε άλλο πρόσφορο τρόπο), με τους πολίτες και τους φορείς της πόλης.

ΒΗΜΑ 6ο: ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Περιλαμβάνει την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Σχεδίου για την επίτευξη του οράματος του Στρατηγικού Σχεδιασμού. Στο σημείο αυτό οι Υπηρεσίες του Δήμου προτείνουν σε αντιστοίχιση με τους Άξονες και τα Ζητούμενα, τους Στόχους της κάθε υπηρεσίας και τις Δράσεις με ιεράρχηση και προτεραιότητες.

ΒΗΜΑ 7ο: ΠΕΝΤΑΕΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Περιλαμβάνει την ιεράρχηση, τον προγραμματισμό και την οικονομική εκτίμηση των Δράσεων, καθώς και των πηγών εσόδων και μέσων χρηματοδότησης. Κατανομή των δαπανών στα έτη για κάλυψη των δράσεων.

ΒΗΜΑ 8ο: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Περιλαμβάνει προσδιορισμό των δεικτών βάσει των οποίων θα γίνεται η παρακολούθηση και αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

ΒΗΜΑ 9ο: ΕΓΚΡΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Περιλαμβάνει την ολοκλήρωση του Επιχειρησιακού Σχεδίου, αφού ληφθούν υπόψη προτάσεις των υπηρεσιών, αποφάσεις Νομικών Προσώπων και προτάσεις από τη διαβούλευση. Στη συνέχεια το Επιχειρησιακό Σχέδιο υποβάλλεται στην Δημοτική Επιτροπή (Δ.Ε.). Η Δ.Ε. εισηγείται το Σχέδιο Επιχειρησιακού Προγράμματος στο Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση. Το εγκριθέν από το Δημοτικό Συμβούλιο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αναρτάται στην Ιστοσελίδα του Δήμου και δημοσιοποιείται με κάθε πρόσφορο τρόπο.

1.6 ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

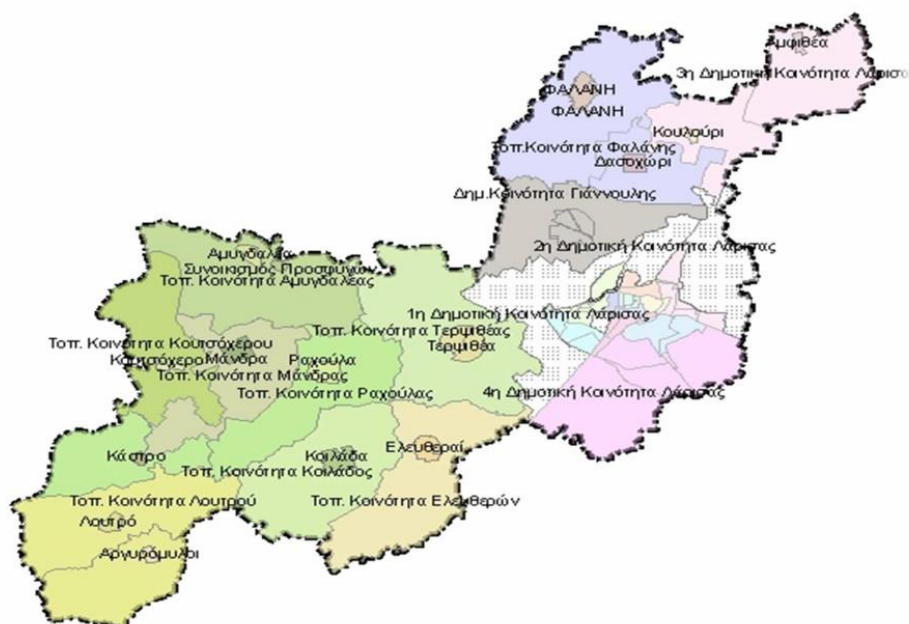
Η εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος βασίζεται στη θεωρία του τοπικού αναπτυξιακού προγραμματισμού και τη θεωρία προγραμματισμού της δράσης δημόσιων οργανισμών. Για την περιγραφή του εξωτερικού περιβάλλοντος της περιοχής του Δήμου αξιοποιήθηκαν υφιστάμενες μελέτες του Δήμου, έγινε συλλογή και επεξεργασία στατιστικών δεδομένων από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), την Eurostat, από ποικίλες άλλες ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων, καθώς και από μελέτες και έρευνες που κατά καιρούς έχουν εκπονηθεί για λογαριασμό διαφόρων φορέων (Δήμος, Περιφέρεια, Υπουργεία, κλπ.). Για την αξιολόγηση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου αξιοποιήθηκε η μέθοδος SWOT με σκοπό την ανάλυση των ισχυρών και αδύνατων σημείων του εσωτερικού περιβάλλοντος και την ανάλυση των ευκαιριών και των απειλών του εξωτερικού περιβάλλοντος.

2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ

2.1 ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Ο Δήμος Λαρισαίων έχει έκταση 335,12 τ.χλμ βρίσκεται στο κέντρο της Περιφέρειας Θεσσαλίας, ενώ συνορεύει βόρεια με το Δήμο Τυρνάβου, βορειοανατολικά με τον Δήμο Τεμπών, νότια με τον Δήμο Κιλελέρ και δυτικά με τους Δήμους Φαρκαδόνας και Παλαμά. Η Λάρισα είναι η μεγαλύτερη, σε έκταση και πληθυσμό, πόλη της Κεντρικής Ελλάδος· πρωτεύουσα του ομώνυμου Νομού και της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Η πόλη της Λάρισας κατέχει θέση εξέχουσας οικονομικής σημασίας επί του οδικού άξονα Πατρών – Αθηνών – Θεσσαλονίκης – Ευζώνων (Π.Α.Θ.Ε.), που ενώνει τα δύο μεγάλα αστικά κέντρα, την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη (βόρεια και νότια Ελλάδα). Επιπλέον βρίσκεται πάνω στον βασικό σιδηροδρομικό άξονα της Ελλάδας και συνδέεται οδικά με το δυτικό τμήμα της χώρας (Ήπειρος). Η πόλη της Λάρισας συγκεντρώνει λειτουργίες οικισμού πρώτου επιπέδου και αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα αστικά κέντρα της χώρας. Τα παραπάνω χαρακτηριστικά την καθιστούν ως μία από τις δυναμικότερες αστικές περιοχές, λόγω και της γεωγραφικής της θέσης.

Ο Δήμος Λαρισαίων, σύμφωνα με την εφημερίδα της κυβερνήσεως, τεύχος β', 2090/7.4.2024, έχει τρεις Δημοτικές Ενότητες: τη Δημοτική Ενότητα Λαρισαίων, Γιάννουλης και Κοιλάδος. Η Δημοτική Ενότητα Λαρισαίων εκτός από την πόλη της Λάρισας, έχει δύο οικισμούς, της Αμφιθέας, του Κουλουρίου καθώς και τη Δημοτική Κοινότητα Τερψιθέας. Η Δημοτική Ενότητα Γιάννουλης έχει τη Δημοτική Κοινότητα Γιάννουλης και τη Δημοτική Κοινότητα Φαλάνης, στην οποία ανήκει και ο οικισμός Δασοχωρίου. Η Δημοτική Ενότητα Κοιλάδας έχει τη Δημοτική Κοινότητα Κοιλάδας, τη Δημοτική Κοινότητα Αμυγδαλέας στην οποία ανήκει και ο συνοικισμός Προσφύγων, τη Δημοτική Κοινότητα Ελευθερών, τη Δημοτική Κοινότητα Κουτσόχερου, τη Δημοτική Κοινότητα Λουτρού Λαρίσης, στην οποία ανήκει και ο οικισμός του Αργυρόμυλου, τη Δημοτική Κοινότητα Μάνδρας και τη Δημοτική Κοινότητα Ραχούλας, στην οποία ανήκει και ο οικισμός Κάστρου. Η Κοιλάδα κατέχει κεντρική θέση σε σχέση με τις υπόλοιπες τοπικές κοινότητες ενώ παράλληλα σε αυτήν χωροθετείται η πλειονότητα των κοινωνικών υποδομών της περιοχής, π.χ. το Γυμνάσιο – Λύκειο της περιοχής. Η

Εικόνα 1 ΧΑΡΤΗΣ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ

Η Λάρισα αποτελεί τη μοναδική πόλη στον Ελλαδικό χώρο, που σύμφωνα με τα αρχαιολογικά ευρήματα, βρίσκεται πάντα στην ίδια θέση και έχει το ίδιο όνομα. Είναι μια πόλη με συνεχή παρουσία στην ιστορία 8.000 ετών, χτισμένη στη δεξιά όχθη του Πηνειού. Η πόλη της Λάρισας κατοικείται από τη νεολιθική εποχή (6500 - 3000 π.Χ.) μέχρι σήμερα, αποτελώντας μία από τις αρχαιότερες πόλεις στον κόσμο. Αρχαιολογικά ευρήματα που έχουν βρεθεί στην έκταση της σημερινής πόλης αποδεικνύουν την κατοίκησή της ήδη από την προϊστορική εποχή. Τον 9ο αιώνα π.Χ., η Λάρισα αποκτά μορφή οργανωμένης κοινότητας και χαρακτηρίρα μικρού χωριού, που περιορίζεται,

κυρίως στον λόφο της ακρόπολης. Κατά την ύστερη γεωμετρική (760 - 670 π.Χ.) και την πρώιμη αρχαϊκή εποχή (700 - 600 π.Χ.), η ακρόπολη χάνει τον αμυντικό της χαρακτήρα και μεταβάλλεται σε θρησκευτικό και κοινωνικό κέντρο.

Από τον 8ο αιώνα π.Χ. και μετά, η πόλη σημειώνει σημαντική ακμή που φτάνει στο ζενίθ της την περίοδο 450 - 370 π.Χ. Κατά την κλασική (500 - 323 π.Χ.) και την ελληνιστική εποχή (338 - 30 π.Χ.), η Λάρισα αποτελεί αγροτικό και διοικητικό κέντρο και δομείται με βάση το αττικό ακανόνιστο πολεοδομικό σύστημα και το ιπποδάμειο σύστημα, αντίστοιχα (Ζορμπά, 2010). Κατά το διάστημα 344 π.Χ. έως 1210 μ.Χ. η πόλη υφίσταται μια σειρά επιδρομών που την οδηγούν στα όρια της εγκατάλειψης (Αβραμέα, 1974· Δεριζιώτης, 1985 όπως παρατίθεται στο Συρακούλης, 2009). Η διασπορά των κτιριακών λειψάνων στην πόλη της Λάρισας υποδηλώνει ότι η έκτασή της είναι ίδια στην παλαιοχριστιανική (4ος - 7ος αιώνας μ.Χ.), την κλασική και την ελληνιστική εποχή. Ωστόσο, η κατασκευή της βυζαντινής οχύρωσης που τοποθετείται χρονικά μετά από την καταστροφή της πόλης από τους Βησιγόθους το 482 μ.Χ., μειώνει αισθητά την έκταση της εντός των τειχών πόλης, ενώ αφήνει εκτός των τειχών δημόσια και ιδιωτικά κτίρια του 5ου μ.Χ. Η βυζαντινή πόλη αποτελείται από την ακρόπολη, στο λόφο του Φρουρίου και την κάτω πόλη (βλ. Χάρτη 3.4) (Γκλεγκλέ, 2006).

Η διείσδυση των Οθωμανών στη Θεσσαλία αρχίζει το 1392 ενώ η Λάρισα κατακτάται από τους ίδιους το 1423. Η πόλη της Λάρισας παραμένει χωρίς τείχη από την εισβολή των Τούρκων έως το 1827/1828 οπότε και κατασκευάζεται μέτωπο στη νότια και ανατολική περιοχή ως προς την πεδιάδα. Το μέτωπο αυτό σε συνδυασμό με την κοίτη του Πηνειού (στα βόρεια και δυτικά) δημιουργούν το όριο μέσα στο οποίο απλώνεται το μεγαλύτερο τμήμα της πόλης (Αβραμέα, 1974· Παλιούγκας, 1996). Η χρόνια παραμονή των Τούρκων επηρεάζει ριζικά την πολεοδομική οργάνωση της Λάρισας. Έτσι, κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας η πόλη παρουσιάζει τη δομή μιας τυπικής οθωμανικής πόλης, προσαρμοσμένη στα χαρακτηριστικά της περιοχής (Γαλλής κ.ά., 1985: 343). Αργότερα, η πόλη επεκτείνεται διεισδύοντας στην περιβάλλουσα ύπαιθρο και ο πολεοδομικός ιστός της αναπτύσσεται σε δαιδαλώδες σύστημα (Παλιούγκας, 1996). Τη δεκαετία του 1770 η Λάρισα οργανώνεται χωρίς να ακολουθεί άκαμπτα και αυστηρά πρότυπα, ενώ οι τρεις βασικές λειτουργίες του κέντρου της (διοίκηση, εμπόριο,

κατοικία) διατάσσονται ακολουθώντας τα πρότυπα του παλαιότερου ιστού, προσαρμοσμένα στη μορφή του εδάφους.

Στις 31 Αυγούστου 1881 το μεγαλύτερο τμήμα της Θεσσαλίας ενσωματώνεται στον κορμό του τότε Ελληνικού Κράτους. Κατά την απελευθέρωση, η εικόνα της πόλης δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες αλλαγές σε σύγκριση με προηγούμενες περιόδους (Μανουσάκη, 2010). Μετά την απελευθέρωση από τον Τουρκικό ζυγό, η Λάρισα ξεκινάει μια μεγάλη προσπάθεια στοχεύοντας στον εξελληνισμό και στην εξυγίανση του αστικού ιστού της. Το 1883 αναλαμβάνεται η εκπόνηση του πρώτου επίσημου ρυμοτομικού σχεδίου που καλύπτει την περιοχή εντός των τειχών. Το σχέδιο αυτό αναθεωρείται το 1884 και οριστικοποιείται το 1889. Στο σχέδιο του 1889, οι νέες ορθογώνιες χαράξεις ακολουθούν τον παλιό ιστό, ευθυγραμμίζοντας και διευρύνοντας τις οδούς και διανοίγοντας τις πλατείες (Γκλεγκλέ, 2006). Κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής (1941 - 1944 μ.Χ.) η Λάρισα πλήττεται, τόσο από αεροπορικές επιδρομές, όσο και από φυσικά φαινόμενα, όπως τον καταστροφικό σεισμό του 1941 και τις πλημμύρες λόγω της υπερχείλισης του Πηνειού (Κουτσαυτούλη, 2008). Μετά την απελευθέρωση της πόλης από τους Γερμανούς και ύστερα από την περίοδο του εμφύλιου πολέμου (1946-1949) ακολουθεί οικοδομικός οργανισμός. Η πληθυσμιακή αύξηση και η ζήτηση κατοικίας που αυτή συνεπάγεται, σε συνδυασμό με την έλλειψη σχεδιασμού, οδηγεί στην απρογραμματίστη ανάπτυξη της πόλης. Η ανοικοδόμηση δημιουργεί προβλήματα στην πολεοδομική οργάνωση και έτσι η πόλη επεκτείνεται και έξω από τα τείχη. Το 1947 επεκτείνεται το σχέδιο πόλης και εντάσσεται σε αυτό μια ζώνη κατά μήκος της νότιας και ανατολικής πλευράς του τείχους.

Τις δεκαετίες 1950 και 1960 η Λάρισα πλήττεται από καταστροφικούς σεισμούς. Οι σεισμοί αυτοί οδηγούν στην επισκευή ή την ανοικοδόμηση των περισσότερων κτιρίων. Κατά τη διάρκεια της ανοικοδόμησης διατηρούνται το σύστημα δόμησης, η κατάτμηση σε μικρά οικοπέδα και τα πλάτη των οδών. Η ανοικοδόμηση αυτή όμως, δεν συνοδεύεται από αναμόρφωση του σχεδίου. Ο αρχικός πυρήνας της σύγχρονης πόλης διαμορφώνεται εντός των ορίων του παλιού οθωμανικού ιστού, ακολουθώντας την υφιστάμενη ρυμοτομία. Η επέκταση της πόλης πραγματοποιείται με αυθαίρετη δόμηση και οδηγεί στον υπερδιπλασιασμό της επιφάνειάς της και κατ' επέκταση στην αλλαγή της εικόνας και του κέντρου της. Στις δεκαετίες του 1960 και 1970 η ραγδαία

πληθυσμιακή αύξηση και η όλο και μεγαλύτερη έξαρση της αυθαίρετης δόμησης σε συνδυασμό με την παντελή έλλειψη χωροταξικής και πολεοδομικής πολιτικής επιδεινώνουν τις συνθήκες της ποιότητας ζωής και υποβαθμίζουν το αστικό περιβάλλον. Ουσιαστικά, όμως, η πόλη μέχρι τη δεκαετία του 1970 αναπτύσσεται μέσα στην περιμετρική οχυρωματική τάφρο (σημερινή οδός Ηρώων Πολυτεχνείου) (Μανουσάκη, 2010).

Στις αρχές της δεκαετίας του 1970, η εκτός σχεδίου δόμηση καλύπτει μεγαλύτερη έκταση από την εντός σχεδίου (Οικονόμου, 2000 όπως παρατίθεται στο Συρακούλης, 2009). Έτσι, το 1974 γίνεται η πρώτη σοβαρή προσπάθεια πολεοδομικού σχεδιασμού με τη συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και διαφόρων φορέων της πόλης και ανατίθεται η εκπόνηση του πρώτου Ρυθμιστικού Σχεδίου. Το Ρυθμιστικό Σχέδιο δεν θεσμοθετήθηκε ποτέ, το 1976 και το 1979 όμως, έγιναν σημαντικές επεκτάσεις στο σχέδιο πόλης. Το 1986 θεσμοθετείται νέο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο, ενώ το 1988 - 1989 επεκτείνεται το σχέδιο πόλης και ως αποτέλεσμα, η πόλη οριοθετείται στη σημερινή της έκταση. Το 2007 ανατίθεται η μελέτη Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου από το Δήμο και του Ρυθμιστικού Σχεδίου από το ΥΠΕΧΩΔΕ. Το 2008 ολοκληρώνονται οι δύο μελέτες, οι οποίες θέτουν τις βασικές αρχές για την ανάπτυξη της πόλης. Τέλος, το 2009 θεσμοθετείται το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο στο ΦΕΚ 523 ΑΑΠ / 2009 και το 2012 - εξαιτίας της μεταρρύθμισης στο σύστημα χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού από το αρμόδιο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ) - καταργείται το υπό θεσμοθέτηση Ρυθμιστικό Σχέδιο της Λάρισας. Το 2017 με την υπ. αριθμ 528/2017 απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου εγκρίθηκε το «Σχέδιο διόρθωσης και τροποποίησης του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ) της Δημοτικής Ενότητας Λάρισας», το οποίο δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 800/Δ'/30-10-2019.

2.3 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Η σύγχρονη οικιστική εξέλιξη της Λάρισας

Το 1974 εκπονήθηκε Ρυθμιστικό σχέδιο για την πόλη, το οποίο δεν θεσμοθετήθηκε ποτέ. Σημαντικές επεκτάσεις του σχεδίου πόλης έγιναν το 1976 και το 1979. Το 1986 θεσμοθετήθηκε το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο. Το 1988-89 γίνεται νέα

επέκταση του σχεδίου πόλης καθώς και αναθεώρηση των σχεδίων των περιοχών επέκτασης του 1976 και 1979. Έτσι, η πόλη οριοθετήθηκε στη σημερινή της έκταση, που περιλαμβάνει 19 πολεοδομικές ενότητες. Σημαντική εξέλιξη αποτελεί η ανάθεση των μελετών αναθεώρησης του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου από το Δήμο, η οποία ολοκληρώθηκε το 2008 καθώς και του Ρυθμιστικού Σχεδίου από το ΥΠΕΧΩΔΕ το 2007. Το 2009 θεσμοθετήθηκε το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΦΕΚ 523ΑΑΠ/2009) και το 2012 - εξαιτίας της μεταρρύθμισης στο σύστημα χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού από το αρμόδιο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ) - παγώνει το υπό θεσμοθέτηση Ρυθμιστικό Σχέδιο της Λάρισας. Ωστόσο στοιχεία του θα αξιοποιηθούν από το Δήμο στο βαθμό που μπορεί να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες μελλοντικού σχεδιασμού.

Επί του παρόντος, στο πλαίσιο του εθνικού προγράμματος Πολεοδομικής Μεταρρύθμισης "Κωνσταντίνος Δοξιάδης", κύριος του οποίου είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ), έχει εκκινήσει η διαδικασία εκπόνησης συμβασιοποιημένων μελετών Τοπικών και Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΤΠΣ/ΕΠΣ). Τα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΤΠΣ) είναι μελέτες που καθορίζουν μια σειρά χωροταξικών, πολεοδομικών και περιβαλλοντικών ζητημάτων, σχετικών με τη χωρική ανάπτυξη και οργάνωση μιας περιοχής μελέτης. Μέσω αυτών μπορούν να οριστούν: χρήσεις γης, όροι και περιορισμοί δόμησης, οικιστικές περιοχές, όρια των οικισμών και οι προς πολεοδόμηση περιοχές, περιοχές προστασίας, ζώνες ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων. Τέλος μέσω των ΤΠΣ μπορούν να ληφθούν μέτρα για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης κλπ. Τα ΤΠΣ εγκρίνονται με Προεδρικό Διάταγμα. Η μελέτη και η έγκριση των ΤΠΣ συντελείται σε δύο στάδια. Το 1ο στάδιο αφορά στην εκπόνηση της μελέτης και το 2ο στάδιο στις διαδικασίες έγκρισής της.

Επισημαίνεται ότι δημιουργήθηκε Πλατφόρμα Συμμετοχής για την υποστήριξη της εκπόνησης των Τοπικών και Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΤΠΣ/ΕΠΣ), στην οποία, από την έναρξη υλοποίησης της μελέτης (ημερομηνία υπογραφής σύμβασης), αρμόδιες τοπικές υπηρεσίες και φορείς καθώς και οι ενδιαφερόμενοι πολίτες θα μπορούν να υποβάλλουν σχόλια, παρατηρήσεις και ιδέες, καθώς και να επισημαίνουν προβλήματα που αφορούν τον πολεοδομικό σχεδιασμό. Επισημαίνεται, επίσης, ότι θα ακολουθήσει και επίσημη διαβούλευση των μελετών ΤΠΣ/ΕΠΣ που θα πραγματοποιηθεί

κατά το 2ο στάδιο αυτών, συγκεκριμένα στο πλαίσιο δημοσιοποίησης της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) των ΤΠΣ/ΕΠΣ

Τέλος και ειδικότερα όσον αφορά τον Δήμο Λαρισαίων, κατόπιν σχετικού αιτήματος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας η Διεύθυνση Πολεοδομίας όρισε εκπρόσωπο του Δήμου, μηχανικό - ως μέλος της Επιτροπής Παρακολούθησης, Επίβλεψης και Παραλαβής της μελέτης με τίτλο "Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο Δήμου Λαρισαίων (ΔΕ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ, ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ, ΚΟΙΛΑΔΑΣ)" που υπεγράφη στις 08-10-2024., η εκπόνηση της οποίας είναι σε εξέλιξη. Προβλέπεται, σύμφωνα με τον έως τώρα προγραμματισμό του Υ.Π.ΕΝ. και του Τ.Ε.Ε. ολοκλήρωση της, εντός των επομένων δύο ετών το αργότερο.

Πολεοδομικές Ενότητες

Δημοτική Ενότητα Λάρισας

Η Δημοτική Ενότητα Λάρισας διαιρείται στις εξής 19 πολεοδομικές ενότητες Π.Ε. (23 συνοικίες):

- Π.Ε. 1 (Κέντρο - Αγ. Αχίλλειος)
- Π.Ε. 2 (Αμπελόκηποι)
- Π.Ε. 3 (Αγ. Σαράντα - Λαχανόκηποι)
- Π.Ε. 4 (Αγ. Νικόλαος)
- Π.Ε. 5 (Αγ. Αθανάσιος)
- Π.Ε. 6 (Ιπποκράτης)
- Π.Ε. 7 (Ν. Σμύρνη)
- Π.Ε. 8 (Λαχανόκηποι - Αγ. Γεώργιος)
- Π.Ε. 9 στο νότιο ανατολικό άκρο της πόλης, μεταξύ της Π.Ε.Ο. και της Ε.Ο. Λάρισας - Βόλου.
- Π.Ε. 10 (Περιοχή Σταθμού - Χαραυγή)
- Π.Ε. 11 (Ανθούπολη - Νεράιδα)
- Π.Ε. 12 (1η Στρατιά/Στρατόπεδο Σαρίμπεη)
- Π.Ε. 13 (Φιλιππούπολη)
- Π.Ε. 14 (Πυροβολικά)
- Π.Ε. 15 (Ν. Πολιτεία - Ηπειρώτικα)

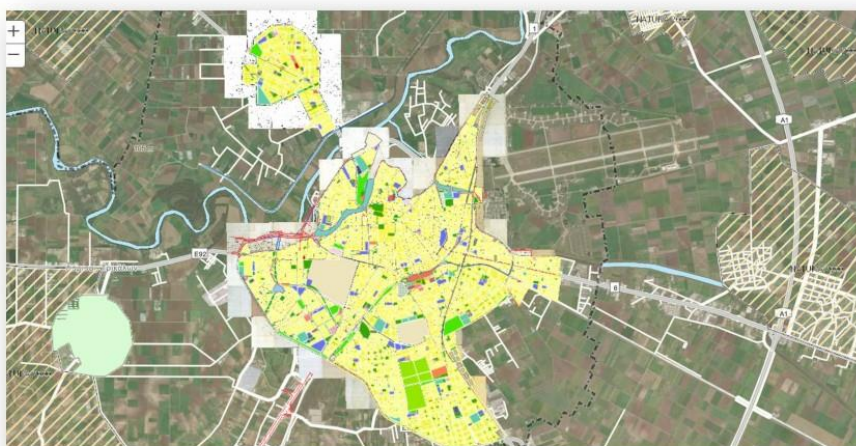
Π.Ε. 16 (Νεάπολη)

Π.Ε. 17 (Αγ. Θωμάς - Λειβαδάκι - Φιλιππούπολη)

Π.Ε. 18 (Αβέρωφ)

Π.Ε. 19 στο νοτιοδυτικό άκρο της πόλης, νότια της περιφερειακής οδού Τρικάλων.

Εικόνα 2 ΧΑΡΤΗΣ ΓΠΣ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ¹

Κατοικία

Στην ευρύτερη περιοχή του κέντρου η κατοικία συνυπάρχει με κεντρικές λειτουργίες, σε αντίθεση με τις περιοχές επέκτασης του σχεδίου πόλης όπου οι περιοχές κατοικίας διαχωρίζονται σαφώς από εκείνες των κοινωφελών και κοινόχρηστων χώρων και άρα των δραστηριοτήτων που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν γύρω από αυτούς. Στη Λάρισα υπάρχουν, επίσης, και αρκετές περιοχές κατοικίας που κτίστηκαν με το σύστημα της οργανωμένης δόμησης από τον πάλαι ποτέ ΟΕΚ, ενδεικτικά αναφέρονται ο οικισμός «Γεώργιος Γεννηματάς» στην περιοχή του Αγίου Θωμά (Π.Ε.17) καθώς και οι οικισμοί εργατικών κατοικιών στην Γιάννουλη. Παρόμοιες παρεμβάσεις οργανωμένης δόμησης έχουν υλοποιηθεί και στρατιωτικές υπηρεσίες, κυρίως για τις ανάγκες στέγασης των αξιωματικών των στρατιωτικών μονάδων.

¹ Πηγή: larissa.gov.gr

Εκπαίδευση

Οι χώροι εκπαίδευσης βρίσκονται διάσπαρτοι στον πολεοδομικό ιστό. Είναι οργανωμένοι κατά κύριο λόγο σε σχολικά συγκροτήματα σε διάφορες συνοικίες της πόλης, Αγίου Αθανασίου (Π.Ε.5), Αγίου Κωνσταντίνου, Σιδηροδρομικού Σταθμού (Π.Ε.4), Νεάπολης (Π.Ε.16) και Λιβαδακίου (Π.Ε.17), τα οποία βρίσκονται σε σημαντικούς κυκλοφοριακούς άξονες.

Σχετικά με την ανώτατη εκπαίδευση, υπάρχουν δύο σημεία συγκέντρωσης αυτών των χρήσεων. Το πρώτο (Συγκρότημα Βιόπολις) βρίσκεται στην περιοχή του Μεζούρλου, όπου λειτουργούν τα τμήματα Ιατρικής και Βιοχημείας - Βιοτεχνολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας σε κτηριακούς χώρους γειτονικούς με το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Λάρισας, εκεί βρίσκονται επίσης το 1ο Τ.Ε.Ε Λάρισας μαζί με το 1ο Κρατικό Ι.Ε.Κ στο χώρο δίπλα από τις φυλακές Λάρισας. Το δεύτερο (Συγκρότημα Γαϊόπολις) βρίσκεται σε απόσταση 4 χλμ. δυτικά του κέντρου της πόλης, όπου λειτουργούν τα τμήματα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, της Σχολής Τεχνολογίας καθώς και της Σχολής Γεωπονικών Επιστημών και Οικονομικών και Διοικητικών Επιστημών που εδρεύουν στη Λάρισα.

Περίθαλψη - πρόνοια

Στην πόλη της Λάρισας λειτουργούν δύο Νοσοκομειακά Ιδρύματα. Το παλαιότερο είναι το Γενικό Νοσοκομείο Λάρισας, επί της οδού Γεωργιάδου (Π.Ε.3), και το νεότερο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Λάρισας που βρίσκεται ΝΔ στα όρια της πόλης στην περιοχή Μεζούρλου. Στον Δήμο Λαρισαίων λειτουργούν ΚΑΠΗ στις συνοικίες Νέας Σμύρνης (Π.Ε.7), Αγίου Αθανασίου (Π.Ε.5), Αγίων Σαράντα (Π.Ε.3), Αγίου Γεωργίου (Π.Ε.8) και Ανθούπολης (Π.Ε.11) και στο πλαίσιο της καλύτερης εξυπηρέτησης των ηλικιωμένων, υπάρχουν παραρτήματα (στέκια) στις περισσότερες συνοικίες της πόλης καθώς και στους οικισμούς (Γιάννουλη, Φαλάνη, Τερψιθέα, Κοιλιάδα, Μάνδρα). Το Δημοτικό Γηροκομείο βρίσκεται μέσα στον ιστό της πόλης της Λάρισας, στη συνοικία της Νεάπολης (Π.Ε.16) σε ένα οικόπεδο 13 στρεμμάτων.

Αθλητισμός

Στην Ε.Ο. Λάρισας - Κοζάνης, στη συνοικία Παπασταύρου (Π.Ε.6), βρίσκεται το Εθνικό Αθλητικό Κέντρο Λάρισας (Ε.Α.Κ.Λ.), με κολυμβητήριο, κλειστό γυμναστήριο και ανοιχτά γήπεδα, καθώς και το μεγάλο πάρκο του Αλκαζάρ. Στη Νεάπολη (Π.Ε.16)

βρίσκεται σύγχρονο ποδοσφαιρικό γήπεδο, κλειστό γήπεδο μπάσκετ και γήπεδα τένις. Στην συνοικία της Ν. Πολιτείας βρίσκεται το νέο ανοιχτό κολυμβητήριο που ήδη βρίσκεται σε λειτουργία με πισίνα ολυμπιακών διαστάσεων και βοηθητικούς χώρους. Διάσπαρτες σε όλες τις συνοικίες της πόλης βρίσκονται περίπου 30 γήπεδα και εγκαταστάσεις αθλοπαιδιών.

Αναψυχή

Τα περισσότερα καταστήματα αναψυχής έχουν αναπτυχθεί στην αγορά της πόλης και κατά μήκος των πεζοδρόμων της κεντρικής περιοχής. Ο κύριος όγκος των καταστημάτων αυτών βρίσκεται στην περιοχή της πλατείας Ταχυδρομείου και του Φρουρίου καθώς και σε όλο το δίκτυο πεζοδρόμων. Το εμπορικό κέντρο στην περιοχή της Γιάννουλης το οποίο λόγω της οικονομικής κρίσης είχε συρρικνωθεί, λειτουργεί σήμερα με εμπορικά καταστήματα και supermarket, μετά την αποκατάσταση των ζημιών που υπέστη λόγω των πλημμυρών του Σεπτεμβρίου 2023. Αντίστοιχο εμπορικό κέντρο δημιουργήθηκε το 2009 στο 2ο χλμ της Παλαιάς εθνικής Λάρισας - Αθηνών, το οποίο μετά από ένα χρονικό διάστημα παύσης λόγω κρίσης, λειτουργεί ξανά από τον χειμώνα του 2018.

Πολιτισμός

Οι κυριότεροι αρχαιολογικοί χώροι βρίσκονται στην κεντρική περιοχή της Λάρισας. Συγκεκριμένα, στο λόφο Φρουρίου βρίσκονται το μεγάλο (Α') αρχαίο θέατρο, μνημεία της οθωμανικής περιόδου της πόλης, καθώς και βυζαντινός ναός (παλαιοχριστιανική βασιλική). Σε κοντινή απόσταση από το λόφο του Φρουρίου βρίσκεται το μικρό (Β') αρχαίο θέατρο. Το Διαχρονικό Μουσείο βρίσκεται στις νότιες παρυφές της πόλης (Μεζούρλο) και στεγάζει αρχαιολογικά και βυζαντινά ευρήματα. Περιφερειακά του κέντρου, βρίσκεται το κτίριο του Λαογραφικού Μουσείου στη συνοικία Χαραυγής (Π.Ε.10), κοντά στο χώρο του Ο.Σ.Ε. Το κτίριο του Δημοτικού Ωδείου βρίσκεται στην Πλατεία Λαού (Π.Ε.3) και διαθέτει τη μοναδική σχετικά μεγάλη αίθουσα εκδηλώσεων στη Λάρισα (περίπου 500 θέσεων). Ακόμη, πέραν του κεντρικού κτιρίου, λειτουργούν αίθουσες διδασκαλίας στην οδό Σκαρλάτου Σούτσου (στο κέντρο της πόλης), καθώς και στη Γιάννουλη και τη Φαλάνη.

Το κτίριο της Πινακοθήκης βρίσκεται στη Νεάπολη (Π.Ε.16). Στο κέντρο της πόλης βρίσκεται ημιτελής (τελειωμένο ως προς το κέλυφος) το «Προσκήνιο Πολιτισμού». Στο επικαιροποιημένο ΣΒΑΑ 92021-2027) προβλέπεται για την ολοκλήρωση του Προσκήνιου Πολιτισμού προϋπολογισμός 3.253.188,31 €.

Αυτό αφορά την τρίτη φάση υλοποίησης του έργου και περιλαμβάνει εργασίες κατασκευής για την ολοκλήρωση του κτιρίου όπως τοποθετήσεις εξοπλισμού σε διάφορους χώρους (αίθουσα θεάτρου, foyer, εκδοτήρια, βεστιάριο), κατασκευής της σκηνής, εφαρμογής της ακουστικής μελέτης και της μελέτης φωτισμού της σκηνής, εγκατάστασης ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού, υδραυλικές εγκαταστάσεις κ.λπ

Η ολοκλήρωσή του θα προσφέρει στη Λάρισα μια σημαντική πολιτιστική υποδομή, που θα μπορεί να φιλοξενεί παραστάσεις υψηλού επιπέδου

Τέλος, το σημαντικότερο μνημείο της νεότερης περιόδου της πόλης, είναι το συγκρότημα κτιρίων του «Μύλου Παππά», στη συνοικία των Αμπελοκήπων (Π.Ε.2), που μέχρι τις αρχές του αιώνα λειτουργούσε ως αλευρόμυλος.

Βιομηχανία – Βιοτεχνία

Βιομηχανικές και βιοτεχνικές εγκαταστάσεις υπάρχουν μέσα στη πόλη όσο και στις παρυφές της, κατά μήκος των βασικών αρτηριών. Κύριες γραμμικές αναπτύξεις βιομηχανικών και βιοτεχνικών εγκαταστάσεων είναι οι άξονες εισόδου και εξόδου στην πόλη όπως οι οδοί Φαρσάλων, Σωκράτους, Ιωαννίνων, Ε.Ο. Κοζάνης, Π.Ε.Ο. Βόλου και το τμήμα της Λεωφόρου Καραμανλή (παλαιάς Ε.Ο. Αθήνας – Θεσσαλονίκης) που διασχίζει την πόλη. Σε αυτούς τους άξονες υπάρχουν συγκεντρώσεις μικρών βιοτεχνιών, συνεργεία, κ.λπ. Βιομηχανικές και βιοτεχνικές εγκαταστάσεις υπάρχουν κατά κύριο λόγο και στην ΒΙΠΕ Λάρισας (εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Τεμπών).

Ελεύθεροι χώροι

Η πλειοψηφία των ελεύθερων χώρων (πλατείες και πάρκα) βρίσκεται στον κεντρικό και δυτικό τομέα της πόλης. Σε συνολική έκταση του πολεοδομικού συγκροτήματος περίπου 15.000 στρ., οι οργανωμένοι κοινόχρηστοι χώροι έχουν εμβαδόν περίπου 3.000 στρ, δηλαδή το 20%. Σημαντικοί κοινόχρηστοι χώροι είναι το πάρκο του Αλκαζάρ (Π.Ε.6), το πάρκο του Αγίου Αντωνίου (Π.Ε.5), το πάρκο Χατζηχαλάρ και ο λόφος του Φρουρίου. Ο μεγαλύτερος εν δυνάμει κοινόχρηστος χώρος είναι η περιοχή του Πηνειού (παλαιά κοίτη), ενώ μεγάλες πλατείες υπάρχουν στις συνοικίες

Νεάπολης (Π.Ε.16) και Νεράιδας (Π.Ε.11). Στο κέντρο, το δίκτυο των πεζοδρόμων συνδέει την πλατεία Ταχυδρομείου και την Κεντρική Πλατεία, ενώ σημαντικούς χώρους αποτελούν και οι πλατείες Λαού και Νέας Αγοράς.

Σημαντικό απόκτημα για την πόλη αποτελεί η παραχώρηση στον Δήμο περίπου 217 στρ. των εκτάσεων του ΕΘΙΑΓΕ και ο Δήμος προχωρά στις ενέργειες αξιοποίησής του. Όσον αφορά στις περιοχές επέκτασης, οι χώροι που έχουν χαρακτηριστεί από το Γ.Π.Σ. ως κοινόχρηστοι χώροι είναι μικροί σε έκταση και διεσπαρμένοι. Υπάρχει αδυναμία εφαρμογής των χωρικών σχεδίων της πόλης – υψηλό ποσοστό των δεσμευμένων και μη αποκτημένων Κ.Χ. και Κ.Φ. [κοινοφελών, δηλαδή με σχολεία] του εγκεκριμένου σχεδίου πόλης.

Μεταφορές

Ο βασικός σταθμός του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδας βρίσκεται σε κεντρικό σημείο της πόλης (περιοχή Σταθμός) και καταλαμβάνει σημαντικό τμήμα έκτασης (περίπου το 2% της έκτασης της πόλης). Στο χώρο αυτό βρίσκονται ο επιβατικός σταθμός του οργανισμού, το μηχανοστάσιο, ο εμπορευματικός σταθμός και ο σταθμός διαλογής, ενώ σημαντικό τμήμα καταλαμβάνουν οι σιδηροδρομικές γραμμές, που διασχίζουν την πόλη. Ο κεντρικός σταθμός των υπεραστικών λεωφορείων Λάρισας βρίσκεται επί της οδού Γεωργιάδου στους Αμπελοκήπους (Π.Ε.2), σε πολύ μικρή απόσταση από το κέντρο της πόλης και καταλαμβάνει σημαντική έκταση.

Δημοτική Ενότητα Κοιλάδας

Κάθε μια από τις τοπικές κοινότητες (Αμυγδαλέα, Ελευθερές, Κοιλάδα, Κουτσόχερο, Λουτρό, Μάνδρα, Ραχούλα) θεωρείται ως ενιαία πολεοδομική ενότητα. Για την διαπίστωση αυτή λαμβάνεται υπόψιν η πληθυσμιακή δυναμική και έκταση των οικισμών, η ίδια σχεδόν πυκνότητα στο μεγαλύτερο μέρος τους αλλά και η όμοια αρχιτεκτονική μορφολογία των κατοικιών που δημιουργεί την ενιαία αίσθηση του χώρου. Ως κέντρο κάθε οικισμού θεωρείται η κεντρική πλατεία του οικισμού. Ειδικότερα, ανά τοπική κοινότητα έχουμε τα εξής:

- Στο κέντρο της Κοιλάδας υπάρχει μια ζώνη λειτουργιών στην οποία χωροθετούνται η εκπαίδευση, πολιτιστικοί και ελεύθεροι χώροι. Εκατέρωθεν της ζώνης αυτής αναπτύσσονται οι δύο γειτονιές του οικισμού. Κύρια χρήση κάθε

γειτονιάς είναι η κατοικία ενώ παράλληλα υπάρχουν και χρήσεις εμπορίου και αναψυχής.

- Στην Ραχούλα οι γειτονιές οριοθετούνται κυρίως από τους δρόμους του οικισμού. Έτσι, εκατέρωθεν της συλλεκτήριας οδού ορίζονται δύο γειτονιές, ενώ μια τρίτη ορίζεται στη νότια πλευρά της πλατείας του οικισμού. Η μορφολογία των γειτονιών είναι επιμήκεις.
- Στην Αμυγδαλέα συμπεριλαμβάνονται σε μια γειτονιά και οι οικισμοί Αργυρόμυλοι, Συνοικισμός Προσφύγων και Κάστρο.
- Στο Λουτρό η ίδια η φυσική μορφολογία του χώρου (η ύπαρξη ρέματος εντός του οικισμού) είναι αυτή που διαχωρίζει τον οικισμό σε δύο γειτονιές. Η μια γειτονιά χαρακτηρίζεται από κατοικία με αραιή δόμηση ενώ στην άλλη υπάρχουν μεγαλύτερες πυκνότητες δόμησης και χωροθετούνται επιπλέον χρήσεις της κατοικίας.
- Οι γειτονιές στην Μάνδρα ορίζονται από τον κεντρικό συλλεκτήριο δρόμο του οικισμού (πρώην επαρχιακή οδός Λάρισας - Τρικάλων). Έτσι, εκατέρωθεν του δρόμου αναπτύσσονται δυο γειτονιές.
- Το Κουτσόχερο ορίζεται στην ουσία από τρεις γειτονιές. Όπως και στον οικισμό της Μάνδρας, έτσι και εδώ το κομμάτι της εθνικής οδού Λάρισας – Τρικάλων που διατρέχει τον οικισμό ορίζει εκατέρωθεν τις γειτονιές. Στο κεντρικό τμήμα του οικισμού, συναντώνται σε μεγάλη έκταση χρήσεις που σχετίζονται με τον αθλητισμό και την εκπαίδευση. Η ζώνη αυτή των λειτουργιών ορίζει το κεντρικό τμήμα του οικισμού σε δυο γειτονιές.
- Στις Ελευθερές, η κεντρική οδός αποκόπτει τον οικισμό σε δύο επιμήκη μέρη και δημιουργεί στο χώρο την αίσθηση δύο γειτονιών. Κατά μήκος του κεντρικού δρόμου, υπάρχουν χρήσεις γης που σχετίζονται με το λιανικό εμπόριο, την εκπαίδευση, την αναψυχή των κατοίκων ενώ υπάρχουν και ελεύθεροι χώροι και πάρκο. Οι δύο γειτονιές αποτελούνται ως επί το πλείστον από κατοικίες, ενώ δύναται να υπάρχουν διάσπαρτες και άλλες χρήσεις με μικρή συχνότητα εμφάνισης (βιοτεχνία, εργαστήρια, ελεύθεροι χώροι).

Δημοτική Ενότητα Γιάννουλης

Κατά την σύνταξη του ΓΠΣ/87 ο προσδιορισμός και η οργάνωση του πρώην Δήμου Γιάννουλης σε πολεοδομικές ενότητες (ΠΕ) καθορίστηκε από την διέλευση της Ε.Ο Λάρισας – Κοζάνης βάσει της οποίας διακρίθηκαν δυο ευρύτερες ΠΕ. Η δημοτική Ενότητα Γιάννουλης αποτελεί οικισμό που δημιουργήθηκε από διανομή αγροτικής αποκατάστασης προσφύγων και εξ' αυτού είχε εξ' αρχής ρυμοτομικό σχέδιο με καλή ρυμοτομία.

Η δημοτική Ενότητα Φαλάνης είναι οικισμός προϋφιστάμενος του 1923 άνω των 2.000 κατοίκων που δημιουργήθηκε σταδιακά. Είναι οικισμός οριοθετημένος στερούμενος εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου. Ο οικισμός του Δασοχωρίου όμοια με τον οικισμό της Γιάννουλης προέρχεται από διανομή και για το λόγο αυτό είχε εξ' αρχής ρυμοτομικό σχέδιο.

Ασυνέχειες πολεοδομικού ιστού

Οι μεγάλοι ρυθμοί ανάπτυξης της Λάρισας, σε συνδυασμό με την έλλειψη επαρκούς πολεοδομικού σχεδιασμού, οδήγησαν σε μια άναρχη επέκταση της πόλης, στην οποία η εφαρμογή των πολεοδομικών θεσμών ακολουθούσε την παραγωγή αστικού χώρου μέσω της αυθαίρετης δόμησης. Η ανοικοδόμηση δε του κέντρου της πόλης πάνω στην προϋπάρχουσα ρυμοτομία του οθωμανικού αστικού ιστού, χωρίς να γίνουν οι απαραίτητες αναμορφώσεις για την αντιμετώπιση νέων αναγκών, δημιούργησε προβλήματα στην ορθολογική οργάνωση του πολεοδομικού ιστού.

Έτσι, σήμερα, η Λάρισα αντιμετωπίζει προβλήματα που έχουν σχέση με την συνοχή του πολεοδομικού ιστού και τις συγκρούσεις των χρήσεων γης, φαινόμενα που επηρεάζουν την ομαλή λειτουργία της πόλης. Οι περιοχές στον πολεοδομικό χάρτη είναι διαφορετικών ειδών και δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν με ενιαίο τρόπο, καθώς πρόκειται τόσο για γραμμικού τύπου εμπόδια, όσο και για εκτάσεις είτε χωρίς χρήση είτε με χρήση που έρχεται σε σύγκρουση με τις όμορες χρήσεις γης στον αστικό ιστό. Επιπλέον, πρόκειται για περιοχές που έχουν ιδιαιτερότητες είτε λόγω ιδιοκτησιακού καθεστώτος είτε λόγω επιβαλλόμενων περιορισμών.

Πηνειός ποταμός

Ο Πηνειός αποτελεί κεντρικό σημείο αναφοράς της Λάρισας. Οι δυσκολίες που δημιουργεί στην ανάπτυξη πόλης προς βορρά αντισταθμίζονται μετά και την κατασκευή των έργων αξιοποίησης των όχθων του και των γεφυρών σύνδεσης, σε συνδυασμό με την κατάργηση των φαναριών στην κεντρική γέφυρα και την δημιουργία κυκλικού κόμβου. Σήμερα στην κυριολεξία αποτελεί πνεύμονα ζωής που ενώνει τους κατοίκους της πόλης. Η αντιπλημμυρική ζώνη της κύριας κοίτης του Πηνειού, η οποία όσον αφορά στην πόλη της Λάρισας περιλαμβάνει μέρος της συνοικίας του Αγίου Θωμά (Π.Ε.13 & 17) και το βόρειο τμήμα του Ιπποκράτη (περιοχή αναχώματος) (Π.Ε.6) αποτελεί ιδιαίτερη περιοχή, όσον αφορά στους περιορισμούς που επιβάλλονται.

Ο διαχρονικός στόχος όλων των δημοτικών αρχών είναι η μελέτη και ο μακροχρόνιος σχεδιασμός αξιοποίησης του ποταμού τόσο μέσα στην πόλη όσο και σε όλο το μήκος του που διασχίζει το Δήμο.

Στρατιωτικές εγκαταστάσεις

Κατά την περίοδο που οι στρατιωτικές μονάδες εγκαταστάθηκαν στη Λάρισα, οι περιοχές αυτές βρίσκονταν εκτός του οικισμού, ενώ σήμερα η πόλη έχει εξαπλωθεί προς τα νότια, με αποτέλεσμα να έχει εγκλωβίσει τους χώρους των στρατοπέδων, κατακερματίζοντας έτσι τον αστικό ιστό. Οι περιοχές που καταλαμβάνονται από στρατόπεδα (1η Στρατιά (Π.Ε.12), Στρατόπεδο ΜΠΟΥΓΑ (Π.Ε.11), 303 Π.Ε.Β. (Π.Ε.9) και Α.Τ.Α. (Π.Ε.3) αποτελούν σημαντικό κομμάτι της έκτασης της πόλης (καταλαμβάνουν περίπου το 5,25% της έκτασης του σχεδίου) και βρίσκονται σε καίριες θέσεις για την πόλη. Στην ανατολική πλευρά το αεροδρόμιο της 110 Π.Μ. αποτελεί ένα εμπόδιο στη φυσική επέκταση της πόλης, ενώ πρόβλημα αποτελεί η ηχορύπανση από το αεροδρόμιο. Η 1η Στρατιά, το στρατόπεδο Μπουγά, ο χώρος του Α.Τ.Α. και το στρατόπεδο του Τεχνικού Σώματος (Π.Ε.Β.), σε συνδυασμό με τις εγκαταστάσεις του Ο.Σ.Ε., διακόπτουν τη συνέχεια του αστικού ιστού της Λάρισας και έρχονται σε σύγκρουση με τη χρήση της γενικής κατοικίας που επικρατεί στην περιοχή.

Εγκαταστάσεις Ο.Σ.Ε

Ένα ακόμα στοιχείο που δημιουργεί σημαντικά προβλήματα στη συνέχεια του πολεοδομικού ιστού της πόλης είναι οι εγκαταστάσεις του Ο.Σ.Ε. και οι σιδηροδρομικές

γραμμές Αθήνας Θεσσαλονίκης και Λάρισας Βόλου. Οι εγκαταστάσεις του Ο.Σ.Ε. καταλαμβάνουν έκταση περίπου 280 στρεμμάτων, που αποτελεί το 1,8% της έκτασης της πόλης. Εκτός από την ύπαρξη των υπέργειων σιδηροδρομικών γραμμών, που αποτελούν κυρίαρχο πρόβλημα για την επικοινωνία των νοτιανατολικών συνοικιών με την υπόλοιπη πόλη (οι συνοικίες Αγίου Γεωργίου και Χαραυγής έχουν και πρόβλημα επικοινωνίας από το βόρειο τμήμα στο νότιο), ο Ο.Σ.Ε. διατηρεί εντός της πόλης τις εγκαταστάσεις του μηχανοστασίου καθώς και του σταθμού εμπορευμάτων και διαλογής, οι οποίες εμποδίζουν την οργανική σύνδεση μεταξύ περιοχών και διχοτομούν την πόλη στο δυτικό και το ανατολικό τμήμα.

Το πρόβλημα του ΟΣΕ και των γραμμών που διασχίζουν και χωρίζουν την πόλη αποτελεί ένα διαχρονικό θέμα για την πόλη. Από την δεκαετία του 1980 όλες οι δημοτικές αρχές αγωνίζονται να βρουν λύση στο θέμα αυτό. Παρά τις κατά καιρούς συζητήσεις ή και συμφωνίες με τα αρμόδια Υπουργεία και τον ΟΣΕ, καμία λύση δεν προχώρησε, με αποτέλεσμα ακόμη και σήμερα η πόλη ουσιαστικά να τριχοτομείται από τις σιδηροδρομικές γραμμές, μεγάλοι χώροι να παραμένουν αναξιοποίητοι και εγκαταλελειμμένοι. Σε όλα τα σχέδια που τέθηκαν σε διαβούλευση θεωρήθηκε δεδομένο ότι ο σταθμός θα παραμείνει στην θέση του για ποικίλους λόγους: πολιτιστικούς και πρακτικούς. Η νέα δημοτική αρχή μένει συνεπής σε αυτήν τη θέση. Η κατασκευή τοίχου απομόνωσης και ηχομόνωσης καθ' όλο το μήκος της σιδηροδρομικής γραμμής, η οποία διασχίζει τις κατοικημένες περιοχές της πόλης, αποτέλεσε μια προσωρινή λύση η οποία όμως παραμένει ανολοκλήρωτη.

Οι προτάσεις για την εύρεση λύσεων που συζητούνται μεταξύ Δήμου, αρμόδιου υπουργείου και ΟΣΕ περιλαμβάνουν:

- Τη μεταφορά του αμαξοστασίου από το Μεζούρλο στην περιοχή του Κουλουρίου, με παράλληλη αξιοποίηση της περιουσίας του ΟΣΕ εντός της πόλης και κυρίως πέριξ του σταθμού, με προϋπόθεση τις πολεοδομικές τακτοποιήσεις από την πλευρά του Δήμου Λαρισαίων με ότι αυτό συνεπάγεται για την πόλη.
- Τη δημιουργία εμπορευματικού σταθμού του ΟΣΕ στο Κουλούρι, με την συμμετοχή του Δήμου στην παραχώρηση τεμαχίου γης στον ΟΣΕ.
- Την εκπόνηση μελέτης σκοπιμότητας για το τμήμα της γραμμής που διασχίζει την πόλη προς την βόρεια πλευρά, δηλαδή μετά το σταθμό. Οι διαφαινόμενες λύσεις οι οποίες έχουν συζητηθεί, είναι:
 - α) η υπογείωση ή ημυπογείωση του τμήματος των γραμμών.

β) η παράκαμψη της γραμμής κατά μήκος της νέας περιφερειακής και η σύνδεση μέσω της γραμμής του Βόλου.

Εγκαταστάσεις Δ.Ε.Η.

Στο δυτικό μέρος της πόλης βρίσκονται οι γραμμές δουλειάς της Δ.Ε.Η., καθώς και ο υποσταθμός που διατηρεί η επιχείρηση εντός της πόλης. Σύμφωνα με το Γ.Π.Σ. οι χώροι αυτοί είναι χαρακτηρισμένοι ως κοινόχρηστοι και απαγορεύεται οποιαδήποτε οικοδομική δραστηριότητα, λόγω των κινδύνων που υπάρχουν για την υγεία από τα μαγνητικά πεδία που δημιουργούνται από τους πυλώνες υψηλής τάσης. Παρά τις απαγορεύσεις αυτές και τους κινδύνους που εγκυμονούν για τους κατοίκους, η περιοχή (μέρη των συνοικιών Λειβαδακίου και Φιλιππούπολης -Π.Ε.17) έχει οικοδομηθεί, ενώ ένα από τα σημαντικότερα αιτήματα των κατοίκων είναι η απομάκρυνση των πυλώνων ή περαιτέρω ύψωσή τους. Οι κατά καιρούς συζητήσεις με τη ΔΕΗ για μετακίνηση των πυλώνων υψηλής τάσης απέβησαν άκαρπες.

Εκτάσεις ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε.

Στο νότιο τμήμα της πόλης υπάρχουν σημαντικές εκτάσεις ιδιοκτησίας του Υπουργείου Γεωργίας και συγκεκριμένα του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας, όπου στεγάζονται οι εγκαταστάσεις του Ινστιτούτου Κτηνοτροφικών Φυτών και Βοσκών Λάρισας (Ι.Κ.Φ.Β.) και του Ινστιτούτου Χαρτογράφησης και Ταξινόμησης Εδαφών Λάρισας (Ι.Χ.Τ.Ε.Λ). Οι εκτάσεις αυτές καταλαμβάνουν το 2,4% περίπου της έκτασης του σχεδίου και αποτελούν σημαντικό φραγμό για την επικοινωνία των συνοικιών που βρίσκονται εκατέρωθεν (Πυροβολικά (Π.Ε.14) και Νέα Πολιτεία (Π.Ε.15)). Με απόφαση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξη παραχωρήθηκε στο Δήμο Λαρισαίων, η χρήση τεσσάρων ακινήτων μετά των υφισταμένων τεσσάρων αποθηκών για κοινωφελή σκοπό, συνολικού εμβαδού 217.431, 43 τ.μ. Το πρόγραμμα επέμβασης στοχεύει στην δημιουργία, ενός σημαντικού Ελεύθερου Χώρου και Αστικού Πρασίνου για την πόλη, εντός του οποίου χωροθετείται Κέντρο Προώθησης Αγροτικής Καινοτομίας.

Εντός της κύριας χρήσης του Αστικού Πρασίνου και του Κέντρου Προώθησης Αγροτικής Καινοτομίας θα περιλαμβάνονται και ειδικότερες χρήσεις όπως :

- Η δημιουργία Βοτανικού Κήπου - Πάρκου Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης
- Η δημιουργία Μουσείου Εδαφών - Γεωργικής Τεχνολογίας

- Η διαμόρφωση των υφιστάμενων (4) αποθηκών και του περιβάλλοντος χώρου τους ως Πολιτιστικό Χωριό.

Φυλακές

Στην περιοχή του Μεζούρλου βρίσκονται σημαντικές υποδομές υγείας, εκπαίδευσης, πολιτισμού και διοίκησης (Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Λάρισας, εγκαταστάσεις του ΕΠΑΛ και του ΙΕΚ, το Διαχρονικό Μουσείο Λάρισας) και είναι φανερό πως οι φυλακές είναι σε απόλυτη ασυμβατότητα με τις υπόλοιπες χρήσεις και ειδικότερα με τις εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις των Ι.Ε.Κ. και Τ.Ε.Ε., με τις οποίες είναι σε άμεση γειτνίαση.

2.4 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΗ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Η Λάρισα βρίσκεται στο κέντρο της χώρας. Το έδαφος του Νομού Λαρίσης κατανέμεται σε πεδινό κατά 48%, ημιορεινό κατά 25% και ορεινό κατά 27%. Το κυριότερο χαρακτηριστικό της μορφολογίας του Νομού είναι το πεδινό έδαφος. Η πεδιάδα της Λάρισας έχει έκταση 589 τ. χλμ. και αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες πεδιάδες της χώρας, με παχύ και εύφορο έδαφος. Βασικό υδρογραφικό στοιχείο του Νομού Λαρίσης είναι ο Πηνειός ποταμός, ο οποίος μπαίνει στην πεδιάδα της Λάρισας από τα στενά του Καλαμακίου και εκβάλλει στο Αιγαίο δημιουργώντας το δέλτα του κοντά στην περιοχή Στόμιο. Προς βόρεια – βορειοανατολικά βρίσκεται ο ορεινός όγκος του Ολύμπου και του Κισσάβου, ενώ τα ανατολικά όρια του Νομού Λαρίσης βρέχει το Αιγαίο Πέλαγος, δημιουργώντας παραλιακή ζώνη μήκους 50 χλμ. περίπου.

Υδατικό Δυναμικό Επιφανειακά νερά

Ο Πηνειός είναι ο κύριος και πιο αξιόλογος ποταμός της Θεσσαλίας. Στο ύψος της Λάρισας, ο Πηνειός χωρίζεται για μικρό διάστημα σε δύο κλάδους. Ο βορειότερος κλάδος είναι σχεδόν ευθύγραμμος τεχνητός αγωγός, που κατασκευάστηκε πριν από το 1940 για την αντιπλημμυρική προστασία της πόλης και περνά έξω από αυτή. Ο νοτιότερος κλάδος είναι η παλιά φυσική κοίτη του Πηνειού και περνάει μέσα από τη Λάρισα. Αποτελεί τον

κύριο αποστραγγιστικό αγωγό της Θεσσαλίας. Ο Πηνειός μαζί με τους παραποτάμους του αποτελεί για τη Θεσσαλία το μοναδικό υδάτινο αποδέκτη. Μέχρι το 1986 κάλυπτε τις ανάγκες υδροδότησης της πόλης.

Από το 1990, οι ανάγκες σε νερό της Λάρισας καλύπτονται 100% από υπόγεια νερά, που προέρχονται από γεωτρήσεις. Ο Πηνειός έχει υποστεί σημαντικές αλλοιώσεις από τον εγκιβωτισμό της κοίτης του για την κατασκευή των αρδευτικών δικτύων, προσωρινών φραγμάτων και τις υπεραντλήσεις. Κατά τους θερινούς μήνες, που οι απαιτήσεις σε νερό είναι μεγάλες και υπάρχει μείωση της παροχής του ποταμού, οι συνέπειες της ρύπανσης είναι πλέον εμφανείς.

Υπόγεια νερά

Στην άμεση περιοχή της πόλης μεγαλύτερο ενδιαφέρον από άποψη υπόγειων υδροφόρων οριζόντων παρουσιάζουν οι περιοχές της Γιάννουλης και των Δέντρων. Το υπόγειο νερό που χρησιμοποιείται για την ύδρευση της πόλης προέρχεται από μεγάλου βάθους γεωτρήσεις, αφού υποβληθούν αρχικά στους απαραίτητους εργαστηριακούς ελέγχους. Η υδατική ισορροπία της περιοχής έχει διαταραχθεί από την υπερεκμετάλλευση των υπόγειων αλλά και επιφανειακών νερών και τη μη ορθολογική διαχείριση των νερών για άρδευση. Εντός του Δήμου Λαρισαίων δεν έχουν καταγραφεί συγκεντρώσεις νιτρικών που να ξεπερνούν τα 100 mg/l. Σύμφωνα με την Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για την «Διόρθωση και Τροποποίηση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου Δημοτικής Ενότητας Λάρισας», τα υπόγεια υδατικά συστήματα, που συναντώνται είναι τα εξής:

- Σύστημα Λάρισας - Κάρλας με κωδικό GR0800110
- Σύστημα Ταουσάνης - Καλού Νερού με κωδικό GR0800130
- Σύστημα κώνου Τιταρήσιου με κωδικό GR0800220
- Σύστημα υδροφοριών Μακρυχωρίου-Συκουρίου με κωδικό GR0800260.

Όλα τα υπόγεια υδατικά συστήματα στα οποία εμπίπτει η περιοχή βρίσκονται σε κακή ποσοτική κατάσταση. Από τα τέσσερα υδατικά συστήματα στα οποία εμπίπτει ο Δήμος, το Σύστημα Ταουσάνης - Καλού Νερού (GR0800130) βρίσκεται σε κακή χημική κατάσταση.

Χλωρίδα - Πανίδα περιοχής- Βιοποικιλότητα

Στον Νομό Λάρισας καταγράφονται οι περιοχές που ακολουθούν ως θεσμοθετημένες και προστατευμένες από την Ελληνική Νομοθεσία, καθώς παρουσιάζουν μεγάλο οικολογικό, αισθητικό αλλά και ιστορικό ενδιαφέρον. Εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Λαρισαίων περιλαμβάνεται θεσμοθετημένη η περιοχή NATURA με κωδικό GR1420011 «Περιοχή Θεσσαλικού Κάμπου», η οποία βρίσκεται νοτιοδυτικά του αστικού ιστού της πόλης και περιλαμβάνει την Δημοτική Ενότητα Κοιλάδας και τον οικισμό της Τερψιθέας. Επίσης, σημαντικός βιότοπος καταγεγραμμένος στο σύστημα CORINE είναι στα Λιβάδια Τερψιθέας με κωδικό A00030017, ενώ υγροβιότοπος είναι ο Πηνειός ποταμός με κωδικό AB3090040. Επιπλέον τα είδη ορνιθοπανίδας που αναφέρονται ως είδη χαρακτηρισμού της Ζώνης Ειδικής Προστασίας GR 1420011 σύμφωνα με το Παράρτημα Δ της ΚΥΑ (ΦΕΚ415/Β/23.02.2012) είναι τα *Falco naumanni* (Κιρκινέζι) και *Buteo rufinus* (Αετογερακίνα).

2.5 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Ο πληθυσμός του Δήμου Λαρισαίων (μόνιμος και ο πραγματικός) σύμφωνα με την τελευταία απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ (2021) παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα, ανά Δημοτική Ενότητα.

Πίνακας 1 ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ²

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
Δήμος Λαρισαίων	164.095
Δημοτική Ενότητα Λαρισαίων	148.562
Ψευδοδημοτική Κοινότητα Λαρισαίων	146.595
Λάρισα	146.377
Αμφιθέα	12
Κουλούρι	206
Δημοτική Κοινότητα Τερψιθέας	1.967
Τερψιθέα	1.967
Δημοτική Ενότητα Γιάννουλης	12.277
Δημοτική Κοινότητα Γιάννουλης	8.165
Γιάννουλη	8.160
Θεραπευτική Κοινότητα Έξοδος	5
Δημοτική Κοινότητα Φαλάνης	4.112
Φαλάνη	3.823
Δασοχώρι	289
Δημοτική Ενότητα Κοιλάδας	3.256
Δημοτική Κοινότητα Κοιλάδας	480
Κοιλάδα	480
Δημοτική Κοινότητα Αμυδαλέας	184
Αμυδαλέα	155
Συνοικισμός Προσφύγων	29
Δημοτική Κοινότητα Ελευθερών	358
Ελευθερές	358
Δημοτική Κοινότητα Κουτσόχερου	1.259
Κουτσόχερο	1.259

² Εφημερίδα της Κυβερνήσεως Τεύχος Β΄ 2090/07.04.2024

ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2024 -2028 – Α΄ ΜΕΡΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Δημοτική Κοινότητα Λουτρού Λαρίσης	186
Λουτρό	131
Αργυρόμυλος	55
Δημοτική Κοινότητα Μάνδρας	419
Μάνδρα	419
Δημοτική Κοινότητα Ραχούλας	370
Ραχούλα	345
Κάστρο	25

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Λαρισαίων το έτος 2021 σημείωσε οριακή αύξηση 0,93% καθώς ανήλθε στους 164.095 κάτοικους έναντι των 162.591 το 2011. Μικρή αύξηση 1,34% παρατηρείται και στην κυρίως αστική περιοχή, καθώς ο πληθυσμός της αυξήθηκε κατά 1.944 κατοίκους φθάνοντας τους 146.595 το 2021. Στην Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.) Λάρισας παρατηρείται μείωση του μόνιμου πληθυσμού κατά 5,40% (268.963 κάτοικοι το 2021 έναντι των 284.325 το 2011). Όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα, η ποσοστιαία μεταβολή του πληθυσμού κατά τις δεκαετίες 2001 – 2011 – 2021, τόσο σε επίπεδο Δήμου (από +11,38% σε +0,93%) όσο και σε επίπεδο κυρίως αστικής περιοχής (από +10,34% σε +1,34%) είναι θετική όμως με φθίνοντα ρυθμό. Στην Π.Ε. Λάρισας και στην Περιφέρεια Θεσσαλίας αντίθετα, ο πληθυσμός μειώνεται με αύξοντα ρυθμό (από 0,77% σε -5,40% για την Π.Ε. και από -0,99% σε -6,07% για την Περιφέρεια).

Η Λάρισα είναι ο μοναδικός δήμος της περιφερειακής ενότητας που κατέγραψε αύξηση πληθυσμού από το 2011 έως το 2021. Αυτό πιθανόν αντανακλά τον ρόλο του δήμου ως μεγάλου περιφερειακού αστικού κέντρου, όπως παρατηρείται σε άλλες περιοχές της Ευρώπης με φθίνουσες δημογραφικές τάσεις. Σε τοπικό επίπεδο, σημειώθηκε αύξηση του πληθυσμού στις δημοτικές ενότητες Λάρισας και Γιάννουλης και μείωση στις δημοτικές ενότητες της Κοιλάδας, της αγροτικής περιοχής του Δήμου. Ο επιταχυνόμενος ρυθμός συρρίκνωσης στις αγροτικές περιοχές σε σύγκριση με τις αστικές οδηγεί σε υψηλότερο ποσοστό αστικοποίησης σε περιφερειακές μονάδες, ακόμη και αν ο συνολικός πληθυσμός μειώνεται.

Πίνακας 2 ΕΞΕΛΙΞΗ ΜΟΝΙΜΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΕΤΗ 2001, 2011, 2021³

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΕΤΗ			ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	
	2001	2011	2021	2001-2011	2011-2021
Χώρα	10.964.020	10.815.197	10.482.487	-1,36%	-3,08%
Περιφέρεια Θεσσαλίας	740.115	732.762	688.255	-0,99%	-6,07%
Περιφερειακή Ενότητα Λάρισας	282.156	284.325	268.963	0,77%	-5,40%
Δήμος Λαρισαίων	145.981	162.591	164.095	11,38%	0,93%
Δημοτική Ενότητα Λαρισαίων	132.779	146.926	148.562	10,65%	1,11%
Λάρισα (οικισμός/Δημοτική Διαμέριση)	131.095	144.651	146.595	10,34%	1,34%
Δημοτική Κοινότητα Τερψιθέας	1.290	1.992	1.967	54,42%	-1,26%

Η κατανομή του πληθυσμού ανά φύλο στο Δήμο το έτος 2021 είναι στα ίδια επίπεδα με αυτά της χώρας ενώ και η αναλογία μεταξύ ανδρών και γυναικών δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες αποκλίσεις καθώς αποτελούν το 48,7% και 51,3% του πληθυσμού αντίστοιχα.

Η κυρίως αστική περιοχή εμφανίζει μεγαλύτερη συγκέντρωση πληθυσμού των ηλικιών 0 έως 39 ετών (52,9%, χώρα: 47,2%). Εντός της κυρίως αστικής περιοχής, οι πιο πολυπληθείς ηλικιακές ομάδες τόσο στους άνδρες όσο και στις γυναίκες είναι, κατά φθίνουσα σειρά, αυτές των 30 – 39, 40 – 49 και 20 – 29 ετών καθώς συγκεντρώνουν συνολικά το 45,0% του πληθυσμού. Το φάσμα των ηλικιών από 0 έως 19 ετών αποτελεί το 22,9% του πληθυσμού και είναι πιο περιορισμένη σε σύγκριση με τον πληθυσμό των ηλικιών 50 και άνω που αποτελεί το 32,0%.

³ Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.)

Πίνακας 3 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΧΩΡΑΣ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ⁴

Ηλικιακές Ομάδες	Σύνολο Χώρας	Περιφέρεια Θεσσαλίας	Δήμος Λαρισαίων
0-14	1.569.268	108.054	27.707
15-19	553.276	38.407	9.494
20-24	627.097	38.481	10.679
25-29	723.771	43.874	11.203
30-34	822.475	50.662	13.436
35-39	812.829	51.245	12.860
40-44	832.666	53.764	13.138
45-49	748.429	48.380	11.174
50-54	731.486	49.418	11.011
55-59	660.368	45.164	9,683
60-64	625.769	43.971	8.258
65-69	508.276	38.937	6.524
70-74	542.165	43.039	6.583
75+	1.058.411	79.366	10.841
Σύνολο	10.816	732.762	144.651

Στο Δήμο Λαρισαίων η μέση ηλικία σύμφωνα με την απογραφή του 2011 - **απουσιάζουν αναλυτικά δεδομένα από την απογραφή του '21** - είναι 38,7 έτη, χαμηλότερη σε σχέση με της Ελλάδας (41,9 έτη) και της Περιφέρειας Θεσσαλίας (43 έτη). Μεταξύ των ετών 2001 – 2011 οι δείκτες γήρανσης και εξάρτησης παρουσίασαν αύξηση τόσο στο σύνολο της χώρας και της Περιφέρειας Θεσσαλίας όσο και στο Δήμο Λαρισαίων. Εστιάζοντας στο έτος 2011 ενδιαφέρον παρουσιάζει ο χαμηλός δείκτης γήρανσης του Δήμου Λαρισαίων (0,86) σε σχέση με το δείκτη της χώρας (1,34) και της Περιφέρειας Θεσσαλίας (1,49), γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό, δεδομένου ότι επιτρέπουν το χαρακτηρισμό του πληθυσμού ως νεανικού, ενώ αποτελεί θετική ένδειξη της δυναμικής του αναφορικά με τη μελλοντική του εξέλιξη. Επίσης, ο Δήμος Λαρισαίων έχει το χαμηλότερο δείκτη εξάρτησης (0,46) σε σύγκριση με τους αντίστοιχους δείκτες της χώρας (0,52) και της Περιφέρειας Θεσσαλίας (0,58), δείχνοντας ότι το ποσοστό των

⁴ Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ). Εν απουσία αναλυτικών δεδομένων του 2021, παρατίθενται τα δεδομένα της απογραφής του 2011 - οι τάσεις παραμένουν παρόμοιες.

παραγωγικών ηλικιών στο σύνολο του πληθυσμού τους είναι υψηλότερο σε σύγκριση με τους μέσους όρους της Περιφέρειας και της χώρας.

Πίνακας 4 ΔΕΙΚΤΕΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ & ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ⁵

Δείκτης	Έτος	Σύνολο Χώρας	Περιφέρεια Θεσσαλίας	Δήμος Λαρισαίων
Δείκτης Γήρανσης	2001	1,10	1,15	0,69
	2011	1,34	1,49	0,86
Δείκτης Εξάρτησης	2001	0,47	0,51	0,42
	2011	0,52	0,58	0,46

Όσον αφορά στο εκπαιδευτικό επίπεδο του πληθυσμού, ο Δήμος εμφανίζει υψηλότερα ποσοστά αποφοίτων τριτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και χαμηλότερα ποσοστά σε απόφοιτους πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ή χαμηλότερου εκπαιδευτικού επιπέδου συγκριτικά με αυτά της Π.Ε. Λάρισας. Ειδικότερα, για την κυρίως αστική περιοχή, το 21,6% του πληθυσμού (31.256 άτομα) είναι κάτοχοι ανώτατων και ανώτερων τίτλων σπουδών, το 36,6% είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, το 18,9% είναι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και το 10,9% του πληθυσμού είτε έχει εγκαταλείψει το δημοτικό (αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση) είτε έχει ολοκληρώσει την προσχολική αγωγή είτε είναι αναλφάβητοι.

Πίνακας 5 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ Π.Ε ΛΑΡΙΣΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ⁶

Επίπεδο Εκπαίδευσης	Περιφερειακή Ενότητα Λάρισας		Δήμος Λαρισαίων	
	Αριθμός	Ποσοστό (στο σύνολο του πληθυσμού)	Αριθμός	Ποσοστό
Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου / Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ κ.τ.λ	43.431	15,3%	33.392	20,5%

⁵ Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ). Εν απουσία αναλυτικών δεδομένων του 2021, παρατίθενται τα δεδομένα της απογραφής του 2011 - οι τάσεις παραμένουν παρόμοιες.

⁶ Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ). Εν απουσία αναλυτικών δεδομένων του 2021, παρατίθενται τα δεδομένα της απογραφής του 2011 - οι τάσεις παραμένουν παρόμοιες.

ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2024 -2028 – Α΄ ΜΕΡΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	9.553	3,4%	6,743	4,1%
Απόφοιτοι Λυκείου	59.563	20,9%	39.785	24,5%
Απόφοιτοι Γυμνασίου και πτυχιούχοι επαγγελματικών σχολών	35.290	12,4%	19.235	11,8%
Απόφοιτοι Δημοτικού	73.004	25,7%	32.285	19,9%
Εγκατέλειψαν το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση/ Ολοκλήρωσαν την προσχολική αγωγή/ Δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	44.014	15,5%	18.667	11,5%
Μη κατατασσόμενοι	19.470	6,8%	12.482	7,7%
Σύνολο Πληθυσμού	284.325	100%	162.591	100%

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ: Ο Δήμος Λαρισαίων παρουσιάζει αυξητική τάση μεταβολής του πληθυσμού, χαμηλούς δείκτες γήρανσης και εξάρτησης συγκριτικά με αυτούς της χώρας και της Περιφέρειας Θεσσαλίας καθώς και υψηλότερα ποσοστά σε απόφοιτους τριτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τα δεδομένα αυτά καθιστούν τον πληθυσμό του Δήμου νεανικό, παραγωγικό και δυναμικό, προσφέροντας αναπτυξιακές προοπτικές στην περιοχή.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Όσον αφορά την κατάσταση απασχόλησης, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ - απουσιάζουν αναλυτικά δεδομένα από την απογραφή του '21, γι' αυτό παρατίθενται δεδομένα από την απογραφή του '11 - τα ποσοστά του οικονομικά ενεργού πληθυσμού τόσο στην κυρίως αστική περιοχή (42,41%) όσο και στο Δήμο Λαρισαίων (42,38%) κυμαίνονται στα ίδια επίπεδα με αυτό της χώρας (42,40%) ενώ είναι υψηλότερα από το αντίστοιχο της Περιφέρειας Θεσσαλίας (38,68%). Τα ποσοστά του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού στον Δήμο (57,62%) υπολείπονται αυτού της Περιφέρειας Θεσσαλίας (61,32%) ενώ κυμαίνονται στο ίδιο επίπεδο με αυτό της χώρας (57,60%).

Πίνακας 6 ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΧΩΡΑΣ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ⁷

Χωρική Ενότητα	Σύνολο Μόνιμου Πληθυσμού	Σύνολο Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού	Ποσοστό Οικονομικά Ενεργών επι του Συνόλου	Σύνολο Οικονομικά μη Ενεργού Πληθυσμού	Ποσοστό Οικονομικά μη ενεργών επι του Συνόλου
Χώρα	10.816.286	4.586.636	42,40%	6.229.650	57,60%
Περιφέρεια Θεσσαλίας	732.762	283.427	38,68%	449.335	61,32%
Δήμος Λαρισαίων	162.591	68.914	42,38%	93.677	57,62%

Ειδικότερα για την κατάσταση ασχολίας του πληθυσμού του Δήμου, το 34,67% (50.151 άτομα) είναι απασχολούμενοι, το 7,74% (11.200 άτομα) αναζητούν εργασία, το 19,85% (28.712 άτομα) είναι μαθητές / σπουδαστές, το 17,77% (25.710 άτομα) συνταξιούχοι, το 0,15% (221 άτομα) είναι εισοδηματίες, το 11,18% (16.171 άτομα) ασχολείται με τα οικιακά και το 8,63% (12.486 άτομα) με λοιπές ασχολίες.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται η διάρθρωση του απασχολούμενου πληθυσμού ανά τομέα παραγωγής στον Δήμο Λαρισαίων, σε σύγκριση με την αντίστοιχη διάρθρωση στην Περιφέρεια Θεσσαλίας και στη χώρα κατά την απογραφή του 2011.

Πίνακας 7 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ⁸

Χωρική Ενότητα	Σύνολο Απασχολούμενων	Πρωτογενής Τομέας		Δευτερογενής Τομέας Παραγωγής		Τριτογενής Τομέας Παραγωγής	
		Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό
Χώρα	3.727.633	372.209	10,0%	657.377	17,6%	2.701.047	72,5%
Περιφέρεια Θεσσαλίας	230.405	41.954	18,2%	40.351	17,5%	148.100	64,3%
Δήμος Λαρισαίων	56.186	3.077	5,5%	9.698	17,3%	43.411	77,3%

Παρατηρείται ότι ο Δήμος Λαρισαίων έχει πιο ανεπτυγμένο τριτογενή τομέα παραγωγής (77,3%) συγκριτικά με την υπόλοιπη χώρα (72,5%). Ο δευτερογενής τομέας

⁷ Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ). Εν απουσία αναλυτικών δεδομένων του 2021, παρατίθενται τα δεδομένα της απογραφής του 2011 - οι τάσεις παραμένουν παρόμοιες.

⁸ Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ). Εν απουσία αναλυτικών δεδομένων του 2021, παρατίθενται τα δεδομένα της απογραφής του 2011 - οι τάσεις παραμένουν παρόμοιες.

στην κυρίως αστική περιοχή του Δήμου εμφανίζει ελαφρώς μικρότερα ποσοστά απασχόλησης (16,9%) σε σχέση με τις υπόλοιπες χωρικές ενότητες, οι οποίες μεταξύ τους κυμαίνονται στα ίδια περίπου επίπεδα (17,3%, 17,5% και 17,6%), ενώ τόσο στην κυρίως αστική περιοχή όσο και στο Δήμο ο πρωτογενής τομέας συμμετέχει με πολύ μικρό ποσοστό εργαζομένων στην παραγωγική διαδικασία (4,0% και 5,5% αντίστοιχα) συγκριτικά με αυτά της χώρας (10,0%) και της Περιφέρειας Θεσσαλίας (18,2%).

Αξίζει να σημειωθεί ότι η πόλη της Λάρισας βρίσκεται στο κέντρο ενός έντονα αγροτικού χώρου, αφού η Περιφερειακή Ενότητα έχει τη μεγαλύτερη καλλιεργούμενη έκταση από όλες τις περιφερειακές ενότητες της Ελλάδας. Παρόλο που στη Λάρισα η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα κατέχει μόνο το 5,5%, η οικονομία της λόγω της θέσης της, επηρεάζεται σημαντικά από αυτόν. Η κεντρική θέση της πόλης σε ότι αφορά τα οδικά δίκτυα της χώρας, η ανάδειξη της σε περιφερειακό διοικητικό κέντρο και η γειτνίαση της με σημαντικά τοπικά κέντρα, έστρεψαν τον πληθυσμό σε επιλογές επαγγελματικής ενασχόλησης του τριτογενούς τομέα.

Δημιουργία Θέσεων Εργασίας

Όσον αφορά στη δημιουργία θέσεων εργασίας στο Δήμο Λαρισαίων, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία του Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας (2022), την περίοδο 2016 – 2022 παρατηρούνται διακυμάνσεις, με μείωση των θέσεων εργασίας τη διετία 2017 – 2019, αύξηση το 2021 και σημαντική απώλεια θέσεων εργασίας το 2022.

Στο σύνολο της περιόδου 2016 – 2022 παρατηρείται η δημιουργία συνολικά 6.870 θέσεων εργασίας, αριθμός που αντιστοιχεί σε αύξηση της τάξεως του 30,9% (29.073 θέσεις εργασίας το 2022 έναντι των 22.203 το 2016). Οι νέες θέσεις απασχόλησης αφορούν κυρίως θέσεις μέσου επιπέδου δεξιοτήτων (χειριστές μηχανημάτων, οδηγοί οχημάτων, απασχολούμενοι σε τεχνικά επαγγέλματα, υπάλληλοι γενικών καθηκόντων, ειδικευμένοι πωλητές, γραμματείς κ.λπ.).

Το 2022 το μεγαλύτερο μέρος του εργατικού δυναμικού στη Λάρισα απασχολούνταν σε θέσεις εργασίας μέσης έως υψηλής ειδίκευσης (63% και 13% των εργαζομένων, αντίστοιχα), ενώ περίπου το 23,4% των θέσεων εργασίας στη Λάρισα

είναι χαμηλής ειδίκευσης. Οι προσλήψεις αυξήθηκαν σε όλα τα επίπεδα δεξιοτήτων κατά την περίοδο 2015-2022, με έντονη συγκέντρωση σε θέσεις εργασίας μέσης και υψηλής ειδίκευσης, οι οποίες αντιπροσώπευαν το 83% του συνόλου των προσλήψεων κατά τη διάρκεια της περιόδου (46% των προσλήψεων σε θέσεις μέσης ειδίκευσης και 37% σε θέσεις υψηλής ειδίκευσης). Ο συνολικός αριθμός των νέων θέσεων εργασίας ανά έτος αυξήθηκε κατά την περίοδο 2015-2021, αν και μειώθηκε αισθητά το 2022.

Το έτος 2022 ο κλάδος των «Δραστηριοτήτων κεντρικών γραφείων, δραστηριοτήτων παροχής συμβουλών διαχείρισης» και ειδικότερα οι «Δραστηριότητες παροχής επιχειρηματικών συμβουλών και άλλων συμβουλών διαχείρισης» αποτέλεσε το δυναμικότερο κλάδο μισθωτής απασχόλησης, ακολουθούμενος από το «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών» και τη «Δημόσια διοίκηση και άμυνα/υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση». Αντίθετα, οι κλάδοι με τη μικρότερη ετήσια δυναμικότητα αλλά και αυτοί που επλήγησαν περισσότερο ήταν των «Δραστηριοτήτων Ανθρώπινης Υγείας» και των «Δραστηριοτήτων Υπηρεσιών Εστίασης» καθώς υποχώρησαν στην 80η και 79η θέση δυναμικότητας ενώ το προηγούμενο έτος (2021) καταλάμβαναν αντιστοίχως την 3η και 1η θέση.

Πίνακας 8 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΛΑΔΩΝ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ⁹

Κλάδος	Δυναμικότητα	
	2022	2021
Δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης	1 ↑	10
Δραστηριότητες παροχής επιχειρηματικών και άλλων διαχειριστικών συμβουλών		
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	2 ↑	9
Χονδρικό εμπόριο μερών και εξαρτημάτων μηχανοκίνητων οχημάτων		
Δημόσια διοίκηση και άμυνα/ υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	3 ↑	7
Γενικές δραστηριότητες δημόσιας διοίκησης		
Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	4 ↑	72

⁹ Στοιχεία Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας (2022)

ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2024 -2028 – Α' ΜΕΡΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Κατασκευή μεταλλικών σκελετών και μερών μεταλλικών σκελετών		
Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους	5↑	14
Γενικός καθαρισμός κτιρίων		
Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας	6↑	8
Δραστηριότητες παροχής ιδιωτικής προστασίας		
Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού	7↑	59
Δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας	8 ↑	26
Δικτυακές πύλες		
Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	79↓	1
Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας		
Δραστηριότητες άσκησης ειδικών ιατρικών επαγγελμάτων	80↓	3

Οι «Απασχολούμενοι στην Παροχή υπηρεσιών προστασίας» και ειδικότερα οι «Λοιποί απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών προστασίας μ.α.κ.» αποτέλεσαν το δυναμικότερο επάγγελμα στον Δήμο, ακολουθούμενοι από τους «Πλανόδιους πωλητές, οικιακοί βοηθοί κ.π.α.ε.» και το «Βοηθητικό διδακτικό προσωπικό». Τα λιγότερο δυναμικά επαγγέλματα το έτος 2022 ήταν οι «Βιολόγοι εν γένει, ιατροί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα» και οι «Τεχνολόγοι και τεχνικοί βοηθοί των επιστημών βιολογίας και υγείας» υποχωρώντας στην 41η και 42η θέση δυναμικότητας ενώ το προηγούμενο έτος (2021) καταλάμβαναν την 19η και 4η θέση αντίστοιχα.

Πίνακας 9 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ¹⁰

Επάγγελμα	Δυναμικότητα	
	2022	2021
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών προστασίας	1 ↑	9
Πλανόδιοι πωλητές, οικιακοί βοηθοί	2↑	14
καθαριστές γραφείων, ξενοδοχείων και άλλων χώρων		
Βοηθητικό διδακτικό προσωπικό	3 ↑	38
Χειριστές μηχανών παραγωγής ειδών διατροφής, ποτών και καπνού	4↑	24
Χειριστές μηχανών άλεσης δημητριακών και καρυκευμάτων		
Αρχιτέκτονες, μηχανικοί	5↑	16
Υπάλληλοι εξυπηρέτησης πελατών	6↑	12
Υπάλληλοι υποδοχής και ενημέρωσης πελατών		

¹⁰ Στοιχεία Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας (2022)

ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2024 -2028 – Α' ΜΕΡΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Χειριστές εργαλειομηχανών παραγωγής και επεξεργασίας μεταλλικών προϊόντων	7↑	33
Χειριστές μηχανών παραγωγής προϊόντων από μέταλλα και ορυκτά		
Ανειδίκευτοι αγρεργάτες, αλιεργάτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	8 ↑	22
Τεχνολόγοι και τεχνικοί βοηθοί των επιστημών βιολογίας και υγείας	40↓	4
Φυσικοθεραπευτές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα		
Ιατρικό και παραιατρικό προσωπικό	41↓	19
Φαρμακοποιοί		

ΑΝΕΡΓΙΑ

Τον Δεκέμβριο του 2022 ο συνολικός αριθμός των ανέργων στον Δήμο Λάρισας ανερχόταν σε 15.843 άτομα. Οι γυναίκες τείνουν να είναι άνεργες σε υψηλότερα ποσοστά από τους άνδρες σε όλες τις ηλικιακές κατηγορίες. Οι γυναίκες άνω των 40 ετών έχουν χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας σε σύγκριση με τους άνδρες, αν και έχουν επίσης σημαντικά χαμηλότερη συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό.

Εστιάζοντας στις περιόδους 2011 – 2015 και 2018 – 2020 παρατηρούμε ότι μέχρι και το 2018, η μεταβολή του ποσοστού των ανέργων στο Δήμο ακολουθεί τη γενικότερη μεταβολή που καταγράφεται σε επίπεδο Περιφέρειας ενώ από το 2019 οι μεταβολές και των δύο χωρικών ενότητων εμφανίζουν παρόμοιες τιμές. Όπως αναφέρθηκε, σύμφωνα με τα στοιχεία του Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας (2022), τόσο στην Περιφέρεια Θεσσαλίας όσο και στο Δήμο Λαρισαίων, η ανεργία είναι εντονότερη στις γυναίκες καθώς αντιπροσωπεύουν το 63,2% και 67,1% αντίστοιχα του πληθυσμού που αναζητά εργασία. Περίπου το 47,0% των ανέργων και στις δύο χωρικές ενότητες είναι βραχυχρόνια άνεργοι (διάστημα ανεργίας από 0 – 11 μήνες) ενώ σημαντικό είναι και το ποσοστό του πληθυσμού που παραμένει άνεργο για διάστημα μεγαλύτερο των εξήντα μηνών (16,9% στην Περιφέρεια και 17,3% στο Δήμο). Ένα μεγάλο ποσοστό των ανέργων (περίπου το 50,0%) ανήκει στις παραγωγικές ηλικίες των 35 – 54, ωστόσο τα άτομα που βρίσκονται πλησίον της σύνταξης (65+) εμφανίζουν χαμηλά ποσοστά ανεργίας. Όσον αφορά στο εκπαιδευτικό επίπεδο, η πλειοψηφία των ανέργων είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και ενιαίου λυκείου.

2.6 ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Επιδόσεις

Το 2021, η περιφερειακή ενότητα Λάρισας είχε κατά κεφαλήν ΑΕΠ 18.500 ευρώ (σε ισοδύναμο αγοραστικής δύναμης), πάνω από την Περιφέρεια Θεσσαλίας όπου ανέρχεται στα 16.200 ευρώ, αλλά ελαφρώς κάτω από τον εθνικό μέσο όρο των 20.700 ευρώ. Το πραγματικό ΑΕΠ της Θεσσαλίας αυξήθηκε κατά 5,7% κατά την περίοδο 2021-2022 και ανήλθε στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ ύψους 18.500 ευρώ (έναντι του μέσου όρου των 35.400 ευρώ στην ΕΕ).

Αριθμός εγγεγραμμένων επιχειρήσεων και πυκνότητα

Το 2020 υπήρχαν 19.741 εγγεγραμμένες επιχειρήσεις στον Δήμο Λάρισας. Μεταξύ 2015 και 2020, ο αριθμός των εγγεγραμμένων επιχειρήσεων παρουσίασε διακυμάνσεις, με καθαρή μείωση 2,7% από 20.284 εγγεγραμμένες επιχειρήσεις το 2015. Μειώσεις στον αριθμό των εγγεγραμμένων επιχειρήσεων σημειώθηκαν το 2016 (1,49%), το 2018 (0,26%) και το 2020 (1,24%).

Πυκνότητα επιχειρήσεων: Με περίπου 120 εγγεγραμμένες επιχειρήσεις ανά 1.000 κατοίκους, η πυκνότητα επιχειρήσεων σε σχέση με τον πληθυσμό της Λάρισας είναι αρκετά υψηλότερη από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο των 53,3 εταιρειών ανά 1.000 κατοίκους. Σε περιφερειακό επίπεδο, υπάρχουν 72.992 εγγεγραμμένες επιχειρήσεις, ή 271 εταιρείες ανά 1.000 άτομα στην περιφερειακή ενότητα Λάρισας. Αυτά τα υψηλά ποσοστά οφείλονται σε μεγάλο βαθμό στη σημαντική παρουσία πολύ μικρών επιχειρήσεων.

Συγκεκριμένα, οι πολύ μικρές και οι μικρο - μεσαίες επιχειρήσεις αντιπροσώπευαν τουλάχιστον το 96% του συνόλου των εγγεγραμμένων επιχειρήσεων στον Δήμο Λάρισας το 2020. Επίσης, οι πολύ μικρές και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αντιπροσώπευαν το 87% της απασχόλησης και σχεδόν το 99% του συνολικού κύκλου εργασιών. Μόνο οι πολύ μικρές επιχειρήσεις αντιπροσωπεύουν το 91% του συνόλου των εγγεγραμμένων επιχειρήσεων, το 63% της απασχόλησης και το ήμισυ του συνολικού κύκλου εργασιών των εταιρειών στον Δήμο Λάρισας.

Τομεακή κατανομή εγγεγραμμένων επιχειρήσεων

Οι τομείς με τις περισσότερες εγγεγραμμένες επιχειρήσεις στον Δήμο Λάρισας είναι i) η γεωργία, που αντιστοιχεί στο 35% του συνόλου των εγγεγραμμένων επιχειρήσεων, ii) το χονδρικό εμπόριο (16,5%), iii) οι επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες (13,6%), iv) οι δραστηριότητες που σχετίζονται με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα (6,4%), οι υπηρεσίες παροχής καταλύματος και εστίασης (5%) και οι κατασκευές (4%).

Οι περισσότερες από τις μειώσεις που παρατηρήθηκαν στον αριθμό των εγγεγραμμένων επιχειρήσεων κατά τη διάρκεια των ετών 2015 - 2020 σημειώθηκαν στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο (συνολική μείωση 434 επιχειρήσεων), τις κατασκευές (1053 σε 880 επιχειρήσεις), τις επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες (2838 σε 2691 επιχειρήσεις), την εκπαίδευση (412 σε 352 επιχειρήσεις), τις υπηρεσίες παροχής καταλύματος και εστίασης (981 σε 860 επιχειρήσεις), τις μεταφορές και την αποθήκευση (820 σε 748), χρηματοοικονομικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες (251 σε 215) και πληροφόρηση και επικοινωνία (221 σε 204). Παρά τη συνολική πτωτική τάση, σημειώθηκε αύξηση του αριθμού των εγγεγραμμένων επιχειρήσεων στους τομείς που σχετίζονται με την ενέργεια (από 73 σε 217 επιχειρήσεις), τη διαχείριση ακίνητης περιουσίας (83 σε 110), τη γεωργία, τη δασοκομία και την αλιεία, (αύξηση κατά 385 επιχειρήσεις), την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα (αύξηση κατά 65 επιχειρήσεις) και τις τέχνες, την ψυχαγωγία και την αναψυχή (αύξηση κατά 6 επιχειρήσεις).

Ποσοστό επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους κλάδους της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) ως προς το σύνολο των επιχειρήσεων

Σύμφωνα με το Σχέδιο Δράσης της Περιφερειακής Στρατηγικής Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS3) της Περιφέρειας Θεσσαλίας, οι κλάδοι εφαρμογής της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης συγκεντρώνουν το 8,4% των επιχειρήσεων του Δήμου Λαρισαίων και ομαδοποιούνται στις ακόλουθες κατηγορίες:

- Αγροδιατροφικό Σύμπλεγμα: 269 επιχειρήσεις 34,8 %
- Μέταλλο και Δομικά Υλικά: 193 επιχειρήσεις 25,0 %
- Περιβάλλον: 20 επιχειρήσεις 2,6 %
- Δημιουργικός Τουρισμός: 32 επιχειρήσεις 4,1 %

- Προηγμένες Υπηρεσίες Υγείας και Αποκατάστασης: 131 επιχειρήσεις 16,9 %
- Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών: 128 επιχειρήσεις 16,6 %.

Καινοτομία, έρευνα και επιχειρηματικότητα

Η περιφέρεια Θεσσαλίας έχει μέτριες επιδόσεις στον χώρο της καινοτομίας, σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό περιφερειακό πίνακα αποτελεσμάτων για την καινοτομία, με σημαντική αύξηση των επιδόσεων καινοτομίας με την πάροδο του χρόνου (25,9% από το 2016). Η περιφέρεια βαθμολογείται πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ στις δημόσιες δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη, καθώς και στις δαπάνες εκτός Ε&Α και κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ για τις δαπάνες Ε&Α από τον ιδιωτικό τομέα.⁴⁷ Επίσης, η περιοχή ξεπερνά τον μέσο όρο της ΕΕ όσον αφορά τις διεθνείς επιστημονικές συνδημοσιεύσεις και τις επιστημονικές δημοσιεύσεις με τις περισσότερες παραπομπές.

Άλλα σχετικά δυνατά σημεία της περιφέρειας σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ περιλαμβάνουν την απόδοσή της σε παραγωγούς καινοτομίας προϊόντων, στην καινοτομία επιχειρηματικών διαδικασιών και στις πωλήσεις καινοτόμων προϊόντων, καθώς και σε συνδημοσιεύσεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, ενώ υστερεί στην απασχόληση σε δραστηριότητες ΤΠΕ και έντασης γνώσης, όπως επίσης και σε εφαρμογές εμπορικών σημάτων, σχεδίων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

Η Λάρισα φιλοξενεί διάφορα σημαντικά ιδρύματα που διευκολύνουν τη δραστηριότητα στην έρευνα, την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα. Αποτελεί έδρα ενός ολόένα και μεγαλύτερου αριθμού τμημάτων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, όπως η Ιατρική Σχολή, το Τμήμα Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας (Συγκρότημα Βιόπολις) και η Σχολή Γεωργικής Τεχνολογίας καθώς και αρκετών ερευνητικών κέντρων με ενεργά ερευνητικά προφίλ. Το Ινστιτούτο Βιομηχανικών και Κτηνοτροφικών Φυτών (ΙΒ&ΚΦ), που ιδρύθηκε το 1933, είναι ένα από τα πρώτα ινστιτούτα γεωργικής έρευνας στην Ελλάδα και ένα από τα 11 Ινστιτούτα της Γενικής Διεύθυνσης Αγροτικής Έρευνας του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ. Με έδρα τη Λάρισα, το ΙΒ&ΚΦ περιλαμβάνει πέντε ερευνητικά τμήματα στη Λάρισα, τον Βόλο, την Πάτρα και την Καρδίτσα. Στις δραστηριότητές του περιλαμβάνονται προγράμματα εφαρμοσμένης έρευνας στην εκτροφή, τη φυτική καλλιέργεια και τα καινοτόμα γεωργικά συστήματα καθώς και την παροχή συμβουλευτικής σε ενδιαφερόμενα μέρη (καλλιεργητές, αγρότες, αξιωματούχοι της τοπικής αυτοδιοίκησης, τοπικές επιστημονικές εταιρείες) για βιομηχανικές καλλιέργειες και καλλιέργειες ψυχανθών.

Η Λάρισα φιλοξενεί, επίσης, και μία από τις εγκαταστάσεις του Ινστιτούτου Βιο-Οικονομίας και Αγρο-Τεχνολογίας iBO/EKETA, ενός μη κερδοσκοπικού οργανισμού έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης με σημαντικό ερευνητικό αντίκτυπο. Το Ινστιτούτο έχει σημαντική συνεισφορά στην έρευνα, με 29 εθνικά έργα, 31 ευρωπαϊκά έργα και 309 δημοσιεύσεις. Το iBO ακολουθεί μια διεπιστημονική προσέγγιση στην ανάπτυξη και προώθηση τεχνολογιών στον τομέα των συστημάτων βιο-παραγωγής, συμπεριλαμβανομένης της φυτικής παραγωγής, της κτηνοτροφίας και της αλιείας, ενώ παράλληλα προωθεί τις τεχνολογικές αλλαγές σε άλλους τομείς.

Υγειονομική Περιίθαλψη και Ιατρική

Η Λάρισα διαθέτει επίσης ισχυρό προφίλ στις υπηρεσίες υγείας και στην ιατρική έρευνα, κυρίως λόγω της ίδρυσης της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας στη Λάρισα το 1985. Από την ίδρυσή του, το Τμήμα έχει αναπτύξει σημαντικά το προφίλ του στην ιατρική έρευνα. Η Λάρισα φιλοξενεί επίσης το Health Hub, το οποίο συγκεντρώνει ειδικούς για την παροχή καινοτόμων υπηρεσιών υποστήριξης ψηφιακού μετασχηματισμού του τομέα υγείας. Υπό τον συντονισμό του Ινστιτούτου Ανάπτυξης Επιχειρηματικότητας, το Health Hub είναι υποψήφιος Ευρωπαϊκός Κόμβος Ψηφιακής Καινοτομίας και ενεργεί ως σημείο αναφοράς της Ψηφιακής Υγείας σε περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Καινοτόμος Επιχειρηματικότητα

Η πόλη της Λάρισας διαθέτει ένα εκκολαπτόμενο επιχειρηματικό οικοσύστημα, όπου δραστηριοποιούνται αρκετές οντότητες που παρέχουν υπηρεσίες επιχειρηματικής υποστήριξης. Μεταξύ αυτών, το Ινστιτούτο Ανάπτυξης Επιχειρηματικότητας είναι ένας βασικός ερευνητικός οργανισμός που συμβάλλει στην υποστήριξη του επιχειρηματικού οικοσυστήματος της Λάρισας. Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και άλλοι ιδιωτικοί εκπαιδευτικοί φορείς προσφέρουν επίσης υποστήριξη σε νεοφυείς επιχειρήσεις και στην επιχειρηματικότητα. Τον Νοέμβριο του 2023, 3 νεοφυείς επιχειρήσεις από την πόλη της Λάρισας συμπεριλήφθηκαν στη Start-up Greece, στους κλάδους της τεχνολογίας γεωργικών ειδών διατροφής, της εφοδιαστικής και των μεταφορών και των ταξιδιών και της φιλοξενίας αντίστοιχα. Οι νεοφυείς επιχειρήσεις στους τομείς της εφοδιαστικής και των μεταφορών και των ταξιδιών και της φιλοξενίας ήταν αυτοχρηματοδοτούμενες,

ενώ οι νεοφυείς επιχειρήσεις κλάδους των γεωργικών ειδών διατροφής/τεχνολογίας τροφίμων προσέλκυσαν χρηματοδότηση επιχειρηματικού κεφαλαίου ύψους 250.000 ευρώ.

Δυνατότητες

Σύμφωνα και με την αναφορά που εκπόνησε η Παγκόσμια Τράπεζα με αντικείμενο το οικονομικό προφίλ της Λάρισας, στο πλαίσιο του έργου «Ελλάδα - Βιώσιμες Πόλεις και Περιφέρειες μέσω του Εργαλείου Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων» για την περίοδο 2022-2024, η οικονομία της αστικής περιοχής της Λάρισας χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη σημαντικού ανθρώπινου κεφαλαίου και τη φιλοξενία αρκετών ακαδημαϊκών ιδρυμάτων που την προικίζουν με ένα ισχυρό προφίλ στην έρευνα, την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα. Σύμφωνα, με την έκθεση, λοιπόν, εύφορο έδαφος για αναπτυξιακή στόχευση παρουσιάζουν οι παρακάτω τομείς:

- οι κλάδοι της γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας
- η μεταποίηση
- ο τομέας του χονδρικού και λιανικού εμπορίου &
- η βιοτεχνολογία και η υγειονομική περίθαλψη

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ: Σημειώνεται σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων στον τριτογενή και δευτερογενή παραγωγικό τομέα, με δραστηριοποίηση μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων στους κλάδους του εμπορίου, της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, των υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης και των κατασκευών. Επίσης, η αυξητική τάση του πληθυσμού της Λάρισας τις τελευταίες δεκαετίες δημιουργεί προϋποθέσεις για τη δημιουργία νέων και σύγχρονων οικονομικών δραστηριοτήτων. Εντούτοις, σημειώνεται διαχρονικά αυξανόμενη ανεργία, η οποία πλήττει περισσότερο τις γυναίκες, τους απόφοιτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και τις παραγωγικές ηλικίες 35-54. Παρατηρείται, ακόμη, έλλειψη δομών υποστήριξης επιχειρηματικότητας και επαγγελματικής ενσωμάτωσης, χαμηλή ενσωμάτωση καινοτομίας από τις επιχειρήσεις, έλλειψη διακλαδικών διασυνδέσεων – συνεργασιών και διασύνδεσης τομέων τουρισμού και πολιτισμού, αναξιοποίητο δυναμικό δημιουργικής οικονομίας καθώς και απουσία παράδοσης στη συνεργασία του Δήμου με τον επιχειρηματικό κόσμο. Προκύπτει, έτσι, η ανάγκη για διασυνδέσεις

μεταξύ κλάδων και επιχειρήσεων του τριτογενούς τομέα παραγωγής. Συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, εύφορο έδαφος φαίνεται να παρουσιάζει η διασύνδεση των πεδίων πολιτισμού - τουρισμού με την πολιτιστική και δημιουργική βιομηχανία. Η υποστήριξη των παραγωγικών επιχειρήσεων στην ενσωμάτωση καινοτομιών (παραγωγή, διάθεση προϊόντων κ.ά.) αποτελεί, επίσης, σημαντική ανάγκη.

2.7 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ

Η Λάρισα αποτελεί πρωτεύοντα εθνικό πόλο, όπως αναφέρεται στο Αναθεωρημένο Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ) της Περιφέρειας Θεσσαλίας (2018). Οι λειτουργίες που χαρακτηρίζουν την πόλη σύμφωνα με το ΠΠΧΣΑΑ, είναι οι εξής:

- Διοικητικό κέντρο: Έδρα Περιφέρειας και Αποκεντρωμένης Διοίκησης
- Κόμβος επικοινωνιών
- Κέντρο υπηρεσιών προς την αγροτική παραγωγή
- Κέντρο εμπορίου και μεταποίησης με εξειδίκευση στα γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα
- Κέντρο παροχής υπηρεσιών υγείας (Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο)
- Πολιτιστικό Κέντρο.

Γενικότερα είναι μια σύγχρονη Ευρωπαϊκή πόλη και ένα από τα σημαντικότερα και πιο γρήγορα αναπτυσσόμενα αστικά και εμπορικά κέντρα της χώρας.

Προκειμένου να αξιολογηθεί η θέση της Λάρισας όχι μόνο σε τοπικό αλλά και σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, πρέπει να αξιολογηθεί η θέση και ο ρόλος της ευρύτερης χωρικής ενότητας στην οποία ανήκει, δηλαδή της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Ως προς τη θέση της Θεσσαλίας στον ευρύτερο χώρο, η Θεσσαλία, όπως και ο υπόλοιπος ελληνικός χώρος, είναι έξω από τους μείζονες υφιστάμενους άξονες και κέντρα ανάπτυξης της Ευρώπης. Με όρους κκΑΕΠ αλλά και άλλων δεικτών, η Θεσσαλία υστερεί σε σύγκριση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές περιφέρειες, παρότι σημαντικό συγκριτικό της πλεονέκτημα αποτελεί η κεντροβαρική θέση της στον ελληνικό χώρο (ΠΠΧΣΑΑ).

Βασικό στοιχείο του οικιστικού δικτύου της Περιφέρειας Θεσσαλίας είναι η ύπαρξη αξιόλογων αστικών κέντρων και η σχετικά ισόρροπη χωρική κατανομή τους. Η Λάρισα και ο Βόλος, ειδικότερα, κατατάσσονται στους Πρωτεύοντες Εθνικούς Πόλους με πάγιο προγραμματικό στόχο τη δημιουργία ενός διπόλου Λάρισας – Βόλου, ο οποίος όμως σε πολύ μικρό βαθμό έχει επιτευχθεί.

3. ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

3.1. ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΚΛΙΜΑΤΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ

Το κλίμα της περιοχής της Λάρισας έχει τα στοιχεία του ηπειρωτικού κλίματος της πεδινής Θεσσαλίας, με κυριότερο χαρακτηριστικό το μεγάλο θερμομετρικό εύρος μεταξύ καλοκαιριού και χειμώνα, με ετήσιες διαφορές μεταξύ μέγιστης και ελάχιστης θερμοκρασίας άνω των 25ο C. Η μέση ετήσια θερμοκρασία είναι 17,4ο C και η μέση ετήσια βροχόπτωση στην πόλη κυμαίνεται στα 388 χιλιοστά. η κλιματική αλλαγή έχει επηρεάσει το κλίμα (θερμοκρασία, βροχόπτωση) της Λάρισας από το 1979 έως το 2021. Η μέση ετήσια θερμοκρασία αυξάνεται με μεγαλύτερο ρυθμό από το 2007 και έπειτα, με τα έτη 2014, 2018 και 2019 να είναι από τα θερμότερα. Ακόμη, η πορεία των βροχοπτώσεων μέχρι και το 2008 παρουσιάζει διακυμάνσεις ενώ από το 2009 και μετά σημειώνει σταθερά ανοδική τάση.

Από τη δεκαετία του '70 (εποχή έναρξης της ουσιαστικής αστικοποίησης) μέχρι σήμερα, παρατηρούνται σημαντικές μεταβολές στο μικροκλίμα της πόλης, στη συχνότητα που εμφανίζονται οι καύσωνες, και στη διάρκεια αυτών. Από τα μέσα της δεκαετίας του '80 παρατηρείται μια σταδιακή αύξηση της μέσης τιμής της θερμοκρασίας στην πόλη, ενώ τα τελευταία 20 χρόνια, λόγω και της κλιματικής αλλαγής, το φαινόμενο εντείνεται, δημιουργώντας όλο και πιο ανυπόφορες συνθήκες διαβίωσης κατά τους θερινούς μήνες.

Το στοιχείο που έχει μεταβληθεί και έχει καταστήσει τις συνθήκες διαβίωσης στην πόλη πιο ζοφερές μετά τη δεκαετία του '80, και ειδικά μετά το 2000 (λόγω της κλιματικής αλλαγής), είναι η αύξηση της μέσης τιμής της θερμοκρασίας (ο μέσος όρος της μέγιστης και της ελάχιστης θερμοκρασίας) κατά τους θερινούς, τουλάχιστον μήνες (32 - 33 βαθμοί η μέγιστη θερμοκρασία, 17 βαθμοί η ελάχιστη).

Από τα μέσα της δεκαετίας του '80 έως σήμερα, τα δύο βασικά στοιχεία, που συνεχώς μεταβάλλονται, είναι η σταδιακή αύξηση της ελάχιστης θερμοκρασίας και η διάρκεια των υψηλών θερμοκρασιών η οποία είναι συνεχώς μεγαλύτερη. Κύριοι λόγοι γι' αυτή τη μεταβολή είναι η ραγδαία αύξηση της τσιμεντοποίησης, η οποία δεν

συνοδεύτηκε από φιλικές προς το περιβάλλον λύσεις και η απουσία πρασίνου. Μετά το 2000, η κλιματική αλλαγή επιτείνει ολοένα και περισσότερο τις δυσάρεστες συνθήκες λόγω των αερίων του θερμοκηπίου. Συνδυαστικά, η αύξηση των τιμών της ελάχιστης και της μέσης θερμοκρασίας και η αυξημένη ενίοτε υγρασία συμβάλλουν αρνητικά στην ποιότητα του αέρα, επιδρώντας αρνητικά σε όλους τους ζώντες οργανισμούς (ανθρώπινους, ζωικούς και φυτικούς) της πόλης, οι οποίοι εκτίθενται πολύ περισσότερες ώρες της ημέρας σε υψηλές θερμοκρασίες σε σχέση με τις δεκαετίες του '60 και του '70.

Πίνακας 10 ΚΛΙΜΑΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΛΑΡΙΣΑΣ 2022¹¹

Μήνας	Ιαν.	Φεβ.	Μαρ.	Απρ.	Μαι.	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπ.	Οκτ.	Νοεμ.	Δεκ.
Μέγιστη μηνιαία θερμοκρασία (°C)	18,4	21,7	23,9	30,2	36,6	40,2	38,3	38,2	37,9	31,0	26,4	18,2
Ελάχιστη μηνιαία θερμοκρασία (°C)	-6	0,2	-2	4,7	10,6	0	17,1	15,9	9,2	9	0	1,3
Μέση μηνιαία θερμοκρασία (°C)	6,5	9,1	8,4	15,8	21,3	26,4	27,8	27,3	23,3	18	14,1	10,3
Μέση μηνιαία βροχόπτωση (mm)	40,8	51,6	52,2	16,8	7,5	42,3	25,5	39	7,8	15,9	52,8	36
Μέση μηνιαία υγρασία (%)	57	62	58	52	49	49	40	47	48	56	69	81

3.2 ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ

Όσον αφορά στην ατμοσφαιρική ρύπανση, σύμφωνα με μετρήσεις¹¹ του Οκτωβρίου (2023) η ποιότητα του αέρα εντός του αστικού ιστού εμφάνιζε υψηλό επίπεδο ρύπανσης

¹¹ Μετεωρολογικός Σταθμός Χαραυγής Λάρισας

με αποτέλεσμα να θεωρείται ανθυγιεινός για τις ευαίσθητες ομάδες πληθυσμού. Οι παράμετροι PM_{2.5} (σωματιδιακή ύλη κάτω από 2,5 micron) και NO₂ (διοξείδιο του αζώτου) είχαν τις τιμές 82 µg/m³ και 45 µg/m³ αντίστοιχα ενώ οι παράμετροι PM₁₀ (σωματιδιακή ύλη κάτω από 10 micron) και O₃ (όζον) κυμαίνονταν σε καλύτερα επίπεδα παίρνοντας τις τιμές 43 µg/m³ και 5 µg/m³ αντίστοιχα.

3.3 ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ

Σύμφωνα με στοιχεία ιστορικών πλημμυρικών γεγονότων του Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας (ΣΔΚΠ) Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας (ΥΠΕΝ, 2018), ο Πηνειός ποταμός, οι παραπόταμοι, μαζί με την κλειστή λεκάνη της λίμνης Κάρλας (GR08RAK0003) ανήκουν στις Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας (ΖΔΥΚΠ).

Οι εκτάσεις που πλημμυρίζουν περιλαμβάνουν καλλιεργήσιμες εκτάσεις, τμήματα οικισμών και τμήματα αστικών περιοχών της πόλης της Λάρισας. Σε ό,τι αφορά τον αστικό ιστό της πόλης της Λάρισας, ως δυνητικές πλημμυρικές ζώνες που επηρεάζονται από τις ποτάμιες ροές αποτελούν τμήματα των ακόλουθων Πολεοδομικών Ενοτήτων (ΠΕ):

- Βόρειο τμήμα ΠΕ02,
- Βορειοδυτικό τμήμα ΠΕ06
- Περιμετρικά της ΠΕ7
- Σύνολο ΠΕ08
- Ανατολικό τμήμα ΠΕ09
- Βόρειο τμήμα ΠΕ13
- Ανατολικό τμήμα ΠΕ18
- Ανατολικό τμήμα ΠΕ19.

Τα κυριότερα αίτια πλημμύρας είναι:

- Βροχόπτωση με υψηλή ένταση
- Ποτάμια πλημμύρα
- Αστοχία αναχωμάτων
- Άλλα αίτια όπως κατάληψη χώρων στο πεδίο πλημμύρας για αγροτικές ή άλλες χρήσεις.

Τα παραπάνω αίτια, συνοδεύονται από τους ακόλουθους μηχανισμούς πλημμύρας:

- Φυσική υπερχείλιση,
- Υπερχείλιση αναχωμάτων,
- Παρεμπόδιση ροής λόγω συσσώρευσης φερτών ή λόγω έμφραξης χειμάρρων σε αστικές περιοχές.

Απαιτείται να δοθεί έμφαση σε βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα μέτρα και δράσεις που θα αποτελούν ένα ισορροπημένο μείγμα κατασκευαστικών και μη παρεμβάσεων λαμβάνοντας υπόψη τους διαθέσιμους οικονομικούς πόρους, όπως:

- Μέτρα μείωσης της παροχής αιχμής και της διάρκειας πλημμύρας
- Έλεγχο και επισκευή υφιστάμενων αντιπλημμυρικών αναχωμάτων
- Επεμβάσεις σε σημεία του υδρογραφικού δικτύου όπου έχει διαπιστωθεί από εμπειρία ότι υπάρχουν εμπόδια στην απορροή
- Θέσπιση χωροταξικών - πολεοδομικών μέτρων που αποτρέπουν την εγκατάσταση νέων χρήσεων σε περιοχές πλημμυρικού κινδύνου,
- Εγκατάσταση συστημάτων έγκαιρης ειδοποίησης,
- Εντοπισμός και χαρτογράφηση θέσεων όπου έχουν σημειωθεί «ραγδαίες πλημμύρες»,
- Ενημέρωση του κοινού για τον πλημμυρικό κίνδυνο.

3.4 ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΑΣΤΙΚΗΣ ΘΕΡΜΙΚΗΣ ΝΗΣΙΔΑΣ

Σύμφωνα με τα στοιχεία των μηνιαίων καταγραφών των μετεωρολογικών σταθμών Λάρισας, Πλατανούλια, Πλατυκάμπου, Χάλκης και Νέσσωνα, παρατηρείται επιβάρυνση του θερμικού κλίματος της Λάρισας λόγω του φαινομένου της Αστικής Θερμικής Νησίδας¹². Τα κύρια αίτια δημιουργίας του φαινομένου αποδίδονται: στην «παγίδευση» θερμότητας (μέσω ηλιακής ακτινοβολίας) από τις αστικές επιφάνειες (δρόμοι, κτίρια) κατά τη διάρκεια της ημέρας και την επανεκπομπή της κατά τη διάρκεια της νύχτας, στην αστική γεωμετρία (ψηλά κτίρια, στενοί δρόμοι) που δρα ανασταλτικά για τη ψύξη της πόλης (η πόλη συμπεριφέρεται ουσιαστικά ως θερμοκήπιο) κατά τη

¹² Αστική Θερμική Νησίδα: Φαινόμενο κατά το οποίο η θερμοκρασία που παρατηρείται εντός μιας αστικής περιοχής είναι υψηλότερη σε σχέση με αυτή των περι-αστικών ή υπαίθριων/αγροτικών περιοχών που την περιβάλλουν.

διάρκεια της νύχτας, και στις ανθρωπογενείς δραστηριότητες (χρήση κλιματισμού) που αυξάνουν τη διαθέσιμη θερμότητα εντός του αστικού ιστού.

Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια του τριημέρου από 2 έως 04/08/2023, ο μετεωρολογικός σταθμός στην πόλη της Λάρισας κατέγραψε τις υψηλότερες μέγιστες και ελάχιστες ημερήσιες θερμοκρασίες, μεταξύ των υπολοίπων μετεωρολογικών σταθμών που αναφέρονται παραπάνω και οι οποίοι λειτουργούν στην ευρύτερη περιοχή. Οι μέγιστες θερμοκρασίες εντός του αστικού ιστού είναι υψηλότερες σε σχέση με τις άλλες περιοχές και ξεπερνούν τους 38,5ο C, οι ελάχιστες θερμοκρασίες που κατεγράφησαν ήταν 2 με 5ο C υψηλότερες από τις αντίστοιχες τιμές στους περιφερειακούς μετεωρολογικούς σταθμούς ενώ η μέγιστη ένταση της θερμικής νησίδας (μέγιστη διαφορά της αστικής θερμοκρασίας από την αντίστοιχη περιαστική ή υπαίθρια/αγροτική) ξεπερνά τους 4ο C.

3.5 ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΟΣ ΦΟΡΤΟΣ

Στην κυρίως αστική περιοχή παρατηρείται έντονη κυκλοφοριακή συμφόρηση κατά τις πρωινές (08:00 – 09:00) και μεσημβρινές (14:00 – 15:00) ώρες αιχμής επί των οδών Ηρώων Πολυτεχνείου, Φαρσάλων, Γρηγορίου Λαμπράκη, Γεωργιάδου, Αεροδρομίου, Ιωαννίνων, Βόλου και ΠΕΟ Αθηνών Θεσσαλονίκης. Εντός του κέντρου της πόλης, οι υψηλότεροι ωριαίοι κυκλοφοριακοί φόρτοι καταγράφονται στις οδούς Κύπρου, Ηρώων Πολυτεχνείου, Άνθιμου Γαζή και Παπαναστασίου.

3.6 ΜΕΣΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΩΝ

Εντός της αστικής περιοχής καταγράφονται (2019) συνολικά 24.843 κτίρια εκ των οποίων το 89,1% (22.124 κτίρια) είναι κτίρια αποκλειστικής χρήσης και το 10,9% (2.719 κτίρια) μικτής. Στο σύνολο των κτιρίων, κύρια χρήση σε ποσοστό 89,5% είναι η κατοικία, το 6,5% καταστήματα – γραφεία και 4,0% συγκεντρώνουν οι λοιπές κατηγορίες χρήσεων (εκκλησίες, ξενοδοχεία, σχολεία, πάρκινγκ κ.ά.). Όσον αφορά στο

έτος κατασκευής, το 51,3% έχει κατασκευαστεί μέχρι το 1980, το 26,7% την περίοδο 1981 – 1995, το 22,3% την περίοδο 1996 – 2005, το 5,3% από το 2006 και μετά ενώ μόλις το 1,0% βρίσκονταν υπό κατασκευή το 2011. Τα κτίρια με έναν όροφο και δύο ορόφους αποτελούν αντίστοιχα το 33,8% και 20,1%, τα ισόγεια ή υπόγεια κτίρια το 28,2% ενώ 2,6% των κτιρίων διαθέτουν έξι ή και περισσότερους ορόφους. Κυρίαρχο υλικό κατασκευής είναι το μπετόν σε ποσοστό 88,8% και δευτερευόντως τα τούβλα – τσιμεντόλιθοι (9,7%) ενώ τα λοιπά υλικά κατασκευής (μέταλλο, ξύλο, πέτρα κ.ά.) συγκεντρώνουν ποσοστά μικρότερα που 1,0%.

3.7 ΠΡΑΣΙΝΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΙ ΧΩΡΟΙ

Ο Πηνειός ποταμός, το πάρκο Αλκαζάρ και το πάρκο Χατζηχαλάρ αποτελούν τους μεγαλύτερους χώρους πρασίνου που διαθέτει ο Δήμος Λαρισαίων, ενώ παρατηρείται έλλειψη πρασίνου και σε μεγάλες εκτάσεις κατοικήσιμων περιοχών. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Δήμου Λαρισαίων, η συνολική έκταση των δημόσιων χώρων πρασίνου της κυρίως αστικής περιοχής είναι 1.130,67 στρέμματα, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων χωροθετείται στην 1 η Δημοτική Κοινότητα (76,5%). Η αναλογία πρασίνου για κάθε κάτοικο εντός της περιοχής παρέμβασης ανέρχεται στα 7,71 τ.μ. πρασίνου ανά κάτοικο.

Πίνακας 11 ΕΚΤΑΣΗ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΑΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ¹³

Χωρική Ενότητα	Έκταση (στρέμματα)	Ποσοστό
1η Δημοτική Κοινότητα	865,19	76,5%
2η Δημοτική Κοινότητα	107,57	9,5%
3η Δημοτική Κοινότητα	10,39	0,9%
4η Δημοτική Κοινότητα	147,51	13%
Σύνολο	1.130,67	100%

Η πλειονότητα των ελεύθερων χώρων (κοινόχρηστοι χώροι, παιδικές χαρές, πάρκα, πλατείες, χώροι πρασίνου) χωροθετούνται στον κεντρικό, βόρειο και δυτικό

¹³ Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Ανθεκτικότητας

τομέα της πόλης της Λάρισας και καλύπτουν συνολική έκταση 1.157,39 στρεμμάτων. Σημαντικοί τέτοιοι χώροι είναι το πάρκο Αγίου Αντωνίου (ΠΕ 5), το πάρκο Αλκαζάρ (ΠΕ 6), ο λόφος του Φρουρίου ενώ σημαντικές εκτάσεις ελεύθερων χώρων χωροθετούνται στην περιοχή «Μεζούρλο» (ΠΕ 19) καθώς και στις συνοικίες Νεάπολης (ΠΕ 16), Αβέρωφ (ΠΕ 18) και Στρατιάς (ΠΕ 16).

Η Λάρισα διαθέτει εκτεταμένο δίκτυο πεζοδρόμων, συνολικού μήκους περίπου επτά (7) χιλιομέτρων. Το σύστημα πεζοδρόμων στο κέντρο της πόλης καταλαμβάνει συνολική έκταση περίπου 0,4 τ.χλμ. και συνδέει το εμπορικό κέντρο με το ιστορικό Φρούριο και το Αρχαίο Θέατρο, τις κεντρικές πλατείες, το ΚΤΕΛ, τις συνοικίες και τις πολιτιστικές, διοικητικές και κοινωνικές δραστηριότητες της πόλης.

Αν και έχουν γίνει έργα για τη βελτίωση των πεζοδρομήσεων, απουσιάζει ένας ολοκληρωμένος σχεδιασμός για τη αρμονική συνύπαρξη πεζών και οχημάτων. Βασικό πρόβλημα αποτελεί η παράνομη στάθμευση στους πεζοδρόμους αλλά και η διέλευση δικύκλων. Το σύστημα διαχείρισης και πρόσβασης οχημάτων στους πεζοδρόμους, το οποίο εγκατέστησε ο Δήμος Λαρισαίων το 2021, βρίσκεται εκτός λειτουργίας εξαιτίας του γεγονότος ότι κρίθηκε μη σύνομη η σύμβαση του Δήμου με τον ανάδοχο, για τη λειτουργία του και αναμένεται η νέα διαγωνιστική διαδικασία.

Η πόλη της Λάρισας διαθέτει δίκτυο ποδηλατοδρόμων εντός του αστικού κέντρου και στο νοτιοδυτικό κομμάτι της. Το συνολικό μήκος των υφιστάμενων ποδηλατοδρόμων είναι περίπου 14 χλμ. Οι βασικοί ποδηλατόδρομοι είναι:

- Της οδού Ιωαννίνων - Ηρώων Πολυτεχνείου (αμφίδρομος ποδηλατόδρομος πλάτους 2 μ.),
- Της οδού Ιλάρχου Σαρίμβεη (αμφίδρομος ποδηλατόδρομος πλάτους 2 μ.),
- Της οδού Καραθάνου - Λογιωτάτου - Ανθίμου Γαζή (αμφίδρομος ποδηλατόδρομος πλάτους 1,90 μ. στην οδό Ανθίμου Γαζή και 1,70 μ. στους υπόλοιπους δρόμους). Συνδέει τους δύο προηγούμενους με το κέντρο της πόλης.
- Της οδού Θέτιδος Κύπρου (αμφίδρομος ποδηλατόδρομος πλάτους 1,5 μ. στην οδό Θέτιδος, διαχωρισμένος με νησίδα)
- Της οδού Παπαναστασίου (μονόδρομος ποδηλατόδρομος με κατεύθυνση προς την πλατεία, πλάτους 1 μ.)
- Της οδού Αλεξάνδρου Παναγούλη - Αλεξάνδρου Υψηλάντου (αμφίδρομος ποδηλατόδρομος) (MIS: 5021809)

- Της οδού Κολοκοτρώνη – Λ. Κατσώνη (αμφίδρομος ποδηλατόδρομος πλάτους 792,00 μ.) (MIS: 5022084)
- Των οδών Μεγάλου Αλεξάνδρου – Ηλιοδώρου – Ρούζβελτ μήκους 816,00 μ.,
- Της οδού Βενιζέλου (από την οδό Ολύμπου έως Φιλελλήνων) μήκους 393,00 μ.,
- Της οδού Ιουστινιανού μήκους 747,00 μ.,
- Της οδού Ασκληπιού μήκους 411,00 μ.,
- Της οδού Νικηταρά μήκους 703,00 μ. και
- Των οδών Αιόλου – Βυζαντίου μήκους 905,00 μ.

Ο μακροπρόθεσμος στόχος του Δήμου Λαρισαίων είναι η δημιουργία περίπου 55 χλμ. ποδηλατοδρόμων σε όλη την πόλη.

Στο Ιστορικό Κέντρο της Λάρισας εντοπίζονται διάσπαρτα (χωρίς κάποιο είδος συγκέντρωσης σε μια συγκεκριμένη περιοχή) συνολικά 160 εγκαταλελειμμένα ακίνητα εκ των οποίων τα 103 αφορούν εγκαταλελειμμένα κτίρια, τα 54 κενά οικοπέδα και τα 3 κτιριακά συγκροτήματα. Τα κτίρια αυτά κατά βάση είναι ιδιωτικές περιουσίες ενώ 3 ακίνητα βρίσκονται υπό το καθεστώς προστασίας.

Όσον αφορά στη χρήση των ακινήτων στην πλειοψηφία τους (72% ή 76 ακίνητα) αποτελούσαν κατοικίες ενώ από τα υπόλοιπα, τα 12 είχαν μικτή χρήση, 4 είχαν άλλη χρήση (παλιός ναός, θερινό σινεμά, ωδείο), 8 ήταν εμπορικά καταστήματα, 3 αφορούσαν βιομηχανίες και 3 ήταν αποθήκες. Από το σύνολο το κενών οικοπέδων το 15% (8 οικοπέδα) λειτουργούσαν επισήμως ή άτυπα ως χώρος στάθμευσης οχημάτων. Όσον αφορά στο είδος εγκατάλειψης το 72% (84 κτίρια) εμφανίζει μόνο φυσική εγκατάλειψη, το 9% (10 κτίρια) λειτουργική ενώ το 19% (22 κτίρια) εμφανίζει μικτή εγκατάλειψη. Από τα 106 κτίρια που εμφανίζουν φυσική εγκατάλειψη τα 66 παρουσιάζουν σημαντικές φθορές, τα 25 εκτεταμένες και 5 ήταν ετοιμόρροπα. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 91% (96) των ακινήτων ήταν κενά (δεν κατοικούνταν ή χρησιμοποιούνταν), 8% ήταν εν χρήσει (9) και 1% (1) τελούσε υπό κατάληψη ενώ 43 ακίνητα (40,5%) εμφάνιζαν κάποια μορφή επικινδυνότητας για τη δημόσια υγεία και ασφάλεια (εστίες μόλυνσης, εστίες παραβατικότητας, επικινδύνως ετοιμόρροπα).

Τα περισσότερα εγκαταλελειμμένα ακίνητα είναι μονοκατοικίες (ενός ή δύο ορόφων), εντοπίζονται ανάμεσα σε πολώροφα κτίρια (οικοδομές/πολυκατοικίες έως

και 8 ορόφων) και δεν γειτνιάζουν με κάποιο άλλο αξιόλογο ή σημαντικό κτίριο της πόλης ώστε να λειτουργήσουν συμπληρωματικά προς αυτό. Ως προς τη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησής τους, δεδομένου ότι σχεδόν το σύνολο των ακινήτων αφορά ιδιωτικές περιουσίες και όχι ιδιοκτησίες που έχει στην κυριότητά ο Δήμος, θα μπορούσε να εξεταστεί η δυνατότητα απαλλοτρίωσης ορισμένων εξ' αυτών που γειτνιάζουν με αξιόλογες θέσεις (μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους κ.λπ.) και θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν συμπληρωματικά ως προς αυτές.

3.8 ΑΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

Το δίκτυο συγκοινωνιών που εξυπηρετεί την πόλη της Λάρισας έχει γενικά ακτινική μορφή. Οι μετακινήσεις εντός του αστικού ιστού πραγματοποιούνται μέσω του στόλου των Αστικών Συγκοινωνιών Λάρισας ο οποίος εκτελεί ημερησίως περίπου 1.200 δρομολόγια. Ο τρέχων φορέας εκμετάλλευσης των δημόσιων μεταφορών είναι το "Αστικό ΚΤΕΛ Λάρισας Α.Ε.". Αρμόδιος φορέας για τον καθορισμό των κομίστρων είναι το Υπουργείο Μεταφορών.

Σύμφωνα με το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας του Δήμου Λαρισαίων, το οποίο εγκρίθηκε το έτος 2016, το φάσμα των μέτρων που προβλέπεται, περιλαμβάνει δρόμους αποκλειστικής διέλευσης λεωφορείων, με χαμηλά όρια ταχύτητας, κυκλικούς κόμβους και διαπλάτυνση πεζοδρομίων για την οριοθέτηση της στάθμευσης. Ακόμη, προβλέπεται η μετατροπή των τοπικών οδών σε ήπιας κυκλοφορίας με συνύπαρξη - κοινή όδευση πεζών, ποδηλατών και ΙΧ, με χαμηλή ταχύτητα κίνησης με σκοπό να δημιουργηθούν συνθήκες υψηλού βαθμού προσπελασιμότητας με τα πόδια και με ποδήλατο σε κάθε σημείο της κεντρικής περιοχής της πόλης, σε μία ακτίνα 1000 μ. από τον κεντρικό πυρήνα της (Κεντρική Πλατεία, Πλατεία Ταχυδρομείου). Έπειτα, προβλέπεται η δημιουργία ενός εκτεταμένου δικτύου ροής ποδηλατών και πεζών το οποίο συνδέει τις συνοικίες και τις βασικές πολεοδομικές χρήσεις εκτός κέντρου, τόσο μεταξύ τους, όσο και με την κεντρική περιοχή. Αναφορικά με την στάθμευση, προτεραιότητα αποτελεί η διασφάλιση της στάθμευσης των κατοίκων, με μετατροπή των θέσεων στις οδούς ήπιας κυκλοφορίας σε θέσεις αποκλειστικής στάθμευσης κατοίκων καθώς και η δημιουργία θέσεων βραχυχρόνιας στάθμευσης επισκεπτών, με πληρωμή τέλους στάθμευσης και υιοθέτηση χρονικού περιορισμού έως τρεις ώρες. Όσον

αφορά την αστική συγκοινωνία, το ΣΒΑΚ περιορίζεται στην πρόβλεψη παρεμβάσεων σε ότι αφορά τη συχνότητα των δρομολογίων και την τροποποίηση της μορφής του δικτύου με την εισαγωγή τροφοδοτικών γραμμών στους κύριους άξονες.

Ωστόσο, παρατηρείται ότι η πόλη είναι αντιμέτωπη με μία προβληματική αντίφαση. Σημειώνεται μια αμείωτη τάση αύξησης του πληθυσμού ενώ η πόλη έχει στη διάθεση της υποδομές που δεν μπορούν να εξυπηρετήσουν αυτήν την άνοδο. Το ερώτημα που εγείρεται είναι πώς θα μπορούσε να ικανοποιηθεί η υψηλή ζήτηση για τις ανάγκες μετακίνησης που υπάρχουν και που θα γίνουν εντονότερες στο μέλλον. Με άλλα λόγια, ενώ εδώ και δεκαετίες έχει εδραιωθεί η απόφαση για διάθεση του δημόσιου χώρου στους πολίτες, δεν παρουσιάζεται κάποια ικανοποιητική και δραστική λύση, η οποία θα μπορούσε να απορροφήσει μαζικά το αυξανόμενο αίτημα μετακίνησης, σε μια πόλη που αυξάνει διαρκώς τον πληθυσμό της.

Η υποχρεωτική - ανά πενταετία - αναθεώρηση του ΣΒΑΚ έχει ήδη δρομολογηθεί από τη νέα δημοτική αρχή και ο κύκλος μελετών αναμένεται να ξεκινήσει εντός των επόμενων μηνών.

3.9 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ/ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Υπεύθυνη για τη διαχείριση των Στερεών Αστικών Αποβλήτων (ΑΣΑ) στο Δήμο Λαρισαίων είναι η Διεύθυνση Καθαριότητας και Ανακύκλωσης ενώ στον τομέα της εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων συσκευασίας και άλλων προϊόντων, ο Δήμος συνεργάζεται με τα εγκεκριμένα από το ΥΠΕΝ συστήματα.

Ο Δήμος Λαρισαίων διαθέτει τα συλλεγόμενα (με τα προγράμματα αποκομιδής) απορρίμματά του στον οργανωμένο Χώρο Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ), που ο ίδιος κατασκεύασε το 1998. Στο πλαίσιο εφαρμογής του εγκεκριμένου Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Περιφέρειας Θεσσαλίας (ΠΕΣΔΑ), ο ΧΥΤΑ παραχωρήθηκε προς χρήση στον Ενιαίο Σύνδεσμο Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Δήμων και Κοινοτήτων Ν. Λάρισας και ως εκ τούτου εξυπηρετεί και τους υπόλοιπους Δήμους της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας.

Για τον υπολογισμό των συλλεγόμενων ποσοτήτων σύμμεικτων και μη απορριμμάτων, στον Δήμο Λαρισαίων λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία που προέρχονται από τα ζυγολόγια στις εγκαταστάσεις διαχείρισης των απορριμμάτων (όπως ΧΥΤΑ,

συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης κλπ.), όπως αυτά τηρούνται στα αρχεία της Διεύθυνσης Καθαριότητας και Ανακύκλωσης.

Πίνακας 12 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΕΤΟΥΣ 2023¹⁴

Ρεύματα αποβλήτων	Τονάζ	Ποσοστά (επί των παραγόμενων ΑΣΑ)
Α.Σ.Α. προς υγειονομική ταφή	57.996,25	78,58%
Συλλογή ογκωδών προς ταφή	1.516,92	2,06 %
Συλλογή μπλε κάδων	6.835,05	9,26 %
Συλλογή κωδώνων γυαλιού	66,93	0,09 %
Συλλογή χαρτιού - χαρτονιού	733,30	0,99 %
Συλλογή Ο.Τ.Κ.Ζ.	40,61	0,06 %
Συλλογή ηλεκτρικών συσκευών	20,75	0,03 %
Συλλογή ειδών ιματισμού	289,85	0,39 %
Συλλογή ΑΕΚΚ	5.823,08	7,89 %
Συλλογή πλαστικών συσκευασιών φυτοφαρμάκων	0,18	0,00 %
Συλλογή αποβλήτων αμιάντου	6,78	0,01 %
Συλλογή αποβλήτων ξύλου (κλαδιά)	396,86	0,54 %
Συλλογή μεταλλικού ΣΚΡΑΠ	74,80	0,10 %
Σύνολο	73.801,36	100,00 %
Κατά κεφαλήν παραγωγή	449,75 kg	

Δυστυχώς, έως τώρα, η υφιστάμενη κατάσταση υπολείπεται σημαντικά, όπως παρατηρείται πρακτικά σε όλους τους Δήμους της χώρας. Πιο συγκεκριμένα, η συνολική παραγωγή αποβλήτων ετησίως φαίνεται να παρουσιάζει αυξητική τάση (>2%), σε σχέση με προηγούμενα έτη. Το δίκτυο των πράσινων σημείων παρουσίασε καθυστερήσεις στην εφαρμογή του. Το μεγαλύτερο ποσοστό των ΑΣΑ (85%) συνεχίζει να οδηγείται στον ΧΥΤΑ. Τα ποσοστά ΔσΠ, ανάκτησης και αξιοποίησης δευτερογενών προϊόντων (14,6%) παραμένουν σε μη ικανοποιητικά επίπεδα, κυρίως διότι δεν κατασκευάστηκαν οι απαιτούμενες υποδομές διαχείρισης ΑΣΑ από τους αρμόδιους φορείς.

¹⁴ Πληθυσμός αναφοράς 164.095 απογραφή ΕΣΥΕ 2021

¹⁵ Πηγή: Διεύθυνση Καθαριότητας και Ανακύκλωσης

Ο Δήμος Λαρισαίων στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και δυνατοτήτων του χρησιμοποιεί το ΤΣΔΑ 2021 ως κείμενο αναφοράς βάσει του οποίου σχεδίασε και εφάρμοσε την Στρατηγική του για τη Διαχείριση των Αποβλήτων του, και τεκμηρίωσε τη σκοπιμότητα και την αναγκαιότητα να επικεντρώσει τη προσπάθεια του σε στοχευμένους τομείς, δράσεις και έργα με σκοπό να επιτύχει τους στόχους που έθεσε. Δρομολόγησε την εφαρμογή των περισσότερων μέτρων και δράσεων που προβλέπονταν σε αυτό. Σύμφωνα με το στρατηγικό αυτό κείμενο, λοιπόν, για τον Δήμο Λαρισαίων προτείνεται η ανάπτυξη ή/και ενίσχυση τριών βασικών συστημάτων χωριστής συλλογής βιοαποβλήτων:

- Διαλογή στην Πηγή (ΔσΠ) μέσω δικτύου καφέ κάδων, η οποία αναφέρεται στη χωριστή συλλογή των βιοαποβλήτων από τους παραγωγούς (νοικοκυριά, χώρους μαζικής εστίασης, υπεραγορές τροφίμων, κλπ.), πριν αυτά αναμειχθούν με τα υπόλοιπα απόβλητα, στην προσωρινή αποθήκευση σε ειδικά μέσα και στη χωριστή συλλογή και μεταφορά τους μέσω κατάλληλων οχημάτων σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας βιοαποβλήτων.
- Διαλογή στην Πηγή Πράσινων Αποβλήτων, που αφορά στην ενίσχυση και αναδιοργάνωση του υφιστάμενου προγράμματος χωριστής συλλογής των πράσινων αποβλήτων, το οποίο εφαρμόζεται ήδη με σχετική επιτυχία στο Δήμο Λαρισαίων.
- Οικιακή (Επιτόπια) κομποστοποίηση, η οποία λαμβάνει χώρα εντός οικιών, κήπων, δημόσιων χώρων πρασίνου ή συγκεκριμένων χώρων των αστικών περιοχών, όπως π.χ. σχολεία, ξενοδοχεία κλπ., και στοχεύει στην διαχείριση των βιοαποβλήτων στην πηγή προς παραγωγή εδαφοβελτιωτικού υλικού.

Η σύσταση και η ποσότητα των βιοαποβλήτων, καθώς και οι στόχοι χωριστής συλλογής στο Δήμο Λαρισαίων έχουν ως εξής:

Πίνακας 13 ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΒΙΟΑΠΟΒΛΗΤΩΝ¹⁶¹⁷

	2019	2020	2025
Πληθυσμός	160.708	160.320	158.395
Συνολική παραγωγή ΑΣΑ (t/έτος)	69.821	69.390	68.557
Βιοαπόβλητα στα ΑΣΑ (t) (43,4%)	30.938	30.748	30.378
Τροφικά απόβλητα (36%, 85%)	25.366	25.210	24.907
Απόβλητα κήπων/πάρκων (5,1%, 12%)	4.643	4.615	4.559
Απόβλητα βρώσιμα λίπη και έλαια (1,3% και 3%)	929	923	912
Στόχος χωριστής συλλογής τροφικών αποβλήτων			33%
			8.210
Στόχος χωριστής συλλογής αποβλήτων κήπων/πάρκων			80%
			3.647
Οικιακή κομποστοποίηση			1%
			295

Για την επίτευξη του στόχου το επόμενο χρονικό διάστημα προτείνεται να αναπτυχθούν οι ακόλουθες δράσεις:

- Εκτροπή μέσω χωριστής συλλογής των υπολειμμάτων τροφίμων. Τα απόβλητα τροφίμων εκτιμάται ότι θα ανέρχονται σε 24.907 τόνους το 2025 (85% της ποσότητας των βιοαποβλήτων).
- Εκτροπή μέσω χωριστής συλλογής των πράσινων αποβλήτων. Τα πράσινα απόβλητα αποτελούν ιδιαίτερα σημαντικό ρεύμα των βιοαποβλήτων στο Δήμο Λαρισαίων, καθώς εκτιμάται ότι θα ανέρχονται σε 4.559 τόνους ετησίως το 2025 (12% της ποσότητας των βιοαποβλήτων) και εκτιμάται ότι μπορούν να συλλέγονται χωριστά σε ποσοστό 80%, ήτοι 3.647 τόνοι/έτος.
- Εκτροπή μέσω της οικιακής κομποστοποίησης. Θεωρείται ότι στο Δήμο Λαρισαίων, λόγω της δομής του αστικού ιστού, ένα ποσοστό της τάξης του 1%, έως το 2025 είναι δυνατόν να επιτευχθεί μέσω οικιακής κομποστοποίησης (295

¹⁶ Τα απόβλητα βρώσιμων λιπών και ελαίων δεν είναι αντικείμενο του ΤΣΔΑ και δεν προσμετρώνται στον στόχο των βιοαποβλήτων.

¹⁷ Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων Δήμου Λαρισαίων

τόνοι ετησίως) με τη διανομή 1.137 κάδοι οικιακής κομποστοποίησης, ήτοι χρήση από το 2% των νοικοκυριών του Δήμου.

Μια από τις βασικές στρατηγικές προτεραιότητες που συνθέτουν την ταυτότητα του Δήμου Λαρισαίων ως μια Ανθεκτική Πόλη, είναι η ολοκληρωμένη αειφορική διαχείριση των αποβλήτων του. Ανάμεσα σε άλλα, στον στρατηγικό ορίζοντα συναντά κανείς τους παρακάτω στόχους:

1. Προώθηση προγραμμάτων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, τα οποία μπορεί να αναπτυχθούν σε τοπικό επίπεδο, ενδεχομένως σε επόμενη φάση, και με δεσμευτικούς στόχους πρόληψης και επαναχρησιμοποίησης.

2. Ενίσχυση της χωριστής συλλογής και της ανακύκλωσης ξηρών ανακυκλώσιμων (χαρτί, γυαλί, μέταλλα, πλαστικό – συσκευασιών και λοιπών υλικών) και ειδικότερα της ποιοτικής ανακύκλωσης, με λιγότερες προσμίξεις και μεγαλύτερη καθαρότητα ανακτώμενων υλικών.

3. Έμφαση στο εξαιρετικά σημαντικό ρεύμα των βιοαποβλήτων, λόγω της αναγκαιότητας μείωσης της ποσότητας βιοαποδομήσιμων που διατίθενται στο ΧΥΤΑ, αλλά κυρίως της επίτευξης του στόχου συνολικής ανακύκλωσης των ΑΣΑ, αλλά και του ειδικότερου στόχου καθολικής χωριστής συλλογής βιοαποβλήτων.

4. Ανάπτυξη ενός δικτύου Πράσινων Σημείων (Κεντρικού, γειτονιάς, κινητών).

5. Προγραμματισμός στοχευμένων δράσεων Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που θα συνοδεύουν τα επιμέρους προγράμματα χωριστής συλλογής και γενικότερες δράσεις του Δήμου, με έμφαση στα σχολεία.

6. Τέλος, επεξεργασία της δυνατότητας εφαρμογής ενός συστήματος Υπολογισμού των τελών με βάση τις παραγόμενες ποσότητες, (Πληρώνω Όσο Πετάω - ΠΟΠ), πράγμα που θα αποτελέσει ένα ισχυρό κίνητρο για την ενεργή συμμετοχή των πολιτών στην ανακύκλωση και την πρόληψη.

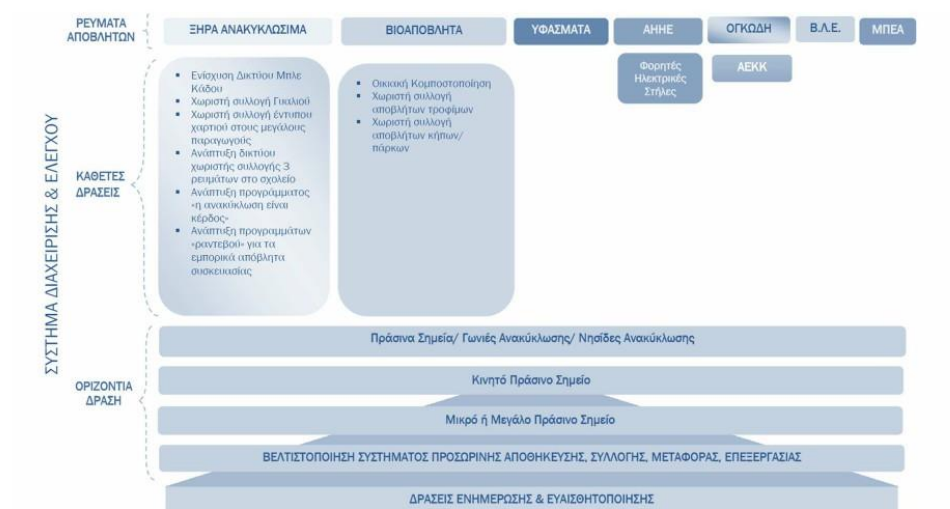
Στο πλαίσιο αυτό ο συνολικός στόχος ανακύκλωσης του Δήμου Λαρισαίων το 2025 ανέρχεται σε 34.805τόνους. Η συνολική ανακύκλωση, συμπεριλαμβανομένων των ΒΕΑΣ που αναλογούν στον πληθυσμό του Δήμου, ήτοι 3.215 τόνοι, θα ανέρχεται τότε στο 55,5% κ.β.

Για την επίτευξη των στόχων που θέτει ο Δήμος, οι προτεινόμενες δράσεις, όπως παρουσιάζονται συνοπτικά στο διάγραμμα που ακολουθεί, είναι οριζόντιες με αποτέλεσμα να επηρεάζουν πέρα του ενός ρεύματος αποβλήτων και κάθετες,

ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2024 -2028 – Α' ΜΕΡΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

στοχευμένες σε συγκεκριμένο ρεύμα. Επιπλέον, σημαντική είναι και η Δράση της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών, η οποία κρίνεται απαραίτητη για την επίτευξη των στόχων και στις κάθετες και στις οριζόντιες δράσεις.

Εικόνα 3 ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ¹⁸

¹⁸ Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων Δήμου Λαρισαίων

3.10 ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Ο Δήμος Λαρισαίων, στη συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου την 31η Ιανουαρίου 2015, αποφάσισε να υπογράψει το «Σύμφωνο των Δημάρχων», οπότε προσχώρησε και αποτελεί μέλος της μεγάλης ευρωπαϊκής οικογένειας των Τοπικών Αυτοδιοικήσεων, οι οποίες δεσμεύτηκαν να επιτύχουν εξοικονόμηση ενέργειας και μείωση των εκπομπών CO₂ σε ποσοστό τουλάχιστον 20% (στόχοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης) και δεσμεύονται να το επιτύχουν, τόσο μέσω της βελτίωσης της ενεργητικής αποδοτικότητας στα δημοτικά και άλλα κτίρια, όσο και μέσω της χρήσης Α.Π.Ε. (Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας) για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών του ΟΤΑ ως οργανισμού και ως χωρικής οντότητας. Με την υπογραφή της προσχώρησης, ο Δήμος Λαρισαίων έχει δεσμευτεί για την ανάπτυξη του προγράμματος δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας και την υλοποίηση προγραμμάτων παρεμβάσεων σε:

1. Κτίρια και εγκαταστάσεις
2. Δημοτικό φωτισμό
3. Μεταφορές

Δημοτικά κτίρια και εγκαταστάσεις

Η κατανάλωση ενέργειας στα δημοτικά κτίρια στο σύνολο του Δήμου Λαρισαίων περιλαμβάνει την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας για φωτισμό, ψύξη και θέρμανση χώρων και την κατανάλωση πετρελαίου και φυσικού αερίου για τη θέρμανση χώρων. Ο Δήμος είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση πολυάριθμων κτιρίων, στα οποία περιλαμβάνονται κτίρια των δημοτικών υποδομών (δημαρχείο, Κ.Ε.Π., Κ.Α.Π.Η., πολιτιστικά κέντρα κ.λπ.) και σχολικά κτίρια διαφόρων βαθμίδων.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, το 52% των σχολικών κτιρίων είναι κατασκευασμένα πριν από την εφαρμογή του Κανονισμού Θερμομόνωσης Κτιρίων (Κ.Θ.Κ.), με αποτέλεσμα να επιδέχονται σημαντικές βελτιώσεις στην ενεργειακή τους κατανάλωση. Η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας των κτιρίων υποδομών του Δήμου ανήλθε σε 650.169 kWh. Έχει αφαιρεθεί η εκτιμώμενη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας των κτιρίων που συστεγάζονται. Η κατανάλωση ηλεκτρισμού των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών του Δήμου εκτιμάται 454.091 kWh, συνυπολογίζοντας τα συστεγάζόμενα κτίρια. Τα σχολικά κτίρια κατανάλωσαν συνολικά 163.735 kWh.

Η κατανάλωση πετρελαίου των κτιρίων υποδομών του Δήμου ανήλθε σε 34.244,63 lt. Η κατανάλωση ηλεκτρισμού των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών του Δήμου εκτιμάται 9.130 lt, συνυπολογίζοντας τα συστεγαζόμενα κτίρια. Τα σχολικά κτίρια δεν κατανάλωσαν πετρέλαιο. Το σύνολο των καταναλώσεων για την κάλυψη των θερμικών αναγκών των δημοτικών κτιρίων του Δήμου με πετρέλαιο, προέκυψε από την ετήσια προμήθεια. Βάσει του Συμφώνου των Δημάρχων, έγινε η παραδοχή ότι η προμήθεια πετρελαίου κατά την περίοδο κατανάλωσης Οκτωβρίου-Μαΐου ισούται με την ετήσια κατανάλωση πετρελαίου. Για την μετατροπή του όγκου καυσίμου σε ενέργεια χρησιμοποιήθηκε ο συντελεστής μετατροπής που αναφέρεται στο Σύμφωνο των Δημάρχων (EMEP/EEA; IPCC), που για το πετρέλαιο αντιστοιχεί σε 10,0 kWh/lt. Η κατανάλωση πετρελαίου για τις Δημοτικές Υποδομές ήταν 34.244,63 lt ή 342.446,30 kWh, για τους βρεφονηπιακούς σταθμούς ήταν 9.130 lt ή 91.300 kWh και για τα σχολικά κτίρια κάθε βαθμίδας 0 kWh.

Πίνακας 14 ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ ΣΤΑ ΚΤΙΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ¹⁹

ΚΤΙΡΙΑ	ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ (MWH)
Δημοτικές υποδομές	342,45
Παιδικοί και βρεφ/κοι σταθμοί	91,30
Σχολικά κτίρια	0
Σύνολο	433,75

Η κατανάλωση Φυσικού Αερίου των κτιρίων υποδομών του Δήμου ανήλθε σε 5.665.827kWh. Η κατανάλωση Φυσικού Αερίου των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών του Δήμου εκτιμάται σε 1.474.003 kWh, συνυπολογίζοντας τα συστεγαζόμενα κτίρια. Τα σχολικά κτίρια κατανάλωσαν συνολικά 9.287.789 kWh. Όπως ήταν αναμενόμενο, τα κτίρια εκπαιδευτικού χαρακτήρα παρουσιάζουν ιδιαίτερα υψηλές θερμικές ανάγκες, αποτελώντας ιδανικούς στόχους ενεργειακών επεμβάσεων.

Πίνακας 15 ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΣΤΑ ΚΤΙΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ²⁰

Τομέας	Κατανάλωση φυσικού αερίου (MWh)
--------	---------------------------------

¹⁹ Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας και Κλίματος Δήμου Λαρισαίων (2019)

²⁰ Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας και Κλίματος Δήμου Λαρισαίων (2019)

ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2024 -2028 – Α΄ ΜΕΡΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Σχολικές εγκαταστάσεις	9.287,78
Δημοτικά κτίρια	5.665,82
Παιδικοί και βρεφ/κοι σταθμοί	1.474,00
Σύνολο	16.427,60

Όσον αφορά δημοτικές εγκαταστάσεις που χρήζουν ιδιαίτερου ενδιαφέροντος:

- Στο Αισθητικό Άλσος η κατανάλωση είναι 57.000 kWh
- Η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας στα όρια του Δήμου περιλαμβάνει το αντλιοστάσιο, του οποίου η κατανάλωση ανέρχεται σε 69.840 kWh.
- Η Σκεπαστή Αγορά της Νεάπολης αποτελεί τον βασικότερο καταναλωτή ηλεκτρικής ενέργειας στο Δήμο με ετήσια κατανάλωση στα 105.800 kWh.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάζονται στο ΣΔΑΕΚ για το σύνολο των κτιρίων και εγκαταστάσεων του Δήμου, προκύπτουν τα εξής δεδομένα:

Πίνακας 16 ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΟΜΠΕΣ CO₂ ΣΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ²¹

Κτίρια και εγκαταστάσεις	Κατανάλωση ηλεκτρισμού (MWh)	Εκπομπές CO₂ (t)
Δημοτικές υποδομές	650,17	747,05
Παιδικοί και βρεφ/κοι σταθμοί	454,09	521,74
Σχολικά κτίρια	163,73	188,13
Αισθητικό Άλσος	57,00	65,49
Σκεπαστή Αγορά της Νεάπολης	105,8	121,56
Αντλιοστάσιο	69,84	80,25
Σύνολο	1.500,63	1.724,22

²¹ Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας και Κλίματος Δήμου Λαρισαίων (όπως και Πίνακες 17,18)

Πίνακας 17 ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΠΟΜΠΕΣ CO₂ ΣΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Κτίρια	Κατανάλωση Πετρελαίου (MWh)	Εκπομπές CO ₂ (t)
Δημοτικές υποδομές	342,45	91,43
Παιδικοί και βρεφ/κοι σταθμοί	91,30	24,38
Σχολικά κτίρια	0	0
Σύνολο	433,75	115,81

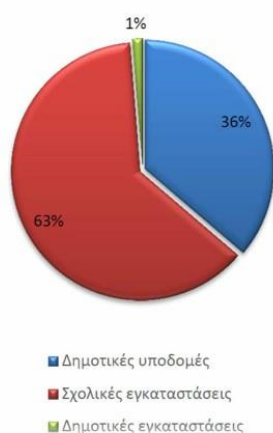
Πίνακας 18 ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΠΟΜΠΕΣ CO₂ ΣΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Κτίρια και εγκαταστάσεις	Κατανάλωση Φυσικού Αερίου (MWh)	Εκπομπές CO ₂ (t)
Σχολικά κτίρια	9.287,78	1.876,13
Δημοτικά κτίρια	5.665,82	1.144,50
Παιδικοί και βρεφ/κοι σταθμοί	1.474,00	297,75
Σύνολο	16.427,60	3.318,38

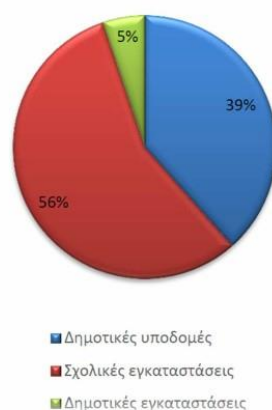
Στα επόμενα σχήματα παρουσιάζονται η κατανάλωση ενέργειας και οι εκπομπές CO₂, ως ποσοστά των συνολικών. Είναι φανερό ότι τα σχολικά κτίρια συμβάλουν δυσανάλογα στις εκπομπές CO₂.

Εικόνα 4 ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΟΜΠΕΣ CO₂ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ²²

ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΕΚΠΟΜΠΕΣ CO₂

²² Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας και Κλίματος Δήμου Λαρισαίων

Δημοτικός Φωτισμός

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Δήμου ,στο δημοτικό δίκτυο ηλεκτροφωτισμού οδών και πλατειών (Φ.Ο.Π.) ,είναι εγκατεστημένοι συνολικά περίπου 35.000 λαμπτήρες. Ο ηλεκτροφωτισμός των οδών ,πλατειών και κοινόχρηστων χώρων ,γίνεται κυρίως από φωτιστικά νέας τεχνολογίας (LED) που αποτελούν το 95% της συνολικής ποσότητας των εγκατεστημένων φωτιστικών. Τυχαίος αριθμός φωτιστικών βρίσκεται εκτός λειτουργίας ωστόσο η κατανάλωση του φωτισμού σε ενέργεια ανέρχεται στα 5.100.000 Kwh περίπου. Η συνολική έκλυση CO₂ ανέρχεται σε 4.151,4 t CO₂.

Μεταφορές

Ο τομέας των οδικών μεταφορών καλύπτει μεγάλο ποσοστό της κατανάλωσης ενέργειας, επομένως των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στα όρια ενός δήμου και επιπλέον είναι υπεύθυνος για τις εκπομπές επικίνδυνων αερίων ρύπων, ιδιαίτερα στα αστικά κέντρα. Γενικά, ο τομέας των μεταφορών παρουσιάζει σημαντικό δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας, διότι καταναλώνει περίπου το 40% της τελικής ενέργειας στα αστικά κέντρα. Συνολικά, η κατανάλωση ενέργειας και οι αντίστοιχες εκπομπές CO₂ από τον τομέα των μεταφορών στο Δήμο Λαρισαίων, παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα. Όπως προκύπτει, η κατανάλωση από τις ιδιωτικές και εμπορικές μεταφορές αποτελεί το συντριπτικό ποσοστό (97,8%) της συνολικής κατανάλωσης από τις μεταφορές στα όρια του Δήμου.

Πίνακας 19 ΤΕΛΙΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΟΜΠΕΣ CO₂ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ²³

Κατηγορία μεταφορών	Κατανάλωση ενέργειας (MWh)	Εκπομπές Εκπομπές CO ₂ (t)
Δημοτικός στόλος	7.640	1.906,7
Ιδιωτικές και εμπορικές μεταφορές	333.288,8	83.016,5
Σύνολο	340.929,0	84.923,2

²³ Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας και Κλίματος Δήμου Λαρισαίων

Πίνακας 20 ΤΕΛΙΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΟΜΠΕΣ CO₂ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΝΑ ΚΑΥΣΙΜΟ²⁴

Είδος καυσίμου	Κατανάλωση ενέργειας (MWh)	Εκπομπές Εκπομπές CO ₂ (t)
Βενζίνη	287.927,6	71.693,9
Πετρέλαιο	49.547,8	13.299,3
Βιοντίζελ ²⁵	3.453,4	-
Σύνολο	340.928,8	84.993,2

Οι συνήθεις παρεμβάσεις στον τομέα των μεταφορών αφορούν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των οχημάτων (χρήση οχημάτων νέας τεχνολογίας), στην ανάπτυξη σχεδίων αστικής κινητικότητας και στην υλοποίηση συγκοινωνιακών μελετών και ήπιων παρεμβάσεων (π.χ. δημιουργία ποδηλατοδρόμων σε συνδυασμό με την αναβάθμιση του φωτισμού κλπ). Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται η καλύτερη χρήση ενέργειας είτε ως αποτέλεσμα αλλαγής/βελτίωσης του σχεδιασμού και της συμπεριφοράς των πολιτών είτε με τη χρήση καθαρότερων καυσίμων (βιοκαύσιμα) και πιο αποδοτικών τεχνολογιών. Παράλληλα, υπάρχει η δυνατότητα αξιοποίησης ευφών συστημάτων διαχείρισης κυκλοφορίας και στόλου δημοσίων οχημάτων και μέσω μαζικής μεταφοράς.

Έπειτα, όσον αφορά τα δημοτικά οχήματα, σύμφωνα και πάλι με το ΣΔΑΕΚ του Δήμου Λαρισαίων, η συνολική κατανάλωση ενέργειας του δημοτικού στόλου ανήλθε σε 7.640,19 MWh. Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται οι υπολογιζόμενες καταναλώσεις ενέργειας ανά καύσιμο και οι συνεπαγόμενες εκπομπές CO₂.

Πίνακας 21 ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΟΜΠΕΣ CO₂ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ ΚΑΥΣΙΜΟΥ²⁶

Είδος καυσίμου	Κατανάλωση ενέργειας (MWh)	Εκπομπές Εκπομπές CO ₂ (t)
Πετρέλαιο	7.232,31	1.805,21
Βενζίνη	407,88	101,56
Σύνολο	7.640,19	1.906,77

²⁴ Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας και Κλίματος Δήμου Λαρισαίων

²⁵ ως ποσοστό 7% ανάμιξης με το πετρέλαιο κίνησης, σύμφωνα με την κοινοτική οδηγία.

²⁶ Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας και Κλίματος Δήμου Λαρισαίων (όπως και Πίνακας 22)

Επιπλέον, στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται οι εκπομπές CO₂ του δημοτικού στόλου ανά οχήματος ταξινομημένα ανάλογα με τις εκπομπές.

Πίνακας 22 ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΟΜΠΕΣ CO₂ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΧΗΜΑΤΟΣ²⁷

Είδος οχήματος	Κατανάλωση ενέργειας (MWh)	Εκπομπές Εκπομπές CO ₂ (t)
Απορριμματοφόρα	3.964,50	989,55
Φορτηγά	1.560,54	389,42
Μηχανήματα έργου	931,79	232,58
Σάρωθρα	413,53	103,22
Πλυντήρια κάδων	264,44	66,01
Επιβατικά Ι.Χ.Ε	239,39	59,61
Λεωφορεία	146,85	36,65
Γερανοφόρα	70,40	17,57
Αγροτικά μηχανήματα	48,68	12,15
Βυτιοφόρα	0,09	0.02
Δίκυκλα - τεράκυκλα	0	0
Σύνολο	7.640,19	1906,77

Οι εκπομπές είναι περίπου ανάλογες με την κατανάλωση ενέργειας. Είναι φανερό ότι τα πλέον ενεργοβόρα οχήματα του Δήμου Λαρισαίων είναι τα απορριμματοφόρα, καταναλώνοντας το 52% της συνολικής ενέργειας του Δήμου για τις μετακινήσεις, αν και αποτελούν το 21% των στόλου οχημάτων του. Παρόλο που η συνεισφορά του δημοτικού στόλου στο συνολικό ενεργειακό ισοζύγιο είναι μικρή, εντούτοις η εξοικονόμηση καυσίμων κρίνεται σημαντική καθώς: α) δύναται να εξοικονομηθούν σημαντικές ποσότητες καυσίμων, δράση η οποία μεταφράζεται σε εξοικονόμηση χρημάτων, τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν για την εφαρμογή άλλων δράσεων του Δήμου και β) μπορεί να λειτουργήσει ως παράδειγμα προς μίμηση για τους υπολοίπους τομείς, ιδίως σε περίπτωση που ποσοτικοποιηθούν και γίνουν γνωστά τα οφέλη από την εφαρμογή δράσεων που αφορούν στις μεταφορές.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Το Αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Προστασίας του Δήμου Λαρισαίων είναι υπεύθυνο για το σχεδιασμό, την οργάνωση και το συντονισμό των δράσεων που απαιτούνται για την πολιτική προστασία στην περιοχή του Δήμου, στο πλαίσιο του ετήσιου εθνικού σχεδιασμού για την πρόληψη και αντιμετώπιση των φυσικών, τεχνολογικών και λοιπών καταστροφών ή καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, καθώς και την ενημέρωση του κοινού για τα ζητήματα αυτά.

Μεριμνά για την εφαρμογή των σχετικών προγραμμάτων, μέτρων και δράσεων συντονίζοντας τις απαραίτητες ενέργειες του δυναμικού και των μέσων που διαθέτει ο Δήμος για την αντιμετώπιση κάθε μορφής πιθανών καταστροφών, στο πλαίσιο του υφιστάμενου σχετικού σχεδιασμού ανά κατηγορία κινδύνου, ενώ ταυτόχρονα αναπτύσσει ένα δίκτυο συνεργασίας με όλους τους σχετικούς εμπλεκόμενους φορείς (αστυνομία, στρατό, πυροσβεστική κ.λ.π.) έτσι ώστε να υπάρχει ετοιμότητα σε περίπτωση ανάγκης.

Τα Γενικά Σχέδια Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών του Δήμου Λαρισαίων είναι τα ακόλουθα:

- **Δάρδανος (12/2024):** Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεση/Βραχεία Διαχείριση των Συνεπειών από την Εκδήλωση Πλημμυρικών Φαινομένων
- **Εγκέλαδος (4/2025):** Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών
- **Ιόλαος (4/2024):** Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας Δασικών Πυρκαγιών και για την Άμεση Διαχείριση των Συνεπειών τους
- **Βορέας (12/2024):** Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεση/Βραχεία Διαχείριση των Συνεπειών από την Εκδήλωση Χιονοπτώσεων και Παγετού

Τα Γενικά Σχέδια Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών επικαιροποιούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα, ανάλογα με τις αλλαγές που προκύπτουν.

Αναμένεται και η ολοκλήρωση της συνεργασίας του Δήμου με το Ε.Κ.Π.Α, στην οποία παρατηρούνται καθυστερήσεις.

Στόχευση

Σύμφωνα με το ΣΔΑΕΚ (Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας και Κλίματος), τα προτεινόμενα μέτρα κατηγοριοποιήθηκαν με βάση την ενδεδειγμένη δομή από το Σύμφωνο των Δημάρχων. Ανάμεσα σε άλλα, βρίσκουμε τα εξής:

- Ενεργειακή αναβάθμιση δημοτικών κτιρίων και εγκαταστάσεων: μεταξύ άλλων, βελτίωση των θερμομονωτικών ιδιοτήτων, δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας στα δημοτικά κτίρια, που θα οδηγήσουν στη μείωση του λειτουργικού τους κόστους και στη βελτίωση των εσωτερικών συνθηκών άνεσης - τα υφιστάμενα κτίρια έχουν δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας που μπορεί να φθάσει το 60%, ανάλογα με τη χρήση, όταν εφαρμόζεται μια ολοκληρωμένη πρόταση ενεργειακής αναβάθμισης.
- Ενεργειακή αναβάθμιση δημοτικού φωτισμού
- Αστική συγκοινωνία - μεταφορές: παρεμβάσεις στον στόλο οχημάτων του Δήμου, προώθηση εναλλακτικών μορφών μετακίνησης (ποδήλατο, πεζή μετακίνηση, αστική συγκοινωνία), εκπαίδευση και επιμόρφωση των κατοίκων
- Δημόσιες πράσινες συμβάσεις: ενεργειακές τεχνικές προδιαγραφές για την προμήθεια λαμπτήρων φωτισμού, ηλεκτρικών συσκευών, εξοπλισμού γραφείου κ.τ.λ.

Ακόμη, η ηλεκτροπαραγωγή στο Δήμο Λαρισαίων θα χρειαστεί να αποτελέσει τον κύριο πυλώνα μείωσης των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα. Ο στόχος που έχει τεθεί για το 2030, ως γνωστόν, ανέρχεται στο 40% μείωση των εκπομπών CO₂ και θεωρείται ένας αρκετά απαιτητικός στόχος. Για την επίτευξή του λοιπόν κρίνεται απαραίτητη η συνεισφορά ΑΠΕ μεγάλης κλίμακας καθώς οι δράσεις στους τομείς που αναφέρθηκαν μέχρι στιγμής αγγίζουν περίπου το 26%. Επομένως, θα είναι χρήσιμη η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πάρκων καθώς είναι μια περιοχή που ενδείκνυται για το ηλιακό δυναμικό της.

Επιπλέον, ο Δήμος Λαρισαίων είναι στην φάση εκπόνησης του Σχεδίου Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (βάσει του ν. 4342/2015, άρθρο 7, παρ.12), καθώς και του Δημοτικού Σχεδίου Μείωσης Εκπομπών (ΔηΣΜΕ).

Τέλος, εν μέσω σοβαρότατων κλιματικών προκλήσεων - κατόπιν και των συνεπειών της κακοκαιρίας του Daniel - στόχος μεγίστης σημασίας για τον Δήμο είναι η

θωράκιση του απέναντι σε μελλοντικούς κινδύνους. **Μέρος της στοχοθεσίας για την πολιτική προστασία** αποτελούν τα παρακάτω:

- Άμεση επικαιροποίηση σχεδίων
- Καθαρισμός εκτάσεων από βλάστηση προς αποφυγή πυρκαγιών
- Στατικός έλεγχος δημοτικών κτιρίων
- Δημιουργία εθελοντικών ή/και επαγγελματικών ομάδων δράσης
- Ευαισθητοποίηση κοινού σε σχέση με τις επιπτώσεις την κλιματικής κρίσης και την δική τους ευθύνη
- Ανάπτυξη έγκυρων και έγκαιρων συστημάτων πρόγνωσης και πρόληψης

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ: τα γεωμορφολογικά και αστικά χαρακτηριστικά της πόλης και το ιδιαίτερο ηπειρωτικό κλίμα της την τοποθετούν ανάμεσα σε εκείνες που θα επωμιστούν σοβαρά τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής με αύξηση των θερμοκρασιών και ρύπανση της ατμόσφαιρας. Η ύπαρξη εκτεταμένου δικτύου πεζοδρόμων εντός του αστικού ιστού καθώς και η ύπαρξη σημαντικού ποσοστού πρασίνου στις περιφερειακές περιοχές της πόλης μας επιτρέπουν κάποιον βαθμό αισιοδοξίας. Ωστόσο, η περιορισμένη αξιοποίηση βιώσιμων μαζικών μεταφορών και η παρουσία μεγάλων υποβαθμισμένων εκτάσεων εντός του αστικού ιστού εγείρουν την ανάγκη για δραστικές παρεμβάσεις:

- μείωσης της κυκλοφορίας αυτοκινήτων εντός του αστικού κέντρου που επιβαρύνουν το μικροκλίμα της περιοχής
- μείωσης κυκλοφοριακού προβλήματος κατά τις ώρες αιχμής
- βελτίωσης της ποιότητας του αέρα μέσω μείωσης των αέριων ρύπων και των αιωρούμενων σωματιδίων
- αναβάθμισης ποιότητας αστικών μεταφορών και προώθησης πράσινων μεταφορών
- προώθησης της χρήσης των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς (ΜΜΜ) και του ποδηλάτου στο αστικό κέντρο
- πράσινης αναβάθμισης του συστήματος αποκομδής & Ενεργειακής αναβάθμισης κτιρίων.

4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΠΑΙΔΕΙΑ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

4.1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ο Δήμος Λαρισαίων ασκεί την κοινωνική του πολιτική μέσω της Διεύθυνσης Κοινωνικής Πολιτικής και Πρόνοιας.

Οι κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου απευθύνονται σε όλους τους κατοίκους που χρειάζονται ψυχοκοινωνική στήριξη. Ο Δήμος παρέχει υλική υποστήριξη σε ευάλωτες ομάδες μέσω δομών όπως το Κοινωνικό Παντοπωλείο και το Κοινωνικό Φαρμακείο. Ακόμη, προσφέρει συμβουλευτικές υπηρεσίες με εξειδικευμένο προσωπικό (Κοινωνικούς Λειτουργούς και Ψυχολόγους), ατομικά ή ομαδικά ενώ στηρίζει ευπαθείς ομάδες μέσω κοινωνικών προγραμμάτων & επιδομάτων (ΚΕΑ, επίδομα στέγασης, δωρεάν φαρμακευτική κάλυψη, αναπηρικά επιδόματα, επίδομα ανασφάλιστων υπερηλίκων, επίδομα ομογενών) καθώς και μεριμνά για άτομα της τρίτης ηλικίας μέσω διαφόρων προγραμμάτων που διενεργούνται στα ΚΑΠΗ. Άλλα προγράμματα που υλοποιούνται αφορούν την υγεία και την πρόληψη, την ψυχαγωγία την άθληση και την εκπαίδευσης.

Πίνακας 23 ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ²⁸

ΠΑΡΟΧΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ
Κοινωνικό Παντοπωλείο	225 οικογένειες με συχνότητα επίσκεψης μία φορά/ μήνα
Κοινωνικό Φαρμακείο	147 ωφελούμενοι/ μήνα
Κοινωνικό Συσσίτιο	120 ωφελούμενοι/ ημέρα, πρωί/βράδυ
ΚΑΠΗ	13.000 μέλη
Παροχή Επιδόματος Στέγασης	4.000 αιτήσεις
Δομή Υποστήριξης Αστέγων	10 ωφελούμενοι/ έτος
Ξενώνας Φιλοξενίας Γυναικάδων	56 ωφελούμενοι (27 γυναίκες, 29 παιδιά)
Στέγαση και Εργασία	27 ωφελούμενοι προγράμματος
Δημοτικό Πολυιατρείο	56 ηλικιωμένοι (μέλη ΚΑΠΗ)/ ημέρα και 200 ανασφάλιστοι/ μήνα

²⁸ Πηγή: Διεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής και Πρόνοιας

Δημοτικό Οδοντιατρείο	280 ωφελούμενοι/ μήνα
Απαλλαγή ή μείωση των δημοτικών τελών	4.000 ωφελούμενοι/ έτος
Βοήθεια στο Σπίτι	120 ωφελούμενοι, 2-4 επισκέψεις/ μήνα
Αναπηρικά επιδόματα	1500 αιτήσεις/ έτος
Επίδομα Γέννησης	30 αιτήσεις/ έτος
Επίδομα Ανασφάλιστων Υπερηλίκων	400 αιτήσεις/ έτος
Επίδομα Ανασφάλιστων Υπερηλίκων ομογενών	500 αιτήσεις/ έτος
Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα	2.700 αιτήσεις/ έτος

Δομές Παροχής Βασικών Αγαθών (Κοινωνικό Παντοπωλείο, Κοινωνικό Φαρμακείο)

Οι Δομές Παροχής Βασικών Αγαθών (Κοινωνικό Παντοπωλείο και Κοινωνικό Φαρμακείο Δήμου Λαρισαίων) λειτουργούν με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ 2021 2027, πρόγραμμα «Θεσσαλία», προς όφελος των ευπαθών ομάδων πληθυσμού και κυρίως αυτών που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας, μέσω της παροχής επισιτιστικής και υλικής βοήθειας. Κύριο κριτήριο ένταξης των ενδιαφερομένων είναι το εισόδημα ενώ λαμβάνονται υπόψη παράγοντες όπως η οικογενειακή κατάσταση, τα κοινωνικά προβλήματα, η ανεργία και προβλήματα υγείας. Στο πλαίσιο της λειτουργίας του το Κοινωνικό Παντοπωλείο παρέχει συσκευασμένα τρόφιμα και είδη παντοπωλείου, είδη ατομικής υγιεινής και κατεψυγμένα προϊόντα, είδη ένδυσης, υπόδησης, οικιακό εξοπλισμό, παιχνίδια καθώς και είδη ψυχαγωγίας για την κάλυψη εκπαιδευτικών και ψυχαγωγικών αναγκών ενώ το Κοινωνικό Φαρμακείο παρέχει δωρεάν φάρμακα (κατόπιν ιατρικής συνταγής), εξαιρουμένων των φαρμάκων ιατρικής συνταγογράφησης, παρέχει υγειονομικό υλικό και παραφαρμακευτικά προϊόντα.

Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»

Ο γενικός σκοπός του προγράμματος είναι η παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών σε μοναχικά ηλικιωμένα άτομα κι άτομα με ειδικές ανάγκες, για να βοηθηθούν να διατηρήσουν την αυτονομία τους και να παραμείνουν στο φυσικό οικογενειακό – κοινωνικό περιβάλλον τους, καθώς και η υποστήριξη της οικογένειας που φροντίζει τον ηλικιωμένο. Παρέχονται πρωτοβάθμια νοσηλευτική φροντίδα, ψυχολογική στήριξη,

συμβουλευτική εργασία, οικιακή φροντίδα και για αυτό απασχολούνται Κοινωνικοί Λειτουργοί, Νοσηλεύτριες καθώς και Οικογενειακοί Βοηθοί.

Παιδικοί Σταθμοί

Σκοπός λειτουργίας είναι η προσφορά προσχολικής αγωγής που ακολουθεί τις πιο σύγχρονες παιδαγωγικές μεθόδους και ανταποκρίνεται στις ανάγκες της κάθε ηλικίας για την ολόπλευρη και σφαιρική νοητική, συναισθηματική, κοινωνική και σωματική ανάπτυξη των παιδιών. Στο Δήμο Λαρισαίων λειτουργούν συνολικά είκοσι επτά (27) παιδικοί σταθμοί.

Κέντρα Ανοιχτής Περίθαλψης Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.)

Εντός του Δήμου Λαρισαίων λειτουργούν 6 Κ.Α.Π.Η. ενώ στα όρια του Δήμου λειτουργούν 13 στέκια, παρέχοντας υπηρεσίες πρωτοβάθμιας ιατρικής φροντίδας και κοινωνικής υποστήριξης. Ο συνολικός αριθμός των μελών τους ανέρχεται στους 13.000. Στα Κ.Α.Π.Η. εφαρμόζονται προγράμματα οργανωμένης ψυχαγωγίας, τράπεζας αίματος, συσσιτίου, λουτρά καθώς και Πρόγραμμα Βοήθειας στο Σπίτι.

Δημοτικό Πολυϊατρείο

Απευθύνεται σε άπορους και ανασφάλιστους κατοίκους ή δημότες Λάρισας, στα μέλη των ΚΑΠΗ και στα παιδιά των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών, οι οποίοι λαμβάνουν δωρεάν υπηρεσίες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας από ιατρικό, νοσηλευτικό και παραϊατρικό προσωπικό. Το Δημοτικό Πολυϊατρείο αναπτύσσει επίσης προγράμματα πρόληψης σε θέματα δημόσιας υγείας μέσα από ενημερωτικές εκδηλώσεις ημερίδες, προληπτικούς ελέγχους σε ομάδες πληθυσμού και προγράμματα εμβολιασμών.

Δημοτικό Οδοντιατρείο

Στεγάζεται στο Πολιτιστικό Κέντρο Αγίου Κωνσταντίνου (Ηρώων Πολυτεχνείου και 23ης Οκτωβρίου) και είναι στελεχωμένο με οδοντίατρο και νοσηλεύτρια. Παρέχει υπηρεσίες πρωτοβάθμιας οδοντιατρικής περίθαλψης (ενήλικες και παιδιά) σε άπορους ανασφάλιστους και χαμηλόμισθους πολίτες οι οποίοι είναι δημότες ή κάτοικοι του Δήμου Λαρισαίων.

Ξενώνας Φιλοξενίας Γυναικών

Στόχος είναι η παροχή ασφαλούς διαμονής των γυναικών θυμάτων βίας ή/και πολλαπλών διακρίσεων και των παιδιών τους προστατεύοντας τους από το θύτη, και λειτουργεί με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ 2021-2027, πρόγραμμα «Θεσσαλία». Ο Ξενώνας έχει δυναμικότητα φιλοξενίας 20 ατόμων.

Κέντρο Κοινότητας

Λειτουργεί ως τοπικό σημείο αναφοράς για την υποδοχή, την ενημέρωση, την εξυπηρέτηση και τη διασύνδεση των πολιτών με τις υπηρεσίες κοινωνικής πολιτικής και κοινωνικής προστασίας, με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ 2021-2027, πρόγραμμα «Θεσσαλία». Αρμοδιότητα του Κέντρου Κοινότητας αποτελεί η διεκπεραίωση καθημερινών αιτημάτων των πολιτών που αφορούν υποβολή αιτήσεων για:

- Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα (Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης-Κ.Ε.Α.)
- Προνοιακά Επιδόματα Αναπηρίας
- Επίδομα Στέγασης
- Επίδομα Ανασφάλιστων Υπερηλίκων
- Επίδομα Γέννησης
- Επίδομα Ανασφάλιστων Υπερηλίκων Ελληνικής Μειονότητας Αλβανίας
- Επίδομα Προσωπικός Βοηθός Ατόμων με Αναπηρία

Επίσης παρέχονται υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, εργασιακή συμβουλευτική με στόχο την προώθηση στην απασχόληση. Το Παράρτημα Ρομά του Κέντρου Κοινότητας εξυπηρετεί κατά προτεραιότητα τις ανάγκες του πληθυσμού που διαμένουν στην περιοχή της Νέας Σμύρνης. Κύριος στόχος του Κέντρου είναι η αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου και η κοινωνική ένταξη του πληθυσμού, σεβόμενη την κουλτούρα και την ιδιαιτερότητά του, εστιάζοντας στους τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης και της εργασίας.

Δομή Υποστήριξης Αστέγων

Παρέχει τη δυνατότητα προσωρινής φιλοξενίας με γεύμα σε αστέγους από τις 21:00 μ.μ. ως τις 09:00 π.μ. όλες τις μέρες της εβδομάδας καθώς και υπηρεσίες

ενδυνάμωσης και κοινωνικής επανένταξης τους. Η δομή έχει δυναμικότητα φιλοξενίας περί τα 7 άτομα

Πρόγραμμα Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης (ΚΕΑ – ΤΕΒΑ)

Το ΚΕΑ είναι ένα ολοκληρωμένο προνοιακό πρόγραμμα για νοικοκυριά που ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας. Για την ένταξη στο πρόγραμμα πρέπει να ικανοποιούνται εισοδηματικά, περιουσιακά κριτήρια και κριτήρια διανομής. Οι δικαιούχοι του ΚΕΑ δύνανται να ενταχθούν στο Πρόγραμμα παροχής τροφίμων και άλλων συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας Απóρων (ΤΕΒΑ). Στο ΕΣΠΑ 2021-2027 το ΤΕΒΑ θα συνεχίσει τη λειτουργία του μέσω Περιφέρειας Θεσσαλίας.

Αναπηρικά Επιδόματα

Χορηγούνται τα ακόλουθα αναπηρικά επιδόματα βαριάς αναπηρίας 67% και άνω, μεσογειακής αναμίας, παραπληγικών ανασφαλιστών, παραπληγικών δημοσίου, βαριάς νοητικής υστέρησης, κωφαλαλίας, τυφλότητας, ομογενών, σπαστικών, στεγαστικής συνδρομής και κίνησης.

Κυνοκομείο

Το δημοτικό κυνοκομείο της Λάρισας αποτελεί έναν χώρο προσωρινής παραμονής των αδέσποτων σκύλων της περιοχής. Σκοπός του κυνοκομείου είναι η κτηνιατρική περίθαλψη των αδέσποτων ζώων, η υιοθεσία ή η επανένταξή τους στο φυσικό τους περιβάλλον, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Ζητούμενο αποτελεί ο έλεγχος και η μείωση του πληθυσμού των αδέσποτων ζώων.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Βασικοί άξονες του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινωνικής Ένταξης Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων του Δήμου Λαρισαίων:

- **Εργασία:** Το δικαίωμα στην εργασία, η αναγνώριση τίτλων σπουδών και επαγγελματικών δεξιοτήτων αποτελούν αρμοδιότητες που ανήκουν στο κεντρικό

κράτος, αλλά οι δήμοι είναι δυνατόν να παίξουν έναν σημαντικό διαμεσολαβητικό ρόλο ανάμεσα στις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και την τοπική αγορά εργασίας.

- **Εκπαίδευση και Δια βίου Μάθηση:** Η αρχή της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς είναι κυρίαρχο κομμάτι του στρατηγικού σχεδίου ένταξης. Επίσης, η παροχή μαθημάτων γλωσσομάθειας, υπηρεσιών ενισχυτικής διδασκαλίας σε μαθητές καθώς και διευκόλυνση επαγγελματικής κατάρτισης αποτελούν κάποιες από τις προτεραιότητες του Δήμου στον τομέα της εκπαίδευσης.
- **Στέγη:** Προτεραιότητες αποτελούν η διεύρυνση των επιλογών στέγασης για την εξασφάλιση ίσως ευκαιριών στην κατοικία, καθώς και η παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής και υποστήριξης σε ανθρώπους που βρίσκονται σε κατάσταση επισφαλούς στέγασης.
- **Κοινωνική Συνοχή και Ενεργή Συμμετοχή:** Ο άξονας αυτός αφορά στην ένταξη των ευπαθών ομάδων μέσω της συμβολής τους στη δημόσια ζωή, τις αλληλεπιδράσεις τους με την τοπική κοινωνία και της ανάπτυξης κοινών συμφερόντων (π.χ μέσω κόμβων ενημέρωσης, χώρων αλληλεπίδρασης κ.τ.λ).

Ρομά

Ο οικισμός βρίσκεται στο νοτιοανατολικό τμήμα της συνοικίας της Νέας Σμύρνης, εκτείνεται σε μια έκταση περίπου 500 στρεμμάτων εντός της πόλης και εντός σχεδίου και αριθμεί 4.500 άτομα εκ των οποίων 2.155 άτομα είναι άνδρες και 2.345 άτομα γυναίκες. Στην πλειοψηφία τους είναι εδραιωμένοι ωστόσο υπάρχει και ένα μέρος του πληθυσμού (500 έως 1000 άτομα/50 οικογένειες), οι οποίοι είναι περιστασιακοί και προέρχονται από άλλες χώρες (Ρουμανία, Βουλγαρία). Η ηλικιακή κατανομή τους είναι μοιρασμένη για τους ανήλικους και τους ενήλικες εμφανίζοντας μεγάλα ποσοστά ανηλίκων και μικρότερα ποσοστά στις μεγαλύτερες ηλικίες.

Ο οικισμός αποτελείται κυρίως από σπίτια (πάνω από 90% του συνόλου των κατοικιών) και κάποιες πρόχειρες κατασκευές (λιγότερο από 10% του συνόλου) από νάιλον και τσίγκο. Ο πληθυσμός των Ρομά κατοικεί σε σπίτια όπου υπάρχουν διαμορφωμένοι χώροι (κουζίνα, μπάνιο, τουαλέτα) και συνήθως μένουν πολλές οικογένειες μαζί. Η κατάσταση των τεχνικών υποδομών εντός του οικισμού κρίνεται ικανοποιητική. Υπάρχουν διαμορφωμένοι (ασφαλτοστρωμένοι) δρόμοι και κεντρικός άξονας που συνδέει τη γειτονιά με το κέντρο της πόλης (οδός Σωκράτους), δίκτυα

αποχέτευσης, υδροδότησης και ηλεκτροδότησης που καλύπτουν το 100% των κελυφών καθώς και δίκτυο σταθερής τηλεφωνίας.

Οι υπηρεσίες υγείας καλύπτονται από το Γενικό Νοσοκομείο Λάρισας που βρίσκεται πολύ κοντά στον οικισμό αλλά και από το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο, με τους περισσότερους Ρομά να είναι ανασφάλιστοι και με κάρτες απορίας. Σημαντικό κομμάτι στην ιατρική και κοινωνική φροντίδα παρέχει το πρώην ΙΚΑ, το οποίο λειτουργεί κανονικά. Στον τομέα των κοινωνικών υποδομών εντός του οικισμού υπάρχουν υποδομές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (παιδικός σταθμός, νηπιαγωγείο, δημοτικό σχολείο) στις οποίες καταγράφουν μεγάλη συμμετοχή όπως και υποδομές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (γυμνάσιο, λύκειο) στις οποίες συμμετέχουν σε μικρότερη κλίμακα.

Στον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας ο Δήμος Λαρισαίων λειτουργεί από το 2017 το Κέντρο Κοινότητας - Παράρτημα Ρομά. Το Παράρτημα Ρομά εξυπηρετεί κατά προτεραιότητα τις ανάγκες του πληθυσμού που διαμένουν εντός του οικισμού της Νέας Σμύρνης έχοντας ως κύριο στόχο την αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου και την κοινωνική ένταξη του πληθυσμού ενώ παράλληλα συνδέεται με τη σχολική κοινότητα και τα 2 ΚΔΑΠ της περιοχής με στόχο την παρακολούθηση των προγραμμάτων σχολικής διαρροής. Από τα προγράμματα συμβουλευτικής - απασχόλησης - επιμόρφωσης χρησιμοποιούνται ή χρησιμοποιήθηκαν πολύ από τους Ρομά τα μαθήματα εκμάθησης ελληνικής γλώσσας (σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας), αρκετά η ατομική και οικογενειακή συμβουλευτική υποστήριξη, η επιμόρφωση ενηλίκων, οι καταρτίσεις, οι εξετάσεις για λήψη απολυτηρίου Δημοτικού και τέλος λιγότερο απασχολήθηκαν Ρομά σε προγράμματα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας. Κύριες μορφές απασχόλησής τους αποτελούν το εμπόριο (έμποροι λαϊκών αγορών και μικροπωλητές), η ανακύκλωση παλαιών υλικών και διάφορες χειρωνακτικές εργασίες ενώ αρκετοί εργάζονται και ως εποχικοί εργάτες αγροτικών καλλιεργειών και γυρολόγοι.

Ορισμένα από τα προβλήματα / ανάγκες που παρατηρούνται όσον αφορά τους πληθυσμούς Ρομά αφορούν στους τομείς της απασχόλησης και της εκπαίδευσης και ειδικότερα:

- Τη μη ένταξη στην αγορά εργασίας / περιθωριοποίηση,
- Τα υψηλά ποσοστά ανεργίας (ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού, ηλικίας 18-45 ετών, είναι
- άνεργοι που ζουν με τα επιδόματα της πρόνοιας που δικαιούνται),

- Την εποχική εργασία / απασχόληση,
- Την έλλειψη κοινωνικής ασφάλισης,
- Τα χαμηλά ποσοστά εκπαίδευσης / αναλφαριθμητισμός,
- Τη δυσκολία παραμονής των παιδιών στα σχολεία,
- Την αρνητική στάση του πληθυσμού στην εκπαίδευση,
- Τη δυσκολία παρακολούθησης και αφομοίωσης των μαθημάτων λόγω της μη καλής γνώσης της ελληνικής γλώσσας κ.ά.

Σύμφωνα με το "Τοπικό Σχέδιο για την Κοινωνική Ένταξη, την Ισότητα και τη Συμμετοχή των Ρομά, '21-'30", στρατηγικοί στόχοι για τον Δήμο Λαρισαίων αποτελούν:

- Η προώθηση της απασχόλησης μέσω Προγραμμάτων Κοινωφελούς Χαρακτήρα
- Η υποστήριξη της συστηματικής φοίτησης μαθητών Ρομά
- Η υλοποίηση προγραμμάτων στέγασης
- Δράσεις για την πρόληψη και καταπολέμηση του ρατσισμού

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ: Σημειώνεται η ύπαρξη σημαντικών φορέων με αξιόλογη δράση επί των θεμάτων κοινωνικής ένταξης και ενσωμάτωσης, με εμπειρία στη λειτουργία κοινωνικών δομών, δικτύων και δράσεων και εμπειρία στην υλοποίηση προγραμμάτων ένταξης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Ωστόσο, παρατηρείται και μεγάλο πλήθος αναγκών όσον αφορά την αντιμετώπιση της φτώχειας, τη βελτίωση προσβασιμότητας και υποδομών ΑμεΑ σε συνδυασμό με τον κίνδυνο ασυνέχειας στη χρηματοδότησης των προγραμμάτων κοινωνικής ένταξης και φροντίδας.

4.2 ΠΑΙΔΕΙΑ

Μεταξύ άλλων, ο Δήμος έχει υπό την ευθύνη του έργα συντήρησης και αναβάθμισης των σχολικών υποδομών και των αθλητικών τους εγκαταστάσεων, τη λειτουργία των Παιδικών Σταθμών του Δήμου καθώς και την τήρηση του Κανονισμού Λειτουργίας των Παιδικών Σταθμών, τη μέριμνα για την ασφάλεια και την υγιεινή των εργαζομένων, τη λειτουργία Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, ΚΔΑΠ και

ΚΔΑΠ ΑΜΕΑ καθώς και υλοποίηση δράσεων για την προώθηση της διά βίου μάθησης στην πόλη.

Συγκεκριμένα

Σκοπός λειτουργίας των παιδικών σταθμών του Δήμου είναι η προσφορά προσχολικής αγωγής που ανταποκρίνεται στις ανάγκες της κάθε ηλικίας για την ολόπλευρη και σφαιρική νοητική, συναισθηματική, κοινωνική και σωματική ανάπτυξη των παιδιών. Ειδικότερα, για τον σκοπό αυτόν, ο Δήμος διαχειρίζεται έργο του ΕΣΠΑ “Προώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης περιόδου 2024-2025”.

Στον Δήμο Λαρισαίων λειτουργούν συνολικά 27 παιδικοί σταθμοί και παρέχεται φιλοξενία και διαπαιδαγώγηση σε 1750 βρέφη και νήπια. Ακόμη, ο Δήμος λειτουργεί και υποστηρίζει 155 σχολικά συγκροτήματα Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, καθώς και 9 Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης (7 τυπικά και 2 ΑμεΑ).

Ο Δήμος Λαρισαίων για την ενίσχυση των οικογενειών σε μια πόλη φιλική για τα παιδιά, υλοποιεί κάθε καλοκαίρι το πρόγραμμα «Κατασκήνωση στην πόλη». Η δράση απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 5 – 12 ετών. Η συμμετοχή στο πρόγραμμα γίνεται χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση και η επιλογή των παιδιών γίνεται με κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια. Η Κατασκήνωση λειτουργεί τις ώρες 07:30 π.μ.- 15:00 μ.μ. σε τρεις περιόδους ενώ κατασκηνωτικά κέντρα είναι δημοτικά σχολεία της Λάρισας.

Ο Δήμος έχει αποκτήσει δυναμική παρουσία και στο πεδίο της δια βίου μάθησης και μη τυπικής εκπαίδευσης. Αναλυτικότερα, η πόλη της Λάρισας εντάχθηκε στο Παγκόσμιο Δίκτυο των Πόλεων που Μαθαίνουν της UNESCO, το 2016. Απο την ίδρυσή του, χιλιάδες δημότες έχουν παρακολουθήσει τα εκπαιδευτικά του προγράμματα.

Σύμφωνα με τον στρατηγικό σχεδιασμό του προγράμματος “Λάρισα Πόλη που Μαθαίνει”, οι πρωτοβουλίες που θα συμβάλλουν στην επίτευξη του στρατηγικού στόχου της ενίσχυσης της δια βίου μάθησης είναι οι παρακάτω:

- Ενδυνάμωση και περαιτέρω ανάπτυξη του Πανεπιστημίου των Πολιτών
- Αξιοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων INEDIBIM
- Ανοιχτά Σχολεία: χρήση των σχολικών εγκαταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των σχολικών αυλών, για τη φιλοξενία εκπαιδευτικών δράσεων για τους κατοίκους της γειτονιάς.
- Εκπαίδευση εκπαιδευτών

- Εκπαίδευση προσωπικού του Δήμου &
- Αναβάθμιση κτιριακών εγκαταστάσεων και προσθήκη νέου τεχνικού πολιτισμού.

4.3 ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Στον τομέα του αθλητισμού ο Δήμος διενεργεί τα παρακάτω:

ΑΚΑΔΗΜΙΕΣ – ΣΧΟΛΕΣ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΑΘΛΗΜΑΤΩΝ

Συμμετέχουν περισσότερα από 500 παιδιά στις ακαδημίες εκμάθησης των εξής αθλημάτων: Τένις, Ποδηλασία, Βόλεϊ, Κολύμβηση, Ποδόσφαιρο. Ειδικά στις Σχολές Εκμάθησης Τένις λειτουργούν και τμήματα ενηλίκων. Ακόμη, στο πρόγραμμα κολύμβησης λειτουργούν τμήματα για παιδιά από 3 ετών. Επίσης, λειτουργεί πρόγραμμα θεραπευτικής κολύμβησης για ΑμεΑ. Τα τμήματα λειτουργούν στις αθλητικές εγκαταστάσεις της Λάρισας και στα κλειστά γυμναστήρια των σχολείων. Η διάρκεια εφαρμογής των προγραμμάτων είναι από 1 Οκτωβρίου έως τέλη Μαΐου(εκτός της κολύμβησης που λειτουργεί μέχρι και τον μήνα Ιούλιο).

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΑΖΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ: ΑΘΛΗΣΗ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΑ

Πρόκειται για πρόγραμμα που απευθύνεται σε γυναίκες όλων των ηλικιών. Περιλαμβάνει γενική γυμναστική, aqua gymnastic και εφαρμόζεται σε όλη τη Λάρισα με συμμετοχή άνω των 800 γυναικών από Οκτώβριο έως και Ιούνιο. Παράλληλα, καθ' όλη τη διάρκειά του, πραγματοποιούνται και διάφορες εκδηλώσεις, όπως πεζοπορικές εκδρομές, επισκέψεις σε περιοχές ιδιαίτερου ενδιαφέροντος, μουσικοχορευτικές βραδιές κ.α. Τμήματα λειτουργούν και σε Γιάννουλη, Φαλάνη, Τερψιθέα και Κουιάδα. Τα προγράμματα λειτουργούν στις αθλητικές εγκαταστάσεις της Λάρισας και στα κλειστά γυμναστήρια των σχολείων.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

Ο Δήμος είναι, ακόμη, υπεύθυνος για τη φύλαξη των αθλητικών κέντρων, την προμήθεια του αθλητικού υλικού όπως δίχτυα, επίλυση προβλημάτων κ.α. Τα γήπεδα λειτουργούν, όλο τον χρόνο πλην των μηνών Ιούλιο και Αύγουστο. Το Κολυμβητήριο της Νέας Πολιτείας, όλο τον χρόνο πλην τον μήνα Αύγουστο, η πισίνα Νεάπολης παραμένει

ανοιχτή από τον Ιούνιο έως τον Σεπτέμβριο ενώ το Δημοτικό Κλειστό Γυμναστήριο παραμένει ανοιχτό όλον τον χρόνο πλην Ιουλίου και Αυγούστου.

Λειτουργούν τα εξής Αθλητικά Κέντρα:

- Α. Κ. Νεάπολης
- Α. Κ. «Γιώργος Μητσιμπόνας»
- Α. Κ. «Δ. Κουκολίτσιος- Δ. Μουσιάρης»
- Α. Κ. Ανθούπολης
- Α.Κ. Νέας Πολιτείας
- Α.Κ. Βιολογικού
- Α.Κ.Θεσσαλικό
- Α.Κ. Αμπελοκήπων
- Γήπεδο Αβέρωφ
- Γήπεδο Φιλιππούπολης
- Δημοτικό Κλειστό Γυμναστήριο στην συνοικία Αγ. Κωνσταντίνου
- Κολυμβητήριο Νέας Πολιτείας
- Πισίνα Νεάπολης – Κέντρο Θερινών Αθλημάτων
- Σε όλες τις Τοπικές Κοινότητες (Κουλούρι- Αμυγδαλέα - Γιάννουλη - Δασοχώρι -Ελευθερές - Κοιλιάδα- Κουτσόχερο - Μάνδρα - Τερψιθέα - Ραχούλα - Φαλάνη, λειτουργούν γήπεδα

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ: Μεταξύ άλλων, προτεραιότητα αποτελεί η εξωστρέφεια του σχολείου και η ενσωμάτωση του στην καθημερινότητα των παιδιών. Παραδείγματος χάρη, προκύπτει ανάγκη αξιοποίησης σχολικών φυλάκων για το άνοιγμα του σχολείου εκτός ωραρίου με την ομαλή λειτουργία των χώρων και των βοηθητικών σχολικών εγκαταστάσεων. Ακόμη, προτεραιότητα αποτελεί και η παροχή επαρκούς ψυχοκοινωνικής στήριξης στους μαθητές. Αναφορικά με το πεδίο του αθλητισμού, συνίσταται ο Δήμος να λάβει συντονιστικό ρόλο σε σχέση με τη διασύνδεση των αθλητικών σωματείων του Δήμου με στόχο την από κοινού τους δράση και συνεργασία. Επίσης, εξαιρετικά σημαντική κρίνεται η περαιτέρω ανάπτυξη των προγραμμάτων στήριξης του αθλητισμού για άτομα με αναπηρίες καθώς και για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της παιδικής παχυσαρκίας.

4.4 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Η πόλη της Λάρισας, παρ' ότι δεν διέσωσε ακέραιο το νεώτερο αρχιτεκτονικό της απόθεμα - κατά τις κρίσιμες δεκαετίες της αντιπαροχής - έκανε μια καθοριστική στροφή στα μέσα της δεκαετίας του '80, με εκτεταμένες πεζοδρομήσεις και αναπλάσεις, που άλλαξαν την αστική της φυσιογνωμία, ιδίως στο κέντρο της πόλης. Παράλληλα, έργα αρχαιολογικού και αναστηλωτικού ενδιαφέροντος, που πραγματοποιεί το Υπουργείο Πολιτισμού όλα αυτά τα χρόνια, έχουν αποκαλύψει και αναδείξει σημαντικά μνημεία της πόλης, συνδέοντάς την σταδιακά με την μακραίωνη ιστορία της. Κορυφαίο έργο υπήρξε η αποκάλυψη του Α' Αρχαίου Θεάτρου, που ανέδειξε ένα μεγαλειώδες τοπόσημο. Η ανάδειξη των υπόλοιπων, πολύ σημαντικών αρχαιοτήτων, στον λόφο του Φρουρίου (τάφος Αγ. Αχιλλείου, παλαιοχριστιανικά μνημεία, Μπεζεστένι), του Β' Αρχαίου Θεάτρου, των παλαιοχριστιανικών λουτρών και του Ιουστινιάνειου τείχους στην Πλατεία Μπλάνα, καθώς και πλήθος άλλων μνημείων, άρχισαν να συνθέτουν την έννοια του «ιστορικού κέντρου» στην συνείδηση των κατοίκων. Η Λάρισα, επιπλέον, επενδύει εδώ και δεκαετίες στον σύγχρονο πολιτισμό, ιδρύοντας το 1975 το πρώτο Περιφερειακό Θέατρο στην χώρα, το Θεσσαλικό Θέατρο, που αποτέλεσε το έναυσμα για τα ΔΗΠΕΘΕ της επικράτειας, ενώ το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Artfools και το Φεστιβάλ Πηνειού, είναι πλέον ευρέως γνωστά.

Η Λάρισα έχει ιστορία 8.000 ετών, όπως μαρτυρούν τα πολύ σημαντικά μνημεία του ιστορικού της κέντρου. Εντούτοις, μόλις τις τελευταίες δεκαετίες αυτά άρχισαν, δειλά - δειλά να αποτελούν κομμάτι της πόλης. Η ελληνιστική και ρωμαϊκή εποχή που εκπροσωπείται με τα δύο αρχαία θέατρα (Α' και Β'), εντός του πυρήνα της πόλης, γεγονός που δεν συναντάται συχνά. Η αποκάλυψη του μεγάλου θεάτρου (Α'), σταδιακά, από την δεκαετία του '80 έως σήμερα, άλλαξε εντελώς τη χωροταξία του κέντρου, δημιουργώντας ένα νέο σημείο αναφοράς, σε περιοχή όπου ως τότε δέσποζαν πολυκατοικίες. Στη δεκαετία του '80 πραγματοποιήθηκε και η αποκάλυψη του μικρού θεάτρου (Β'), σε κοντινή απόσταση.

Η σημασία της πόλης κατά τη βυζαντινή εποχή μαρτυράται από τα κατάλοιπα στο λόφο του Φρουρίου και στην πλατεία Μπλάνα, που έγιναν κομμάτι της πόλης τις τελευταίες δύο δεκαετίες. Η παλαιοχριστιανική βασιλική και ο τάφος του Αγίου Αχιλλείου, του πρώτου επισκόπου και πολιούχου της Λάρισας, το γειτονικό λουτρό της ίδιας εποχής και ο μεσοβυζαντινός ναός - όλα σωζόμενα σε χαμηλό ύψος - συνθέτουν

την εικόνα του κέντρου της πόλης κατά τη βυζαντινή περίοδο. Μεγάλης σημασίας, αλλά πολύ αποσπασματικά σωζόμενα, είναι τα Ιουστινιάνεια τείχη, τμήματα των οποίων διασώζονται στην πλατεία Μπλάνα και σε υπόγειο κεντρικής οικοδομής.

Από την οθωμανική Λάρισα, ένα από τα σπουδαιότερα στρατιωτικά και εμπορικά κέντρα της οθωμανικής αυτοκρατορίας, σώζονται μεγάλα κτίσματα στον πυρήνα της πόλης: το Γενί Τζαμί (19ος αι.), το Μπαϊρακλί Τζαμί (15ος αι. – σε ερειπιώδη κατάσταση), το Οθωμανικό Λουτρό (17ος αι. – ενσωματωμένο σε νεώτερα κτίσματα), το Μπεζεστένι (15ος – 16ος αι.) και η Παλιά Πυριτιδαποθήκη (18ος αι. – εκτός κέντρου, κοντά στην οδό Ηρώων Πολυτεχνείου).

Η πολιτιστική ζωή στη Λάρισα Μουσεία & Εκθεσιακοί χώροι

Πολλά μουσεία και εκθεσιακοί χώροι, σε διάφορους τομείς, ιδρύθηκαν τις τελευταίες δεκαετίες στην πόλη. Το Διαχρονικό Μουσείο (2015) αφηγείται την ιστορία της περιοχής ανά τους αιώνες, η Δημοτική Πινακοθήκη Λάρισας – Μουσείο Γ.Ι. Κατσίγρα (2003), φιλοξενεί μια από τις πιο εντυπωσιακές συλλογές σε εθνικό επίπεδο, το Λαογραφικό - Ιστορικό Μουσείο (2013) είναι ένα από τα σημαντικότερα στο είδος του στην ελληνική περιφέρεια, το Μουσείο Σιτηρών και Αλεύρων παρουσιάζει την διαδικασία επεξεργασίας των σιτηρών, ως φόρο τιμής στον εύφορο κάμπο της Λάρισας, το Μνημείο - Μουσείο Ιπποκράτη, έχει φέρει στο προσκήνιο τη σχέση του Πατέρα της Ιατρικής με τη Λάρισα, το Μουσείο Εθνικής Αντίστασης ρίχνει φως στην περίοδο του ελληνοϊταλικού πολέμου, της Κατοχής και της Εθνικής Αντίστασης (1940 - 1944), το Μουσείο Κούκλας-Τιριτόμπα, με τη μοναδική στην Ελλάδα συλλογή από κούκλες κουκλοθεάτρου και τέλος το νεοσύστατο Μουσείο Στρατιωτικής Κτηνιατρικής Υπηρεσίας, επίσης μοναδικό στον ελλαδικό χώρο, το οποίο διαφυλάσσει τον εξοπλισμό του Ιππικού του Στρατού.

Φορείς, Θεσμοί και Χώροι Πολιτισμού

Στην πολιτιστική και πνευματική ζωή του τόπου όμως σημαντικό ρόλο παίζουν και άλλοι φορείς τέτοιου είδους.

Το Δημοτικό Ωδείο Λάρισας ουσιαστικά αποτελεί, μέχρι την ολοκλήρωση του Προσκήνιου Πολιτισμού, τον μοναδικό κλειστό συναυλιακό χώρο της πόλης, φιλοξενώντας έργα συμφωνικής μουσικής, όπερες και άλλες εκδηλώσεις. Αντιστοίχως,

το καλοκαίρι οι περισσότερες παραστάσεις φιλοξενούνται στο Κηποθέατρο, στο πάρκο Αλκαζάρ.

Ο Μύλος του Παππά, το σημαντικό αυτό μνημείο βιομηχανικής αρχιτεκτονικής, είναι εδώ και δεκαετίες πολυχώρος πολιτισμού που φιλοξενεί το Θεσσαλικό Θέατρο, τη Φιλαρμονική του Δήμου, τη Δημοτική Σχολή Μπαλέτου, τον Δημοτικό Θερινό Κινηματογράφο, τη Μουσική Σκηνή «Μύλος 1927», το Μουσείο Σιτηρών και Αλεύρων και το Μουσείο Κούκλας.

Το Χατζηγιάννειο Πνευματικό Κέντρο, είναι το παλαιότερο αμφιθέατρο της πόλης για διαλέξεις, κινηματογραφικές προβολές και παραστάσεις. Επίσης στο κτήριο του Χατζηγιάννείου λειτουργεί η Δημοτική Βιβλιοθήκη με τμήμα ενηλίκων αλλά και παιδικό τμήμα ενώ λειτουργεί η Λογοτεχνική Γωνιά, στην γωνία των οδών Γαληνού & Φαρμακίδου, ως χώρος συνάντησης και δημιουργίας με επίκεντρο τη λογοτεχνία.

Η Δημόσια Βιβλιοθήκη Λάρισας «Κ. Μ. Κούμας» στεγάζεται σε μεσοπολεμικό κτήριο στο κέντρο της πόλης, με σπουδαία συλλογή και πολύ αξιόλογο ψηφιακό αποθετήριο. Το Γαλλικό Ινστιτούτο (Institut Francais d' Athenes) διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στα πολιτιστικά της πόλης, με διαλέξεις, εκθέσεις τέχνης και άλλες εκδηλώσεις που προσελκύουν πολύ κοινό.

Επίσης, λειτουργούν πολλές ερασιτεχνικές σκηνές, όπως η Ερασιτεχνική Ομάδα του Θεσσαλικού Θεάτρου «Ανδρέας Τσατσαρής», το Θεατρικό Εργαστήρι Ενηλίκων Θεσσαλικού Θεάτρου, το Θέατρο των Οδοιπόρων, οι θεατρικές σκηνές Αυλαία και Ονείρων Θαύματα, καθώς και η Θεατρική Ομάδα του Δικηγορικού Συλλόγου. Από κινηματογραφικές αίθουσες λειτουργούν τέσσερις σύγχρονες αίθουσες στο κέντρο της πόλης, ενώ τρεις αίθουσες λειτουργούν περιφερειακά σε εμπορικό κέντρο της περιοχής, ο Θερινός Κινηματογράφος του Μύλου, ενώ επιλεγμένες προβολές γίνονται και στο Γαλλικό Ινστιτούτο, αλλά και στο Χατζηγιάννειο, που αποτελεί την έδρα της Κινηματογραφικής Λέσχης Λάρισας. Τέλος, αρκετά είναι πλέον και τα φεστιβάλ που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια θεσμός στη Λάρισα, όπως το Πανόραμα Ελληνικού Κινηματογράφου.

Το Φεστιβάλ Πηνειού κάθε καλοκαίρι συγκεντρώνει πλήθος κόσμου με τις μουσικές, αθλητικές και εκπαιδευτικές του δραστηριότητες, ενώ το φεστιβάλ Μύλος Παραστατικών Τεχνών είναι το ραντεβού του κοινού, κάθε Σεπτέμβριο, με τις παραστατικές Τέχνες.

Τον Μάρτιο του 2025 πραγματοποιήθηκε το 1^ο Μαθητικό Φεστιβάλ Αρχαίου Θεάτρου, «Εφήβων Δρώμενα». Μια Σύμπραξη του Δήμου, της Εφορείας Αρχαιοτήτων και της Β'θμιας Εκπαίδευσης, σε συνεργασία με σχολεία της Κατάνια (Ιταλία), εγκαινιάζοντας έναν νέο θεσμό που φέρνει τους μαθητές κοντά στην πολιτιστική κληρονομιά της πόλης. Στόχος της Δημοτικής Αρχής είναι το Μαθητικό Φεστιβάλ Αρχαίου Θεάτρου να καταστεί θεσμός, δημιουργώντας ακόμη ένα «ορόσημο» στα πολιτιστικά δρώμενα της Λάρισας.

Ακόμη, ο Δήμος έχει υπό την ευθύνη του τη λειτουργία 24 λεσχών στις οποίες διδάσκονται Ζωγραφική, Αργυροχρυσοχοΐα-Μεταλλοτεχνία, Πηλοπλαστική, Αγιογραφία Μπατίκ , Ψηφιδωτό, DIY crafts, Εναλλακτικό κόσμημα , Βιτρώ, Κοπτική-ραπτική , Μουσική Προπαιδεία, Αρμόνιο, Ακορντεόν, Κιθάρα, Θεατρικό παιχνίδι, Παιδική Λογοτεχνία , Παραδοσιακοί χοροί, Latin, Zumba, Anti-stress dance.

4.5 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Όπως γίνεται φανερό από το προτεινόμενο Στρατηγικό Σχέδιο Μάρκετινγκ για τον Τουρισμό της Λάρισας, το οποίο εκπονήθηκε κατά τη διάρκεια της θητείας της προηγούμενης δημοτικής αρχής²⁹, η τουριστική ανάπτυξη τόσο στην Περιφερειακή Ενότητα Λάρισας όσο και στην ίδια την πόλη της Λάρισας υστερεί σε σχέση με άλλες περιοχές και πόλεις μεσαίου μεγέθους. Υπάρχουν, ωστόσο, μορφές τουρισμού που αναγνωρίζονται σήμερα στη Λάρισα, δείχνοντας σημεία ανθεκτικότητας ή ανάπτυξης. Αυτές περιστρέφονται, κυρίως, γύρω από τον επαγγελματικό και αθλητικό τουρισμό. Η Λάρισα αποτελούσε ανέκαθεν σταθμό εμπορικών αντιπροσώπων, οι οποίοι και στήριζαν παραδοσιακά τις τουριστικές διανυκτερεύσεις της, ενώ τα τελευταία χρόνια, σε συνδυασμό και με την ανάπτυξη του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας τείνει αυξανόμενη και η διοργάνωση επιστημονικών (όπως και εμπορικών) συνεδρίων. Περιλαμβάνει συναντήσεις - συσκέψεις, ταξίδια κινήτρων, συνέδρια και εκθέσεις, από τα αρχικά των οποίων ονομάζεται διεθνώς MICE (Meetings, Incentives, Conferences, Exhibitions). Προσπάθειες γίνονται και για την προσέλκυση εμπορικών εκθέσεων, με μεγαλύτερη την Agrotessaly που διεξάγεται σε συνεργασία με τη HELEXPO, αν και προς αυτή την κατεύθυνση υπάρχουν σημαντικοί περιορισμοί λόγω της έλλειψης ανάλογων υποδομών.

Αντίστοιχη, αν όχι μεγαλύτερη, δυναμική εμφανίζει τα τελευταία χρόνια η Λάρισα και αναφορικά με τη φιλοξενία αθλητικών διοργανώσεων, μετά και από τις προσπάθειες αναβάθμισης σημαντικών αθλητικών υποδομών που κατέβαλε ο Δήμος.

Είναι χαρακτηριστικό ότι μέσα στο 2024 φιλοξενήθηκαν:

- Το final 4 του βόλεϊ ανδρών,
- Το τουρνουά τένις (junior),
- Το Πανελλήνιο Πρωτάθλημα σκάκι Juniors ,
- Ο Διεθνής Ποδηλατικός Γύρος κ.α.

²⁹ Πρόκειται για το μόνο ολοκληρωμένο κείμενο στρατηγικού περιεχομένου που αφορά τον τουρισμό του Δήμου, παρότι δεν είχε τεθεί σε διαβούλευση.

Φορείς και οργανισμοί τουρισμού

Η αδύναμη, έως τώρα, τουριστική ανάπτυξη της Λάρισας δεν ευνόησε τη δημιουργία Τουριστικού Οργανισμού ή, ακόμη περισσότερο, Οργανισμού Διαχείρισης Προορισμού (DMMO). Οι όποιες προσπάθειες ενίσχυσης της τουριστικής κίνησης και τουριστικής προβολής προέρχονται, κυρίως, από τους εξής κλαδικούς και δημόσιους φορείς:

- **Ένωση Ξενοδόχων Ν. Λάρισας:** πρόκειται για τον άμεσα εμπλεκόμενο αλλά και τον πλέον δραστήριο φορέα σε ζητήματα τουριστικής ανάπτυξης και προβολής. Κάνει ενέργειες και διοργανώνει ενημερωτικές δράσεις για την αύξηση της απασχόλησης και τη σύζευξη της ζήτησης και της προσφοράς στον κλάδο της φιλοξενίας. Η πιο πρόσφατη πρωτοβουλία ήταν η ημερίδα ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ 2023, που διοργανώθηκε τον Ιούνιο του 2023, συγκεντρώνοντας όλους τους παράγοντες του τουρισμού σε μια συζήτηση για το μέλλον της τουριστικής ανάπτυξης στην ευρύτερη περιοχή της Λάρισας.
- **Περιφέρεια Θεσσαλίας:** η Διεύθυνση Τουρισμού, Πολιτισμού και Αθλητισμού της Περιφέρειας Θεσσαλίας ασκεί αρμοδιότητες που αφορούν προγράμματα για τον τουριστικό σχεδιασμό και ζητήματα τουριστικής ανάπτυξης και προβολής της περιφέρειας, σε συνεργασία με τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού και τους Δήμους. Στις δράσεις της Περιφέρειας συμπεριλαμβάνονται τα στρατηγικά σχέδια για την ανάπτυξη του τουρισμού. Πρόσφατα παρουσιάστηκε το Στρατηγικό Σχέδιο για την Τουριστική Ανάπτυξη έως το 2030, στο οποίο αναγνωρίζονται δύο διακριτοί προορισμοί: το Πήλιο με τις Βόρειες Σποράδες και η Δυτική Θεσσαλία με τα Μετέωρα.
- **Δήμος Λαρισαίων:** Ο ορισμός Αντιδημάρχου Τουρισμού και Εξωστρέφειας, από τη νέα Δημοτική Αρχή και η ύπαρξη του Γραφείου Τουριστικής Ανάπτυξης του Τμήματος Σχεδιασμού, της Διεύθυνσης Επιχειρησιακού και Ψηφιακού Σχεδιασμού, με τις αρμοδιότητες που αναγράφονται στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου, αντικατοπτρίζει τη σημασία, που δίνει η Δημοτική Αρχή στην Τουριστική Ανάπτυξη της πόλης και του Δήμου.
- **Επιμελητήριο Λάρισας:** Το Επιμελητήριο Λάρισας, συμμετέχει στις ενέργειες για την προώθηση της πόλης του τουρισμού, στηρίζοντας τη συμμετοχή τοπικών επιχειρήσεων σε διεθνείς εκθέσεις και διαγωνισμούς, και υποστηρίζοντας αθλητικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις που προσελκύουν επισκέπτες.

Οι κατηγορίες θεματικού τουρισμού που μπορούν να αναπτυχθούν στη Λάρισα είναι:

- **Αθλητικός τουρισμός:** Η Λάρισα διαθέτει υποδομές για διοργάνωση μεγάλων αθλητικών εκδηλώσεων.
- **Συνεδριακός – Επαγγελματικός – Εκθεσιακός τουρισμός:** η Λάρισα βρίσκεται στο κέντρο μεταξύ Αθήνας και Θεσσαλονίκης και συνδυάζει ιδανικό μέγεθος για επιστημονικά και επαγγελματικά συνέδρια, ενώ θα μπορούσε να σχεδιαστεί αξιοποίηση των Ακαδημαϊκών φορέων, ΑΕΙ και Κολλέγια, οι οποίοι παραδοσιακά διοργανώνουν συνεδριακές εκδηλώσεις. Ιδιαίτερα η παρουσία της Ιατρικής Σχολής θα μπορούσε να αποτελεί πόλο έλξης για τη διοργάνωση Διεθνών Συνεδρίων μεσαίου μεγέθους, έως 500 άτομα, τα οποία μπορούν να εξυπηρετηθούν από τις τρέχουσες υποδομές. Το μέγεθος της πόλης είναι ιδανικό για το λόγο ότι δεν απαιτείται πολύς χρόνος για μετακινήσεις από το σημείο διαμονής προς τις αίθουσες. Η υλοποίηση του σχεδιασμού για το Συνεδριακό Κέντρο της πόλης, στο χώρο του πρώην ΕΘΙΑΓΕ, αποτελεί προτεραιότητα για τη Δημοτική Αρχή.

Το Συνεδριακό Κέντρο Λάρισας θα στεγαστεί σε κτιριακή υποδομή τριών ορόφων, συνολικού εμβαδού περίπου 3.000 τ.μ., με δυναμική φιλοξενίας εκδηλώσεων για περισσότερα από 500 άτομα στο κεντρικό αμφιθέατρο, το οποίο θα έχει τη δυνατότητα διαχωρισμού σε χώρους φιλοξενίας και για μικρότερες εκδηλώσεις. Υπάρχει ήδη συμφωνία για τη χρηματοδότηση του έργου από την Περιφέρεια Θεσσαλίας.

Πολιτιστικός τουρισμός: Η έντονη πολιτιστική κίνηση και παραγωγή της πόλης, η ύπαρξη σημαντικών πολιτιστικών χώρων, όπως για παράδειγμα Πινακοθήκη Γ.Ι. Κατσίγρα -η δεύτερη μεγαλύτερη Πινακοθήκη στη χώρα, οι δεκάδες εκθέσεις, φεστιβάλ και εκδηλώσεις αποτελούν κίνητρο για δημιουργικότητα, αλλά και την προσέλκυση πανελλήνιου αλλά και διεθνούς ενδιαφέροντος.

- **Τουρισμός φύσης:** η Λάρισα βρίσκεται στο κέντρο της Θεσσαλίας και σε ακτίνα 60 χλμ υπάρχει ο Όλυμπος, ο Κίσσαβος, τα Μετέωρα, η Λίμνη Πλαστήρα, τα Τέμπη και τα παράλια. Υπάρχει η δυνατότητα συγκεκριμένων προγραμμάτων δραστηριοτήτων, με επίκεντρο την γαστρονομία, τον πολιτισμό και την αγορά κυρίως προϊόντων ΠΟΠ.

- **Ιατρικός τουρισμός:** στη Λάρισα λειτουργεί η δεύτερη στην Ελλάδα, πιστοποιημένη διεθνώς κατά ΤΕΜΟΣ κλινική και το πρώτο κέντρο αποκατάστασης, τοποθετώντας την στο διεθνή χάρτη του Ιατρικού τουρισμού.
- **Θρησκευτικός τουρισμός:** σε συνεργασία με τις εκκλησιαστικές αρχές μπορούν να αναδειχθούν τα θρησκευτικά στοιχεία της πόλης και της γύρω περιοχής με αιχμή τον Άγιο Αχίλλειο, τα μοναστήρια της επαρχίας Ελασσόνας και τα Τέμπη και να αποτελέσουν πόλο έλξης προσκυνητών από όλη τη χώρα.

Συμπερασματικά: Παρατηρείται σημαντικός αριθμός ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων αλλά και σημαντικό δυναμικό πολιτιστικής δημιουργίας. Η δημιουργία ενός ζωντανού θύλακα πολιτισμού μέσω της δικτύωσης των χώρων πολιτισμού και τη λειτουργία του Προσκήνιου Πολιτισμού και του Σημείου Πολιτιστικής Διασύνδεσης (Γενί Τζαμί) θα αποτελέσει σημαντική κατάκτηση για την πόλη. Απαραίτητα κρίνονται η τόνωση της τοπικής οικονομίας με την αξιοποίηση των ψηφιακών εργαλείων στους τομείς τουρισμού – πολιτισμού, καθώς και η συμπλήρωση των κενών που καταγράφονται στην προστασία και ανάδειξη της ιστορικής – πολιτιστικής κληρονομιάς και στις υποδομές πολιτισμού και σύγχρονης πολιτιστικής δημιουργίας. Τα κενά αυτά εμποδίζουν την ενιαία προβολή του πολιτισμού και τον συνδυασμό του με την τουριστική ανάπτυξη. Μεταξύ άλλων ειδών τουρισμού, προτεραιότητα αποτελεί η συνέργεια των τομέων πολιτισμού και τουρισμού για την ενίσχυση της πολιτιστικής και δημιουργικής βιομηχανίας, την ενίσχυση της δικτύωσης της καλλιτεχνικής κοινότητας και τη δημιουργία νέων επαγγελμάτων με στόχο την προσέλκυση επισκεπτών.

5. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

5.1 ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Το πλήθος των μελών του **Δημοτικού Συμβουλίου** του Δήμου Λαρισαίων είναι 49 σύμφωνα με το αρ.7 παρ.2 του Ν.3852/ 2010. Σύμφωνα με το άρθρο 72 του Ν. 3852/2010.

Νομικά πρόσωπα του Δήμου

- **Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Λάρισας (Δ.Ε.Υ.Α.Λ.):** Η ΔΕΥΑΛ είναι επιχείρηση ΟΤΑ ειδικού σκοπού και αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, κοινωφελούς χαρακτήρα. Το 1981, με το Π.Δ. 374/10-4-1981, περιήλθε στη σημερινή της νομική μορφή και έκτοτε διέπεται ως προς την διοίκηση, οργάνωση, εκτέλεση, λειτουργία και συντήρηση των έργων της αρμοδιότητάς της ως και τις πηγές χρηματοδότησής της, από τις διατάξεις του Ν. 1069/80 «περί κινήτρων δια την ίδρυση Επιχειρήσεων Ύδρευσεως και Αποχετεύσεως», ο οποίος ορίζει το αντικείμενο και τις αρμοδιότητές της, που είναι: η παροχή υπηρεσιών Ύδρευσης και Αποχέτευσης, καθώς και η μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση, διοίκηση και λειτουργία των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης όμβριων και ακαθάρτων υδάτων και μονάδων επεξεργασίας λυμάτων και αποβλήτων (Βιολογικός Καθαρισμός), στην περιοχή της αρμοδιότητάς της.
- **Δημοτική Πινακοθήκη Λάρισας «Μουσείο Γ.Ι. Κατσίγρα»:** η Δημοτική Πινακοθήκη Λάρισας αποτελεί μια εκτός του κέντρου της πόλης, εστία πολιτιστικής δραστηριότητας και παρέχει όλα τα κίνητρα και τις δυνατότητες στους δημότες για ενεργό συμμετοχή στον τομέα των εικαστικών τεχνών. Η Δημοτική Πινακοθήκη στεγάζει όλους τους πίνακες της συλλογής Κατσίγρα και γνωστών Ελλήνων και ξένων ζωγράφων που αποτελείται περίπου από 1.000 πίνακες. Φιλοξενεί περιοδικές εκθέσεις. Σημαντική δραστηριότητα του φορέα αποτελεί το Ελεύθερο εργαστήρι Εικαστικών Τεχνών που προσφέρει εκπαίδευση τόσο σε παιδιά όσο και σε ενήλικες και έχει καθιερωθεί ως μία από τις σημαντικότερες εστίες πολιτισμού της ελληνικής περιφέρειας.
- **Δημοτική Θεατρική Κοινωφελής Επιχείρηση «Θεσσαλικό Θέατρο»:** το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Λάρισας (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.) είναι νομικό πρόσωπο Ιδιωτικού

Δικαίου και σκοπός του είναι η δημιουργία και λειτουργία Δημοτικού Περιφερειακού Θεάτρου για την προβολή και ανάπτυξη της θεατρικής παραγωγής στην ευρύτερη περιοχή καθώς και η παροχή δυνατότητας έκφρασης σε νέους δημιουργούς. Το Θεσσαλικό Θέατρο ιδρύθηκε το 1975 από ομάδα Λαρισαίων με στόχο να φέρει σε επαφή τον κάτοικο της περιφέρειας και των απομακρυσμένων χωριών με τη θεατρική τέχνη.

- **Λαογραφικό Μουσείο:** Το Λαογραφικό Ιστορικό Μουσείο Λάρισας αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, το οποίο μαζί με την δημοτική πινακοθήκη εξαιρούνται από τις αλλαγές που έφερε ο ν. 5056/2023. Το μουσείο ιδρύεται το 1974 ως «Λαογραφική Εταιρεία» από μια ομάδα Λαρισαίων με πρωτεργάτες το ζεύγος Γιώργου και Λένας Γουργιώτη. Αρχικά στεγάζεται στο Δημαρχείο της πόλης και μετέπειτα σε μισθωμένο χώρο στο κέντρο της πόλης.

Με έμφαση στη συγκέντρωση, τη μελέτη και την προβολή υλικών και άυλων τεκμηρίων του νεότερου πολιτισμού στη Λάρισα και τη Θεσσαλία, σύντομα αναδεικνύεται σε ένα από τα σημαντικότερα Μουσεία της ελληνικής περιφέρειας και της χώρας.

Οι συλλογές του Μουσείου σήμερα αριθμούν συνολικά πάνω από 20.000 αντικείμενα που χρονολογούνται από το 15ο ως τα μέσα του 20ού αι. Περιλαμβάνουν αντικείμενα παραδοσιακού και αστικού βίου, αγροτικής καλλιέργειας και κτηνοτροφίας, κεραμικής, κοσμικής και εκκλησιαστικής αργυροχρυσοχοΐας, χαλκοτεχνίας, υφαντικής, ενδυμασίες, σταμπωτά, κεντήματα, ξυλόγλυπτα, χαρακτηριστικά και εικαστικά έργα, καθώς και πλούσιο ιστορικό και φωτογραφικό αρχείο.

Επιτροπές Συμμετοχής/Διαβούλευσης

Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων: Σε κάθε δήμο, όπως προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία, συγκροτείται και λειτουργεί με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων, ως συμβουλευτικό όργανο του δήμου για την ενίσχυση της ένταξης των μεταναστών και των προσφύγων στην τοπική κοινωνία. Για την συγκρότησή του απαραίτητη είναι η συμμετοχή εκπροσώπων των μεταναστών. Αυτό δημιουργεί αντικειμενικές δυσκολίες κυρίως γιατί δεν μπορεί να εξασφαλιστεί η μόνιμη παρουσία τους στο Συμβούλιο.

- **Επιτροπή Ισότητας:** Με την υπογραφή της Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες (7 Νοεμβρίου 2011), ο Δήμος Λαρισαίων ανέλαβε τη δέσμευση υπέρ της ισότητας των φύλων, την ένταξη της διάστασης του φύλου στο σύνολο των πολιτικών του (gender mainstreaming), καθώς, αναγνωρίζει ότι συνιστά θεμελιώδες δικαίωμα για όλους και όλες και στοιχειώδη αξία για κάθε δημοκρατία. Η Επιτροπή Ισότητας του Δήμου συγκροτήθηκε και λειτουργεί.
- **Επιτροπή Τουριστικής Ανάπτυξης:** στους Τουριστικούς Δήμους συγκροτείται, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, Δημοτική Επιτροπή Τουριστικής Ανάπτυξης και Προβολής, ως όργανο με συμβουλευτικές αρμοδιότητες. Ο Δήμος Λαρισαίων, σύμφωνα με την αριθμ. 470/2009 Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου, αποτελεί τουριστική περιοχή.
- **Δημοτικό Συμβούλιο Νεολαίας:** Το Δημοτικό Συμβούλιο Νεολαίας στοχεύει:
 - Στην εξοικείωση των νέων με τη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο.
 - Στη συμβολή τους για τη διαμόρφωση τοπικού στρατηγικού σχεδίου για τη νέα γενιά
 - Στην ικανοποίηση της ανάγκης για κοινωνική δικαιοσύνη και αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών, καθώς και εντός αυτών
 - Στην οργάνωση και την υποστήριξη δράσεων που αφορούν σε σημαντικούς τομείς της κοινωνικής ζωής της πόλης.

Στο Δήμο Λαρισαίων λειτουργεί ένα από τα πιο δραστήρια Δημοτικά Συμβούλια Νεολαίας σε επίπεδο χώρας, με σημαντικές παρεμβάσεις στο χώρο της νέας γενιάς.

- **Η Λάρισα βραβεύτηκε με τον τίτλο της Εθνικής Πρωτεύουσας Νεολαίας για το 2025** (πρόκειται για μια πρωτοβουλία του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας), που αποτελεί μια σημαντική διάκριση για την πόλη μας.

5.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ - ΥΠΟΔΟΜΕΣ – ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΑ ΠΟΛΕΩΝ

Σύμφωνα με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Λαρισαίων (Φ.Ε.Κ. 1778/Β'/2022) καθώς και την πρόσφατη τροποποίηση αυτού (Φ.Ε.Κ. 4486/Β'/2024) παρατίθενται οι παρακάτω πληροφορίες, με σκοπό την περιγραφή της διοικητικής οργάνωσης του Δήμου Λαρισαίων:

Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στον Δήμαρχο:

- Γενικός Γραμματέας
- Γραφείο Δημάρχου
- Αυτοτελές Γραφείο Επικοινωνίας, Δημοσίων Σχέσεων και Διαφάνειας
- Αυτοτελές Γραφείο Συμβούλων - Επιστημονικών - Ειδικών Συνεργατών
- Αυτοτελές Τμήμα Πολιτών
- Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου
- Αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Προστασίας
- Αυτοτελές Τμήμα Νομικής Υποστήριξης
- Διεύθυνση Δημοτικής Αστυνομίας

Α' Γενική Διεύθυνση Κοινωνικών, Διοικητικών και Οικονομικών, Υπηρεσιών

Ενότητα Α: Υπηρεσίες Διοίκησης και Οικονομίας

Διεύθυνση Επιχειρησιακού και Ψηφιακού Σχεδιασμού

1. Τμήμα Σχεδιασμού
 - Γραφείο Τουριστικής Ανάπτυξης
 - Γραφείο Αξιοποίησης Δημοτικής Περιουσίας
2. Τμήμα Προγραμματισμού και Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων
3. Τμήμα Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και Προώθησης της Νέας Επιχειρηματικότητας
4. Τμήμα Καταστημάτων και Διαφημίσεων
5. Τμήμα Υποστήριξης Μηχανογραφικών Εφαρμογών
6. Τμήμα Υποστήριξης Πληροφοριακών Συστημάτων & Εφαρμογών
7. Τμήμα Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών (GIS)
8. Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης

Διεύθυνση Διοίκησης και Προσωπικού

1. Τμήμα Υποστήριξης και Πρωτοκόλλου
2. Τμήμα Υποστήριξης Πολιτικών Οργάνων
3. Τμήμα Διαδικασιών Ανθρώπινου Δυναμικού
4. Τμήμα Υπηρεσιακής Εξέλιξης Ανθρώπινου Δυναμικού
5. Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης
6. Τμήμα Ληξιαρχείου
 - Γραφείο Πολιτικών Γάμων

Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών

1. Τμήμα Προϋπολογισμού - Ισολογισμού & Λογιστικής
- Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης
2. Τμήμα Εσόδων
3. Τμήμα Εκκαθάρισης Δαπανών
4. Τμήμα Μισθοδοσίας
5. Τμήμα Ταμείου
6. Τμήμα Διεκπεραίωσης Ενιαίων Προμηθειών
7. Τμήμα Αποθήκης
8. Τμήμα Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων
9. Τμήμα Κοιμητηρίων

Διεύθυνση Εξυπηρέτησης Πολιτών

1. Τμήμα Κ.Ε.Π - 207
2. Τμήμα Κ.Ε.Π 207ΠΑ(Σφαγεία)
3. Τμήμα Κ.Ε.Π 207ΠΒ (Κουλάδα)
4. Τμήμα Κ.Ε.Π. 325 Ε.Κ.Ε
5. Τμήμα Κ.Ε.Π 325ΠΑ (ΓΑΕΑ)
- Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας και Υποστήριξης του Δημότη
6. Τμήμα Κ.Ε.Π Γιάννουλης 444 & Κ.Ε.Π Φαλάνης 444ΠΑ Γιάννουλης

Ενότητα Β: Υπηρεσίες Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού

Διεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής και Πρόνοιας

1. Τμήμα Δομών Κοινωνικής Ένταξης, Απασχόλησης & Ισότητας των Φύλων
- Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης
2. Τμήμα Υγείας και Πρόληψης
3. Τμήμα Πρόνοιας
4. Τμήμα Λειτουργίας Κ.Α.Π.Η

Διεύθυνση Παιδείας

- Γραφείο Κεντρικών Μαγειριών
- 1. Τμήμα Υποστήριξης
- 2. Τμήμα Παιδικών Σταθμών
- Γραφεία Παιδικών Σταθμών
- 3. Τμήμα Υποστήριξης Σχολικών Μονάδων
- 4. Τμήμα Δομών και Δράσεων Δημιουργικής Απασχόλησης
- 5. Τμήμα Δια Βίου Μάθησης

- Γραφείο Αστεροσκοπείου

Διεύθυνση Πολιτισμού και Αθλητισμού

1. Τμήμα Πολιτισμού
- Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης
2. Τμήμα Δημοτικής Βιβλιοθήκης και Πολιτιστικών Κέντρων
3. Τμήμα Χορού
4. Τμήμα Αθλητισμού
5. Τμήμα Συντήρησης Πρασίνου Αθλητικών Χώρων

Διεύθυνση Μουσικής Εκπαίδευσης Δημοτικού Ωδείου

1. Τμήμα Υποστήριξης Υπηρεσιών του Δημοτικού Ωδείου
2. Τμήμα Μουσικής Εκπαίδευσης
3. Τμήμα Φιλαρμονικής
4. Τμήμα Διοργάνωσης Εκδηλώσεων και Διαχείρισης Αίθουσας Συναντιών

Β' Γενική Διεύθυνση Υπηρεσιών Περιβάλλοντος, Ποιότητας Ζωής και Καθαριότητας

Ενότητα Γ' Υπηρεσίες Περιβάλλοντος, Ποιότητας Ζωής και Καθαριότητας

Διεύθυνση Καθαριότητας και Ανακύκλωσης

1. Τμήμα Μελετών Συστημάτων Διαχείρισης Απορριμμάτων
2. Τμήμα Αποκομιδής και Οδοκαθαρισμού
- Γραφείο Κίνησης
3. Τμήμα Υποστήριξης και Καθαριότητας Εσωτερικών Χώρων
4. Τμήμα Εναλλακτικής Διαχείρισης και Πράσινων Σημείων

Διεύθυνση Πρασίνου

1. Τμήμα Διοικητικής Υποστήριξης
2. Τμήμα Μελετών και Επιβλέψεων Κατασκευών Πρασίνου
3. Τμήμα Τεχνικής Υποστήριξης
4. Τμήμα Αστικού και Περιαστικού Πρασίνου
5. Τμήμα Δενδροστοιχιών
6. Τμήμα Φυτωρίου και Διαχείρισης Υλικού
7. Τμήμα Ζώων Αστικού Χώρου
8. Τμήμα Διαχείρισης της Άγριας Πανίδας και των Προστατευμένων Περιοχών

Διεύθυνση Αμαξοστασίου

1. Τμήμα Προγραμματισμού και Ελέγχου Κίνησης

- Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης
- 2. Τμήμα Συντήρησης Οχημάτων, Μέσων Καθαριότητας και Λοιπού Εξοπλισμού
- 3. Τμήμα Επιμέλειας Επισκευών και Ανταλλακτικών

Διεύθυνση Πολεοδομίας

- 1. Τμήμα Τοπογραφικών και Πολεοδομικών Εφαρμογών
- 2. Τμήμα Πολεοδομικού Σχεδιασμού
- 3. Τμήμα Έκδοσης Οικοδομικών Αδειών
- 4. Τμήμα Ελέγχου Κατασκευών

Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών

- 1. Τμήμα Προγραμματισμού, Υποστήριξης και Παρακολούθησης Έργων
- 2. Τμήμα Κτιριακών Έργων και Αναπλάσεων
- 3. Τμήμα Οδοποιίας
- 4. Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων και Συντηρήσεων
- 5. Τμήμα Συντηρήσεων Δημοτικών Κτιρίων
- 6. Τμήμα Συντηρήσεων Υπαίθριων Χώρων

Διεύθυνση Βιώσιμης Κινητικότητας

- 1. Τμήμα Προγραμματισμού, Υποστήριξης και Ευφών Συστημάτων
- 2. Τμήμα Συντήρησης Σήμανσης - Ασφαλείας Οδικού Δικτύου
- 3. Τμήμα Κυκλοφοριακού Σχεδιασμού - ΣΒΑΚ
- 4. Τμήμα Η/Μ Συστημάτων Βιώσιμης Κινητικότητας και Οδοφωτισμού

Ανθρώπινοι πόροι

Πίνακας 24 ΓΕΝΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ³⁰

Κατανομή Προσωπικού (16 - 7 - 2024)	
	Αριθμός
Μόνιμοι Υπάλληλοι	806
Αορίστου Χρόνου	282
Ορισμένου Χρόνου	542
Ειδικού Σύμβουλοι - Συνεργάτες	8
Πρακτική Άσκηση	39
Άλλες μορφές εργασίας: Έμμισθη Εντολή	4
Σύνολο	1.681

Πίνακας 25 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΑΝΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ - ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΕΙΣ³¹

Κατανομή Προσωπικού Ανά Διεύθυνση					Συνταξιοδοτήσεις				
Διεύθυνση	(16-7 -2024)				Πρόβλεψη 16-7 -2024 έως 31-12-2024				
Κλάδος	ΥΕ	ΔΕ	ΤΕ	ΠΕ	ΥΕ	ΔΕ	ΤΕ	ΠΕ	
Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στον Δήμαρχο (Αυτοτελές Γραφείο Επικοινωνίας, Δημοσίων Σχέσεων & Διαφάνειας - Γραφείο Δημάρχου - Αυτοτελές Τμήμα Πολιτών - Αυτοτελές Τμήμα Νομικής Υποστήριξης - Αυτοτελές Τμήμα Νομικής Υποστήριξης - Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου - Αυτοτελές Τμήμα Πολ. Προστασίας	0	10	1	10	0	0	0	0	
Αποσπασμένοι	13	0	9	14	0	0	0	0	
Δημοτική Αστυνομία	0	6	9	4	0	0	0	0	
Διεύθυνση Επιχειρησιακού και Ψηφιακού Σχεδιασμού	0	2	3	15	0	0	0	0	
Διεύθυνση Διοίκησης και Προσωπικού	8	18	5	22	0	1	0	1	
Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών	17	15	11	21	0	0	0	0	
Διεύθυνση Εξυπηρέτησης Πολιτών	0	8	1	12	0	0	0	0	
Διεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής και Πρόνοιας	3	8	13	4	0	1	0	0	

³⁰ Πηγή: Διεύθυνση Διοίκησης και Προσωπικού

³¹ Πηγή: Διεύθυνση Διοίκησης και Προσωπικού

ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2024 -2028 – Α' ΜΕΡΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Διεύθυνση Παιδείας	36	37	33	41	1	2	0	0
Διεύθυνση Πολιτισμού και Αθλητισμού	10	16	3	9	1	0	0	0
Διεύθυνση Μουσικής Εκπαίδευσης Δημοτικού Ωδείου	5	10	25	3	0	0	0	0
Διεύθυνση Καθαριότητας και Ανακύκλωσης	248	94	2	7	3	0	0	0
Διεύθυνση Πρασίνου	12	14	11	11	0	1	0	0
Διεύθυνση Αμαξοστασίου	11	26	9	0	0	1	0	0
Διεύθυνση Πολεοδομίας	0	5	10	25	0	0	1	0
Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών	3	44	7	21	0	1	0	2
Διεύθυνση Βιώσιμης Κινητικότητας	1	2	2	6	0	0	0	0
Σύνολο	367	345	154	225	5	7	1	3

Έξυπνη πόλη

Η ψηφιακή αναβάθμιση του Δήμου αποτελεί σημαντικό πυλώνα του συνολικού του σχεδιασμού, όπως προκύπτει και από το σχετικό στρατηγικό κείμενο. Όσον αφορά το Στρατηγικό πλάνο του Δήμου Λαρισαίων για την ανάδειξη του ως Έξυπνης Πόλης, οι κύριοι σκοποί είναι οι εξής:

1. Διευκόλυνση και ελάφρυνση των κατοίκων από κάθε είδους γραφειοκρατία
2. Καλύτερη καθημερινότητά τους όσον αφορά τους τομείς
 - του περιβάλλοντος / ενέργειας,
 - της ασφάλειας,
 - της αισθητικής,
 - της κινητικότητας και
 - του πολιτισμού
3. Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας,
4. Υγεία και
5. Παιδεία

Βασικός σκοπός είναι αυτός της διασφάλισης των προϋποθέσεων της λειτουργίας του δήμου και της υποστήριξης κάθε είδους ψηφιακών εφαρμογών και λειτουργιών προς αποφυγή της επιβάρυνσης των πολιτών με γραφειοκρατική ταλαιπωρία.

Ο Δήμος Λαρισαίων μέσω της πράξης «Δράσεις δημιουργίας Έξυπνης Πόλης στο Δήμο Λαρισαίων» η οποία έχει ενταχθεί στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, θα υλοποιήσει αθροιστικά 14 δράσεις που εντάσσονται στους Πυλώνες της Έξυπνης Κινητικότητας, Έξυπνης Διαβίωσης, Έξυπνου Περιβάλλοντος, Έξυπνης Οικονομίας,

Έξυπνων Ανθρώπων, και Έξυπνης Διακυβέρνησης της Ψηφιακής Στρατηγικής Δήμου Λαρισαίων. Παράλληλα είναι σε υλοποίηση αλλά και σε αναμονή χρηματοδότησης δράσεις για την ψηφιακή μετάβαση και τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους δημότες μέσω άλλων χρηματοδοτικών εργαλείων (ΨΗΜΕΤ 2021-2027, Θεσσαλία 2021-2027, κλπ)

Μηχανογραφικές Εφαρμογές

Η ηλεκτρονική εξυπηρέτηση των πολιτών και επιχειρήσεων γίνεται μέσω της Ψηφιακής Πλατφόρμας του Δήμου Λαρισαίων. Η είσοδος στη Ψηφιακή Πλατφόρμα πραγματοποιείται με τη χρήση των κωδικών taxisnet και τη συνεργασία του Κέντρου Διαλειτουργικότητας (ΚΕΔ) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Οι ενδιαφερόμενοι πολίτες μπορούν να επιλέγουν την υπηρεσία που επιθυμούν από ένα κατάλογο διαθέσιμων υπηρεσιών, να συμπληρώνουν τα απαραίτητα, κατά περίπτωση, πεδία και να επισυνάπτουν τα σχετικά δικαιολογητικά. Με την οριστική υποβολή, η αίτηση πρωτοκολλείται ηλεκτρονικά και προωθείται στην αρμόδια υπηρεσία. Μετά τη διεκπεραίωση της από την αρμόδια υπηρεσία, λαμβάνουν στη Ψηφιακή Πλατφόρμα, την απάντηση και τα έγγραφα που έχουν αιτηθεί.

Αναλυτικότερα, ο Δήμος Λαρισαίων έχει δεχθεί, έως σήμερα, περίπου 9.500 αιτήσεις μέσω της Ψηφιακής Πλατφόρμας που διεκπεραιώθηκαν επιτυχώς από τα αρμόδια τμήματα

Επίσης ο Δήμος λειτουργεί τις εξής πλατφόρμες που έχουν αναπτυχθεί από τις κεντρικές υπηρεσίες του κράτους:

- Διαδικτυακή εφαρμογή Μητρώο Πολιτών του Υπουργείου Εσωτερικών για την έκδοση κάθε τύπου πιστοποιητικών και βεβαιώσεων (Μητρώο Αρρένων, Δημοτολόγιο, Ληξιαρχείο)
- Πλατφόρμα Διαλειτουργικότητας gonHUB της ΚΕΔΕ η οποία σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών και την ΠΕΤΑ Α.Ε. δημιούργησε το σύστημα «Διαλειτουργικότητα Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών Δήμων Ελλάδας» με το διακριτικό όνομα gonHUB. Υπάλληλοι του Δήμου Λαρισαίων έχουν οριστεί ως χρήστες της πλατφόρμας gonHUB και έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες: Μητρώο Φυσικών και Νομικών Προσώπων, e-Παράβολο, Ακίνητη Περιουσία Ε9, Κάτοχοι Οχημάτων, Αποδεικτικό Φορολογικής Ενημερότητας, Πλατφόρμα ΠΕΛΟΠΑΣ

- Διαλειτουργικότητα ΓΓΠΣ (Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων). Πρόκειται για ένα σύνολο από εργαλεία με τα οποία είναι δυνατή η προσπέλαση των απομακρυσμένων υπηρεσιών της ΓΓΠΣ (Web Services) για την άντληση χρήσιμων πληροφοριών (όπως, για παράδειγμα, των στοιχείων μίας επιχείρησης κλπ).
- Πλατφόρμα myData. Από το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Οικονομικής Διαχείρισης του Δήμου γίνεται αυτόματη διαβίβαση στην Α.Α.Δ.Ε., μέσω της «Πλατφόρμας myData», των παραστατικών που ο Δήμος εκδίδει και υπόκειται σε Φ.Π.Α.
- Θυρίδες παροχής ψηφιακών υπηρεσιών στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr-ΕΨΠ). Έχουν ενεργοποιηθεί και λειτουργούν από το Δήμο Λαρισαίων οι θυρίδες παροχής ψηφιακών υπηρεσιών στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr-ΕΨΠ). Οι δημότες του Δήμου Λαρισαίων μπορούν να δρομολογήσουν την αίτησή τους για: Τη Θυρίδα Δημοτολογίου (Έκδοση πιστοποιητικού οικογενειακής κατάστασης, γέννησης, ιθαγένειας, εγγυτέρων συγγενών, εντοπιότητας, εγγραφής στο Μητρώο Αρρένων), Τη Θυρίδα Ληξιαρχείου: (Έκδοση ληξιαρχικής πράξης γέννησης, γάμου, συμφώνου συμβίωσης, θανάτου), Τη Θυρίδα Δήμου: (Βεβαίωση μόνιμης κατοικίας)
- Ειδική σύγχρονη πλατφόρμα δημιουργίας ραντεβού μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr-ΕΨΠ) με τον τίτλο «myDimos.Live.gov.gr»
- Πλατφόρμα ΙΡΙΔΑ για την ηλεκτρονική διαχείρισης εγγράφων
- Πλατφόρμα Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς όπου εξουσιοδοτημένοι υπάλληλοι του Δήμου είναι χρήστες
- Μητρώο Τήρησης Μέτρων Προληπτικής Πυροπροστασίας Ιδιοκτησιών όπου εξουσιοδοτημένοι υπάλληλοι του Δήμου είναι χρήστες του συγκεκριμένου μητρώου

Επιπλέον, όσον αφορά την εξυπηρέτηση πολιτών μέσω της αξιοποίησης ψηφιακών εργαλείων, το Αυτοτελές Τμήμα Πολιτών αποτελεί το κεντρικό σημείο εξυπηρέτησης. Είναι ψηφιακός διάυλος επικοινωνίας μεταξύ των πολιτών και των υπηρεσιών του δήμου και λειτουργεί ως κεντρικός αποδέκτης αιτημάτων των πολιτών.

ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2024 -2028 – Α΄ ΜΕΡΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Έπειτα, τα αιτήματα προωθούνται στις συνεργαζόμενες υπηρεσίες, με στόχο την οργάνωση, τον προγραμματισμό και την επίλυσή τους.

Οι δημότες εντοπίζουν καθημερινά βλάβες τις καθημερινότητας, οι οποίες καταχωρούνται μέσω του τμήματος (τηλεφωνικά ή μέσω email) ή των δημοτών (καταχώρηση αιτήματος από πολίτη μέσω εγγραφής του στην εφαρμογή nonoville). Πρόκειται για ένα έξυπνο διαχειριστικό σύστημα στο διαδίκτυο το οποίο χρησιμοποιείται από το Δήμο Λαρισαίων για συλλογή και επεξεργασία δεδομένων έχοντας ζωντανή εικόνα της πόλης. Από την άλλη πλευρά, οι Δημοτικές Υπηρεσίες χρησιμοποιούν ένα έξυπνο εργαλείο στο διαδίκτυο όπου διαχειρίζονται τα αιτήματα και την επικοινωνία με τους Δημότες, συλλέγουν επεξεργασμένα δεδομένα και έχουν ζωντανή εικόνα της πόλης και των προβλημάτων της καθημερινότητας με στόχο την ταχύτερη επίλυσή τους.

Από τις παρούσες εγγραφές εξάγονται μηνιαία στατιστικά στοιχεία απόδοσης των υπηρεσιών, δίνοντας στη διοίκηση τη δυνατότητα αποτύπωσης των ισχυρών σημείων αλλά και των αδυναμιών προς βελτίωση των υπηρεσιών της.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι σύμφωνα με την αναφορά του Αυτοτελούς Τμήματος Εξυπηρέτησης Πολιτών, για το 2024 η οποία καλύπτει το διάστημα 1/1/2024 - 31/12/2024, δηλώθηκαν και καταχωρήθηκαν στο nonoville 39127 αιτήματα και επιλύθηκαν σε ποσοστό 93,23% (μέσος όρος επίλυσης των αιτημάτων όλων των υπηρεσιών), επιβεβαιώνοντας μια αυξητική τάση στην ικανοποίηση των αιτημάτων των δημοτών.

ΕΞΑΓΩΓΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΤΟΥΣ 2024 -Πίνακας ελέγχου
(από 1 Ιανουαρίου 2024 έως 31 Δεκεμβρίου 2024) |

Η ΕΞΑΓΩΓΗ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ 18/3/2025 ΑΠΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗ NONOVILLE

ΣΥΝΟΛΟ ΑΙΤΗΜΑΤΩΝ ΕΤΟΥΣ 2024	39127
ΕΚΚΡΕΜΗ	509
ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ	1000
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ	36476
ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΑ	1142
ΠΟΣΟΣΤΟ	93,23%

Τελευταία ενημέρωση στατιστικών στις : 18 Μαρτίου 2025

Πληροφοριακά Συστήματα και Επικοινωνίες

Ο Δήμος Λαρισαίων διαθέτει ενεργό μητροπολιτικό δίκτυο οπτικών ινών στην Λάρισα, Γιάννουλη και Φαλάνη μήκους περίπου 53 χλμ. (13 κόμβοι στην Λάρισα και 3 στην Γιάννουλη) με το οποίο συνδέονται δημοτικά κτήρια, σχολεία αλλά και δημόσια κτήρια της πόλης (Νοσοκομεία, Περιφέρεια, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας κλπ), την συντήρηση του οποίου έχει μέσω σύμβασης με την ΚτΠ Α.Ε. αναλάβει ανάδοχος.

Σε κοινόχρηστους χώρους, πάρκα και πλατείες της πόλης ο Δήμος παρέχει δωρεάν WiFi για την σύνδεση στο διαδίκτυο, μέσω 35 ενεργών σημείων WiFi στα οποία αναμένεται να προστεθούν 26 νέα σημεία κυρίως σε πλατείες της πόλης μέσω του προγράμματος WiFi4GR.

Οι κεντρικές κτηριακές εγκαταστάσεις και πολλά κτήρια του Δήμου είναι συνδεδεμένα στο ΣΥΖΕΥΞΙΣ Ι, ενώ σταδιακά γίνεται μετάπτωση μέσω του ΣΥΖΕΥΞΙΣ ΙΙ έτσι ώστε να παρέχεται αναβαθμισμένη ευζωνική σύνδεση στις υφιστάμενες συνδέσεις του Δήμου αλλά και σε νέες υποδομές που θα προστεθούν (ΚΑΠΗ, Παιδικοί Σταθμοί κλπ)

Για την λειτουργία του Δήμου χρησιμοποιούνται περίπου 600 υπολογιστές νέας τεχνολογίας και γίνεται σταδιακή αντικατάσταση του παλαιωμένου εξοπλισμού. Όλοι οι σταθμοί εργασίας είναι συνδεδεμένοι στο εσωτερικό δίκτυο του Δήμου.

Συνεργασίες -Ευρωπαϊκά Προγράμματα Δήμου Λαρισαίων

Στον παρακάτω πίνακα καταγράφονται τα προγράμματα καθώς και τα αντίστοιχα εταιρικά σχήματα στα οποία συμμετέχει ο Δήμος την τελευταία πενταετία.

Πίνακας 26 ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΗΜΟΥ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΕΤΑΙΡΟΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ	ΕΤΟΣ
REC	REACH 881961 — REACH — REC-AG-2019 / REC-RDIS- DISC-AG-2019	CMT PROOPTIKI CONSULTING MANAGEMENT TRAINING (GR) http://romahealth.eu/	Partner	2020
Europe for Citizens	SOLIDART 625020	Municipality Grosuplje (Slovenia)	Partner	2021
ERASMUS+	COHERENT 624600	Youth Cultural Centre Maribor (Mladinski kulturni center, Maribor) http://coherent-project.eu/	Partner	2021
AMIF	CONSULTING EUTH 101037962 - CONSULTING EUTH	UNIVERSITA DEGLI STUDI ROMA TRE https://consultingeuthproject.eu/	Partner	2022

ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2024 -2028 – Α' ΜΕΡΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

CERV	LocalEUCharter 101054016 — LocalEUCharter — CERV- 2021-CITIZENS-TOWN	Municipality of Valencia https://localeu charter.com/	Partner	2022
HORIZON EUROPE	CS-AWARE NEXT 101069543 — CS- AWARE-NEXT — HORIZON-CL3-2021-CS- 01	Oulu Yliopisto, Finland https://www.cs-aware-next.eu/	Partner	2022
CERV	Cities4Her 101088190 — Cities4Her — CERV-2022-GE	EETAA	Partner	2022
CERV	FutureUp 101091234 — FreeEurope — CERV- 2022-CITIZENS-TOWN	ASSOCIACIO PLATAFORMA MOZAIKA PER LA PROMOCIO DE LA CULTURA JUEVA DE CATALUNYA http://futureupeurope.eu/	Partner	2022
CERV	JuniorXpress 101100919— JuniorXpress — CERV- 2022-CHILD	EETAA	Partner	2022
CERV	PROGRESS_EU 101091153 — PROGRESS_EU — CERV- 2022-CITIZENS-TOWN	SUSHAL HUB SDRUZHENIE	Partner	2022
ERASMUS+	BETA	OPEN UP	Partner	2022
URBACT IV	S.M.A.L.L. sharing urban solutions towards Sustainable Mobility for ALL	City of Ferrara	Partner	2022
URBACT IV	In4Green Greener Industrial Cities	Avilés City Council	Partner	2022
EUI	SHARE	Main Urban Authority Fuenlabrada Municipality Transfer Partner 1: Vilnius Municipality Transfer Partner 2: Teramo Municipality Transfer Partner 3: Larissa Municipality	Transfer Partner	2024

Συμμετοχή σε δίκτυα πόλεων

Τα οφέλη από τη συμμετοχή σε δίκτυα πόλεων (εθνικά, ευρωπαϊκά ή διεθνή), πέρα από τις ευκαιρίες εξωστρέφειας της Λάρισας, περιλαμβάνουν και τις δυνατότητες συμμετοχής του Δήμου (αλλά και φορέων της πόλης) σε εταιρικά σχήματα και προγράμματα, ευρωπαϊκές και διεθνείς διοργανώσεις, συνέδρια, αλλά και τη μεταφορά εμπειριών και τεχνογνωσίας. Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμος Λαρισαίων συμμετέχει στα εξής δίκτυα:

- UNESCO GLOBAL NETWORK OF LEARNING CITIES - ΛΑΡΙΣΑ Η ΠΟΛΗ ΠΟΥ ΜΑΘΑΙΝΕΙ
- CIVITAS Forum
- Covenant of Mayors Σύμφωνο των Δημάρχων
- ICLEI Local Governments for Sustainability
- RiverCities
- Major Cities of Europe

Εθνικά δίκτυα Πόλεων

- Εθνικό Δίκτυο για τις Κλιματικά Ουδέτερες και Έξυπνες Πόλεις έως το 2030
- Ψηφιακές Πόλεις Κεντρικής Ελλάδας Α.Ε. - CitiesNet
- Ελληνικό Δίκτυο Πόλεων με Ποτάμια
- Δίκτυο Γεύσεων Ελλήνων Εκλεκτών
- Εθνικό Διαδημοτικό Δίκτυο Υγείων Πόλεων
- Δίκτυο Πόλεων για το Προσφυγικό
- Ελληνικό Δίκτυο Ανθεκτικών Πόλεων
- Δίκτυο πόλεων για τη βιώσιμη κινητικότητα και το ποδήλατο

Διεθνή Δίκτυα

- Δίκτυο Βαλκανικών πόλεων B40

Αδελφοποιήσεις

ΠΟΛΗ	Αριθμός απόφασης Δ.Σ.
Κως, Ελλάδα	416/14-12-1978
Μπάλτσι ΣΣΔ της Μολδαβίας	134/21-02-1986
Μπάνσκα Μπίστριτσα της Σλοβακίας	484/20-12-1985
Στάρα Ζάγορα της Βουλγαρίας	484/20-12-1985
Κέμνιτς (Karl Marx Stadt) - Γερμανίας	108/20-03-1989
Λάρνακα της Κύπρου	548/07-12-1989
Φότσα της Βοσνίας Ερζεγοβίνης	494/09-06-1994
Κnoxville της Πολιτείας - Tennessee-ΗΠΑ	716/24-09-1996
Rybnik της Πολωνίας	464/22-05-2003
Ανάπα, Ρωσία	184/05-04-2016
Mirraflones (Μιραφλόρες) - Περού	207/26-03-2019
Aviano, Ιταλία	280/11-04-2019

5.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ταμειακός Απολογιστικός Πίνακας 2024: Ανακεφαλαίωση Εσόδων

Πίνακας 27 ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ 2023 - ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ³²

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ 2024					
	Προϋπ/σθέντα όπως τελικά διαμορφώθηκαν	Βεβαιωθέντα	Παραγραφές /Διαγραφές	Εισπραχθέντα	Εισπρακτέα υπόλοιπα
Τακτικά έσοδα	66.578.309,61	70.418.608,62	347.684,97	51.829.874,15	18.241.049,50
Έκτακτα έσοδα	120.263.317,95	58.100.992,56	277.486,00	37.209.980,11	20.613.526,45
Χρηματικό υπόλοιπο	17.693.829,69	17.693.829,69	0,00	17.693.829,69	0,00
Σύνολο εσόδων	204.535.457,25	146.213.430,87	625.170,97	106.733.683,95	38.854.575,95

Συνοπτική Κατάσταση Προϋπολογισμού 2025: Έσοδα

Πίνακας 28 ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ 2025³³

Έσοδα και εισπράξεις	Προϋπολογισμός
Τακτικά Έσοδα	54.862.747,91
Έκτακτα έσοδα (πλην επιχορηγήσεις για επενδύσεις)	8.012.314,26
Έσοδα παρελθόντων ετών	1.452.130,15
Εισπράξεις από δάνεια	12.528.397,68
Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη	37.350.064,89
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου, Ασφ. Φορέων και Τρίτων	19.067.810,00
Χρηματικό υπόλοιπο προηγ. έτους	15.775.305,72

³² Πηγή: Διεύθυνση Οικονομικών

³³ Πηγή: Διεύθυνση Οικονομικών

Επιχορηγήσεις για επενδύσεις	39.932.295,62
Σύνολο Πόρων	188.981.066,23

Ταμειακός Απολογιστικός Πίνακας 2024: Ανακεφαλαίωση Εξόδων

Πίνακας 29 ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ 2024 - ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΕΞΟΔΩΝ³⁴

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΕΞΟΔΩΝ 2024							
	Προϋπ/σθέντα	Χορηγ/σεις Αναπλ/τικές Έκτακτες και Ειδικές Πιστώσ.	Ενταλθέντα	Πληρωθέντα	Υπόλοιπα πληρωτέα	Αδιάθετες πιστώσεις	Υπερβάσεις
Έξοδα	191.075.663,29	204.534.047,75	89.697.271,14	89.697.271,14	0,00	114.837.217,21	0,00
Αποθεματικό	140.000	1.409,5	0,00	0,00	0,00	1.409,5	0,00
Σύνολο	191.215.663,29	294.535.457,25	89.697.271,14	89.697.271,14	0,00	114.838.626,71	440,60

³⁴ Πηγή: Διεύθυνση Οικονομικών

Συνοπτική Κατάσταση Προϋπολογισμού 2025: Έξοδα

Πίνακας 30 ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΞΟΔΩΝ 2025³⁵

Έξοδα και Πληρωμές	Προϋπολογισμός
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	38.461.416,66
Αμοιβές και παροχές τρίτων	18.694.439,10
Φόροι - τέλη, λοιπά γενικά έξοδα	2.882.871,87
Τοκοχρεωλύσια δανείων	794.686,51
Προμήθειες - αναλώσεις υλικών	4.619.934,32
Μεταβιβάσεις σε τρίτους, λοιπά έξοδα	7.765.731,98
Πληρωμές για υποχρεώσεις Π.Ο.Ε	3.782.500,00
Επιχορηγούμενες Πληρωμές Υποχρεώσεων Π.Ο.Ε	0,00
Λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις	51.629.117,12
Επενδύσεις	
Αγορές	5.412.702,01
Έργα	50.861.696,06
Μελέτες	3.005.520,38
Συμμετοχή σε επιχειρήσεις	0,00
Τοκοχρεωλύσια δανείων επενδύσεων	920.538,99
Αποθεματικό	149.911,23
Σύνολο εξόδων και πληρωμών	188.981.066,23

³⁵ Πηγή: Διεύθυνση Οικονομικών

6. ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (SWOT ANALYSIS)

Η αξιολόγηση της περιοχής του Δήμου και της οργάνωσης και λειτουργίας του περιλαμβάνει:

- Τα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης, τα οποία είναι σκόπιμο να αντιμετωπιστούν από το Δήμο μεσοπρόθεσμα, ιεραρχημένα κατά σειρά προτεραιότητας.
- Τα μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα της περιοχής του Δήμου ως προς τα κρίσιμα ζητήματα, τις ανάγκες των πολιτών καθώς επίσης και την εκτιμώμενη ζήτηση για την παροχή υπηρεσιών σε επίπεδο Δήμου.
- Τις δυνατότητες και τις υφιστάμενες αδυναμίες των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, σε σχέση α) με τις λειτουργίες που επιτελούν, το ανθρώπινο δυναμικό, την υλικοτεχνική τους υποδομή, την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, και β) με την οικονομική κατάσταση του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του.
- Τις ευκαιρίες και τους περιορισμούς από εξωγενείς παράγοντες (όπως θεσμικό πλαίσιο, εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές και χρηματοδοτήσεις).

6.1 Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΑ

 ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ - Δήμος με κεντρική στρατηγική γεωγραφική θέση για την Ελλάδα με άμεση πρόσβαση στους κύριους οδικούς άξονες της χώρας και της ευρύτερης περιοχής - Κεντρική θέση ως προς την ευρύτερη εθνικής σημασίας αγροτική περιοχή - Μνημεία και περιοχές που σχετίζονται με την πολιτιστική κληρονομιά (π.χ. Αρχαίο Θέατρο, Μπεζεστένι, Κονάκι Αβέρωφ, Αβερώφειος Γεωργική Σχολή). - Αυξητική τάση μεταβολής του πληθυσμού - Χαμηλοί δείκτες γήρανσης και εξάρτησης συγκριτικά με αυτούς της χώρας και της Περιφέρειας Θεσσαλίας - Μεγάλη συγκέντρωση πληθυσμού των ηλικιών 0 έως 39 ετών. Σε συνδυασμό με το χαμηλό δείκτη γήρανσης, επιτρέπουν το χαρακτηρισμό το πληθυσμού ως νεανικού → θετική ένδειξη της αναπτυξιακής του δυναμικής - Λειτουργία τμημάτων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με μεγάλο αριθμό σπουδαστών/φοιτητών που κατοικούν στην πόλη - Σε σχέση με την Π.Ε. Λάρισας υψηλότερα ποσοστά σε απόφοιτους τριτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και μικρότερα ποσοστά σε άτομα χαμηλότερου εκπαιδευτικού επιπέδου. - Υπαρξη δομών παροχής πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας φροντίδας υγείας καθώς	 ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ - Μεγάλη πυκνότητα δόμησης στην κεντρική περιοχή της πόλης με μεγάλο ποσοστό παλαιών κτιρίων - Παλαιότητα υλικών -αστικού εξοπλισμού/ανάγκη ανασχεδιασμού αρκετών Κ.Χ με σύγχρονες αρχιτεκτονικές λύσεις και βιοκλιματικό σχεδιασμό /Αυξημένες ανάγκες για βιοκλιματικές παρεμβάσεις - Κοινόχρηστοι χώροι που γενικά έχουν μεγάλες ανάγκες συντήρησης - Υπαρξη εκτάσεων που ανήκουν σε δημόσιους φορείς εντός και πέριξ της πόλης που υπολειπόμενες (π.χ. στρατιωτικές εγκαταστάσεις) καθώς και υποβαθμισμένων εκτάσεων εντός του αστικού ιστού - Ανάγκη ενίσχυσης μέτρων πολιτικής για την προστασία του αστικού περιβάλλοντος - Ανεπαρκής συντονισμός τοπικών και κεντρικών συναρμόδιων φορέων για την προστασία του οικοσυστήματος του Πηνειού - Περιορισμένη χρήση βιώσιμων μεταφορών - Υψηλοί κυκλοφοριακοί φόρτοι - Μεγάλο θερμομετρικό εύρος μεταξύ του χειμώνα και το καλοκαιριού - Χαμηλός βαθμός ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σε σχέση με την κυκλοφορία στην πόλη - Ανάγκη μείωσης περιβαλλοντικού αποτυπώματος των μέσων μαζικής μεταφοράς στο κέντρο της πόλης - Υψηλή ατμοσφαιρική ρύπανση εντός του αστικού κέντρου.
---	---

και κέντρων πρόληψης και εξαρτήσεων - Σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων στον τριτογενή και δευτερογενή παραγωγικό τομέα - Δραστηριοποίηση μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων στους κλάδους του εμπορίου, των δραστηριοτήτων υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης - Δραστηριοποίηση φορέων στη δημιουργική οικονομία και διοργάνωση πολιτιστικών γεγονότων τοπικών φορέων πολιτισμού - Μορφολογία της πόλης που ευνοεί την προώθηση της χρήσης του ποδηλάτου - Ύπαρξη Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) με βασική κατεύθυνση την μετατροπή κύριων αρτηριών σε δρόμους ήπιας κυκλοφορίας	- Αυξανόμενες ανάγκες αντιμετώπισης φαινομένων φτώχειας - Ανάγκη ενσωμάτωσης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, - Ανάγκη βελτίωσης προσβασιμότητας και υποδομών ΑμεΑ - Υψηλό ποσοστό μακροχρόνια ανέργων - Ανάγκη ενίσχυσης της τοπικής επιχειρηματικότητας μέσω της σύνδεσης των τομέων τουρισμού, πολιτισμού και περιβάλλοντος - Ανάγκη αξιοποίησης του δυναμικού των ψηφιακών τεχνολογιών για ανάπτυξη καινοτόμων «προϊόντων» και δράσεων στους τομείς του τουρισμού και πολιτισμού - Ανάγκη υποστήριξης παραγωγικών επιχειρήσεων στην ενσωμάτωση καινοτομιών (παραγωγή, διάθεση προϊόντων κ.ά.) - Απουσία παράδοσης συνεργασίας ΟΤΑ - επιχειρηματικού χώρου
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ - Αυξητική τάση του πληθυσμού → δημιουργεί προϋποθέσεις για τη δημιουργία νέων και σύγχρονων οικονομικών δραστηριοτήτων - Δυνατότητα επικέντρωσης των προτεραιοτήτων και αξιοποίησης χρηματοδοτικών πόρων της Προγραμματικής Περιόδου 2021 – 2027 - Χρηματοδότηση δράσεων για την ενεργειακή αναβάθμιση κτηρίων και γενικότερα εξοικονόμησης ενέργειας - Δυνατότητα ανάπτυξης διασυνδέσεων του τριτογενούς τομέα παραγωγής (στα πεδία του πολιτισμού – τουρισμού) με την πολιτιστική και δημιουργική	ΑΠΕΙΛΕΣ - Περιορισμένοι πόροι για την υλοποίηση δημοτικών έργων/προμηθειών σε σχέση με τις υφιστάμενες ανάγκες - Η περιορισμένη δυνατότητα ελέγχου για την αποτροπή βανδαλισμών εξοπλισμού και δημόσιου χώρου γενικότερα. - Καθυστερήσεις στην ωρίμανση έργων για να ενταχθούν στο νέο ΕΣΠΑ - Συγκρούσεις χρήσεων γης - Παρατεταμένο ασταθές οικονομικό περιβάλλον - Χαμηλό επίπεδο επενδύσεων από τις Μικρές – Μεσαίες Επιχειρήσεις (ΜμΕ) - Διατήρηση της αποσπασματικότητας αναπτυξιακών σχεδίων και έργων - Επιδείνωση κλιματικής κρίσης -

Βιομηχανία - Περαιτέρω ανάπτυξη των μετακινήσεων με το ποδήλατο και ενθάρρυνση της πεζή κυκλοφορίας - Σε εξέλιξη η εφαρμογή του ΣΒΑΚ και η χρηματοδότησή του	Καταστρεπτικά πλημμυρικά φαινόμενα λόγω έντονων βροχοπτώσεων
ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ: - Κλιματική θωράκιση - Υγιής, ελεγχόμενη και ισόρροπη ανάπτυξη - Βιώσιμη και λειτουργική κινητικότητα - Προσβασιμότητα ΑμεΑ - Κοινωνική συνοχή - Ανάδειξη του φυσικού πλούτου και της πολιτιστικής κληρονομιάς και αξιοποίηση υποβαθμισμένων εκτάσεων - Τόνωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, ο εκσυγχρονισμός αυτής και η διευκόλυνση της έξυπνης εξειδίκευσης του Δήμου - Ενίσχυση Πολιτικής Προστασίας - Ενίσχυση Δράσεων Δ.Ε.Υ.Α.Λ.	

6.2 ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ ΔΗΜΟΤΩΝ

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ:

- Άμεση πληροφόρηση του πολίτη μέσω της επίσημης ιστοσελίδας του Δήμου Λαρισαίων και ζωντανή αναμετάδοση συνεδριάσεων δημοτικού συμβουλίου (κανάλι youtube)
- Δυνατότητα ηλεκτρονικής υποβολής αιτημάτων από τους πολίτες μέσω της ιστοσελίδας του Δήμου
- Αποδοχή και ευρεία χρήση της εφαρμογής διεκπεραίωσης αιτημάτων από δημότες
- Ικανοποιητικός - για τις ανάγκες του πληθυσμού - αριθμός δομών προσχολικής φροντίδας και δομών δημιουργικής απασχόλησης.
- Αξιοποίηση των εφαρμογών GIS του Δήμου από τους πολίτες
- Ανταπόκριση/προθυμία του κοινού για συμμετοχή στις δράσεις (εκπαιδευτικές, πολιτιστικές, αθλητικές κλπ)του Δήμου
- Ύπαρξη και λειτουργία οργανωμένου δικτύου ΚΕΠ
- Θεσμοθετημένο Περιφερειακό Χωροταξικό Σχέδιο

ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ:

- Πλήθος αναγκών στην κοινωνική πολιτική και αδυναμία πλήρους ικανοποίησης
- Αδυναμία χρηματοδότησης του συνόλου των απαιτούμενων έργων
- Αδυναμία αστυνόμευσης για αποτροπή ρύπανσης & αποφυγή φθορών παγίου εξοπλισμού του Δήμου
- Πλήθος κοινόχρηστων χώρων καθώς και αθλητικών χώρων που γενικά έχουν μεγάλες ανάγκες συντήρησης
- Έλλειψη κατάλληλων εργαλείων (πριμ -μπόνους) ενθάρρυνσης δημοτών στην ανακύκλωση.
- Ελλείψεις στις κτιριακές υποδομές των Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης, των βρεφονηπιακών σταθμών , των σχολικών συγκροτημάτων
- Ανεπαρκής διάχυση της πληροφορίας κυρίως στους πιο ευάλωτους πολίτες που αφορά σε δράσεις του Δήμου
- Ελλείψεις στην διαχείριση και φροντίδα των αδέσποτων και δεσποζόμενων ζώων
- Έλλειψη ρυθμιστικού σχεδιασμού
- Ανάγκη επικύρωσης Π.Μ. Λάρισας- Γιάννουλης
- Ανάγκη πολεοδόμησης οικισμού Φαλάνης και οριοθετημένων οικισμών < 2000 κατοίκων και μη

	ολοκλήρωση ΣΧΟΟΑΠ Κοιλιάδας - Ανάγκη τροποποίησης ΓΠΣ Λάρισας-Γιάννουλης - Αδυναμία υλοποίησης του ΓΠΣ λόγω δικαστικών αποφάσεων που αφορούν άρσεις απαλλοτρίωσης
 ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ: - Υλοποίηση των Δράσεων Έξυπνης Πόλης που προσφέρουν νέες τεχνολογικές δυνατότητες και μεθόδους για την εξυπηρέτηση πολιτών και την γενικότερη λειτουργία της πόλης - Εκπόνηση Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων - Ενίσχυση της συμμετοχικότητας των πολιτών και ιδίως των νέων. - Συμμετοχή σε δίκτυα αυτοδιοίκησης αλλά και ευρύτερα εταιρικά σχήματα - Ενεργοποίηση μερίδας πολιτών με την εφαρμογή προγραμμάτων ανακύκλωσης με ανταπόδοση προς τους πολίτες.	 ΑΠΕΙΛΕΣ: - Έλλειψη πόρων για συντήρηση των υποδομών του Δήμου και γενικότερα ανανέωση της υλικοτεχνικής υποδομής - Έλλειψη κουλτούρας συνεργασίας από μερίδα των δημοτών - Μειωμένη ανταπόκριση συμμετοχής πολιτών στις διαδικασίες λειτουργίας του Δήμου - Αυξανόμενες ανάγκες παροχής υπηρεσιών κοινωνικής πολιτικής - Δαιδαλώδες νομοθετικό πλαίσιο, υπέρμετρη αύξηση της γραφειοκρατίας χωρίς εμφανή λόγο - Προβληματικός συντονισμός τοπικών και κεντρικών συναρμόδιων φορέων για την εφαρμογή περιβαλλοντικών πολιτικών - Αύξηση των απαιτούμενων διαδικασιών συμβασιοποίησης δημοσίων επενδύσεων, η οποία συνεπάγεται καθυστερήσεις στην υλοποίησή τους. - Συνεχής αύξηση των απαιτήσεων καθαριότητας και διαχείρισης αποβλήτων
Κρίσιμα ζητήματα: - Αποκατάσταση ζημιών από φυσικές καταστροφές - Ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση σε ζητήματα διαχείρισης αποβλήτων	

- Στήριξη των υφιστάμενων δομών φύλαξης και δημιουργικής απασχόλησης παιδιών καθώς και των δομών κοινωνικής πολιτικής.
- Συντήρηση Κοινοχρήστων Χώρων, Πρασίνου και γενικότερα των υποδομών του Δήμου
- Αποτελεσματικότερη διαχείριση και φροντίδα των αδέσποτων και δεσποζόμενων ζώων

6.3 ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

	
ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ: - Τεχνογνωσία - έμπειρο προσωπικό σε όλες τις ειδικότητες - Οργανωμένες υπηρεσίες με υψηλή αυτονομία - Ο μεγαλύτερος Δήμος της ευρύτερης περιοχής με δυνατότητα να αναλάβει συντονιστικό ρόλο σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας για την ενδυνάμωση της συνεργασίας των ΟΤΑ. - Συμμετοχή του Δήμου στα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα για την ενίσχυση των κοινωνικών δομών , των βρεφονηπιακών σταθμών και ΚΔΑΠ - Γίνεται αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων (ΕΣΠΑ, Ταμείο Ανάκαψης, ΕΠΑ κλπ) για την ενίσχυση των υποδομών του Δήμου και την Βιώσιμη Ανάπτυξη - Ανεπτυγμένη συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά, εθνικά και τοπικά δίκτυα	ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ: - Ελλείψεις σε σταθερό(τακτικό) τόσο εργατοτεχνικό όσο και επιστημονικό προσωπικό - εναλλαγή υπαλλήλων μέσω συμβάσεων - ανάγκη συνεχούς εκπαίδευσης → υποβάθμιση ποιότητας υπηρεσιών - Επιβάρυνση με νέες αρμοδιότητες, χωρίς την ταυτόχρονη ενίσχυση με μέσα/προσωπικό - Προβλήματα συντονισμού και συνεργασίας λόγω χωρικού κατακερματισμού των υπηρεσιών - Ανάγκη πληρέστερης & συχνότερης επιμόρφωσης προσωπικού λόγω της ταχείας μεταβολής & της πολυπλοκότητας της νομοθεσίας - Ύπαρξη παλαιών κτιρίων με υψηλές ενεργειακές απαιτήσεις - Έλλειψη εφαρμογής σύγχρονων μεθόδων διοίκησης - Έλλειψη οργανωμένης επικοινωνιακής πολιτικής μεταξύ

- Συνεργασία/ διασύνδεση των υπηρεσιών του Δήμου, με την Περιφέρεια Θεσσαλία, υπουργεία, επιχειρήσεις, διεθνείς οργανισμούς (π.χ. ΥΠΑΤΗ Αρμοστεία του ΟΗΕ, Διεθνείς Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ) ΙΝΕ-ΓΕΣΣΕΕ κ.τ.λ) - Συνεχής μέριμνα για την ανανέωση και συντήρηση του συνόλου του εξοπλισμού - Επαρκής, πλην παλαιωμένος μηχανολογικός εξοπλισμός - Ύπαρξη εξοπλισμένου δημοτικού αμαξοστάσιου που παρέχει υπηρεσίες συντήρησης - Επαρκής εξοπλισμός νομικών προσώπων του Δήμου και ειδικού εξοπλισμού της ΔΕΥΑΛ.	των υπηρεσιών και των αποδεκτών - Εξοπλισμός νέας τεχνολογίας απαίτηση εξειδικευμένης και κοστοβόρας εξωτερικής (σε ιδιώτες) συντήρησης/επισκευής - Δυσχέρεια μετακίνησης εξοπλισμού λόγω απόστασης του δημοτικού αμαξοστασίου. - Υψηλό κόστος τέλους ταφής χωρίς τη δυνατότητα εκτροπής από το ρεύμα προς ταφή, λόγω καθυστέρησης της ΜΕΑ - Εξάρτηση εσόδων (ΕΑΤ) από την εμπορική δραστηριότητα (λειτουργία καταστημάτων, επιχειρήσεων)
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ: - Προσλήψεις νέου μόνιμου προσωπικού - Δυνατότητα κάλυψης θέσεων προσωπικού με κινητικότητα από άλλες υπηρεσίες. - Διάχυση των προσφερόμενων υπηρεσιών και των δράσεων του Δήμου με την χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης - Συμβολή των δημοτικών κοινοτήτων στην κάλυψη της καθημερινότητας και της δυνατότητας επικοινωνίας δημοτών και υπηρεσιών - Περαιτέρω αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων - Δυνατότητα αξιοποίησης δωρεών οργανισμών και επιχειρήσεων	ΑΠΕΙΛΕΣ: - Συνεχής μείωση προσωπικού (συνταξιοδοτήσεις, μετακινήσεις σε άλλες Οργανικές Μονάδες κλπ) - Δυσκολία αποδοχής και προσαρμογής σε νέες μεθόδους και αλλαγές - Απαίτηση για συνεχή ανανέωση εξοπλισμού - Έλλειψη συστήματος εποπτείας και παρακολούθησης στόλου από το γραφείο κίνησης - Αυξανόμενες λειτουργικές απαιτήσεις καθώς και ανάγκες συντήρησης και φύλαξης υποδομών και κτηρίων

- Ευνοϊκές νομοθετικές ρυθμίσεις για την μείωση της γραφειοκρατίας - Δράσεις ηλεκτρονικής διακυβέρνησης - Ευρύτερη χρήση του διαδικτύου για επικοινωνία με τους μηχανικούς - Εφαρμογή Κανονισμών λειτουργίας - Βελτιστοποίηση απόδοσης με εφαρμογή της Διοίκησης μέσω Στόχων - Προώθηση των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων.	
Κρίσιμα ζητήματα: - Ενίσχυση προσωπικού - Ανάγκη συχνότερης και πληρέστερης επιμόρφωσης προσωπικού - Συντονισμός και επικοινωνία μεταξύ των διαφορετικών μερών/τμημάτων διοίκησης - Ανάγκη επαρκούς εποπτείας και παρακολούθησης της πορείας των έργων	

7. ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Η στρατηγική ενός Δήμου αποτελεί συνεκτικό σύνολο γενικών στόχων και πολιτικών δράσης, που αποσκοπούν στην εκπλήρωση της αποστολής και στην επίτευξη του οράματος του Δήμου. Η διαμόρφωση της στρατηγικής ενός Δήμου σημαίνει:

- τον προσδιορισμό των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης που θα αντιμετωπίσει ο Δήμος και
- τη διαμόρφωση των κατάλληλων εσωτερικών στρατηγικών επιλογών που θα διασφαλίσουν την επιτυχή προσέγγιση των ως άνω κρίσιμων ζητημάτων

Σκοπός της ενότητας αυτής είναι ο καθορισμός της Στρατηγικής που θα ακολουθήσει ο Δήμος Λαρισαίων και περιλαμβάνει:

- την διατύπωση του οράματος του
- τον προσδιορισμό συγκεκριμένων αξόνων προτεραιότητας
- τον προσδιορισμό των επιμέρους Μέτρων βάση των αναπτυξιακών αξόνων του Δήμου, σύμφωνα με τα οποία θα διαρθρωθεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
- την καταγραφή των γενικών στόχων και των δράσεων για την περίοδο 2024-2028.

7.1 ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ

Το όραμα προκύπτει, κυρίως, από τις ανάγκες και προτεραιότητες της τοπικής κοινωνίας όπως καταγράφηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια. Με βάση λοιπόν την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, του αναπτυξιακού προφίλ της περιοχής, όπως αυτό προκύπτει από το εγκεκριμένο Στρατηγικό Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης για την περίοδο 2021 - 2027, καθώς και την εθνική αλλά και υπερεθνική ατζέντα γύρω από τις πόλεις και τις τοπικές κοινότητες, το όραμα της τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου Λαρισαίων μπορεί να συμπεκνωθεί στις ακόλουθες τέσσερις λέξεις:

Βιωσιμότητα - Λειτουργικότητα - Συμπεριληπτικότητα - Καινοτομία.

Ζητούμενα είναι:

- η κλιματική θωράκιση
- η υγεία, ελεγχόμενη και ισόρροπη ανάπτυξη
- η βιώσιμη και λειτουργική κινητικότητα
- η αναβάθμιση σε ζητήματα διαχείρισης αποβλήτων
- η προσβασιμότητα και η κοινωνική συνοχή
- η ανάδειξη του φυσικού πλούτου και της πολιτιστικής κληρονομιάς
- η τόνωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, ο εκσυγχρονισμός αυτής και η διευκόλυνση της έξυπνης εξειδίκευσης του Δήμου &
- ο εκσυγχρονισμός του συστήματος διακυβέρνησης

Στον πυρήνα της ατζέντας συναντά κανείς τον στόχο της πλήρους και σταδιακής περιβαλλοντικής αναμόρφωσης της πόλης:

Ο Δήμος Λαρισαίων ως ένας σύγχρονος, πράσινος, ανθρωποκεντρικός Δήμος, περιβαλλοντικά ευαίσθητος με προτεραιότητες την ποιότητα στην καθημερινότητα των πολιτών, την υγεία και την εδραίωση όλων εκείνων των ευεπύφορων συνθηκών που θα οδηγήσουν στην άνθηση της τοπικής οικονομίας.

Η πόλη αποτελεί πόλο έλξης για τη συγκεντρωση πληθυσμών και παραγωγικών δραστηριοτήτων. Η ύπαρξη αξιόλογου επιστημονικού και ανθρώπινου κεφαλαίου καθώς και η δυνατότητα χαρακτηρισμού του πληθυσμού του Δήμου ως παραγωγικού, νεανικού και δυναμικού προσφέρουν ένα ευνοϊκό δημογραφικό περιβάλλον, το οποίο τοποθετεί την πόλη σε πλεονεκτικότερη θέση σε σχέση με τον μέσο όρο των δύο υπερκείμενων χωρικών επιπέδων (Χώρας και Περιφέρειας).

Θα μπορούσε κανείς να οραματιστεί τη Λάρισα ως ένα αστικό περιβάλλον δυνάμενο να φιλοξενεί ένα σύνολο υπηρεσιών και κεντρικών λειτουργιών υψηλής βαθμίδας. Αναλυτικότερα, θα μπορούσε να φανταστεί κανείς την πόλη ως διοικητικό κέντρο, ως κόμβο επικοινωνιών και μεταφορών, ως κέντρο υπηρεσιών προς την αγροτική παραγωγή, κέντρο εμπορίου και μεταποίησης καθώς και ως ιατρικό και πολιτιστικό-τουριστικό κέντρο. Ωστόσο, η αυθαίρετη, ανεξέλεγκτη και αποσπασματική ανάπτυξη μπορεί να αποβεί επιζήμια για τη βιωσιμότητα του τοπικού περιβάλλοντος και την ποιότητα της καθημερινότητας στην πόλη. Με άλλα λόγια, η αναπτυξιακή ορμή της περιοχής δεν θα μπορεί να εκβάλλει ευεργετικά στην τοπική κοινότητα, χωρίς τις κατάλληλες υποδομές και τον κατάλληλο σχεδιασμό.

Θα πρέπει να λάβει κανείς πολύ σοβαρά υπόψη τις δημογραφικές και περιβαλλοντικές μεταβολές του μέλλοντος, οι οποίες συνίστανται κυρίως στην αυξητική τάση του πληθυσμού του Δήμου Λαρισαίων και την επιδείνωση της κλιματικής κρίσης. Σημειωτέον ότι ως μείζον ζήτημα για την κυρίως αστική περιοχή του Δήμου ταυτοποιείται η αδυναμία αποτελεσματικής διαχείρισης του κυκλοφοριακού φόρτου, η οποία φαίνεται να δυσχεραίνει σημαντικά την καθημερινότητα στην πόλη. Έτσι, η ανάγκη συγκρότησης ενός στρατηγικού πλάνου που στον πυρήνα του θα έχει την βιωσιμότητα, καθίσταται επιτακτική καθώς τα γεωμορφολογικά και αστικά χαρακτηριστικά της πόλης την τοποθετούν ανάμεσα σε εκείνες που θα επωμιστούν σημαντικά τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής με αύξηση των θερμοκρασιών, έλλειψη νερού, ρύπανση της ατμόσφαιρας κ.τ.λ.

7.2 ΑΞΟΝΕΣ - ΖΗΤΟΥΜΕΝΑ - ΣΤΟΧΟΙ

Τα κρίσιμα ζητήματα που εντοπίστηκαν, οδηγούν στη διαμόρφωση των Αξόνων Προτεραιότητας, οι οποίοι και αποτελούν τις κατευθυντήριες επιλογές του δήμου. Ακολουθώντας, κάθε Άξονας Προτεραιότητας αναλύεται σε Ζητούμενα, που σχετίζονται με τις αναπτυξιακές προτεραιότητες του Δήμου και ικανοποιούν έναν ή περισσότερους γενικούς στρατηγικούς στόχους. Με τον τρόπο αυτό θα τεθούν μετρήσιμοι και ρεαλιστικοί στόχοι, βάσει των οποίων θα παρακολουθείται η πορεία υλοποίησης του επιχειρησιακού προγράμματος.

Η στρατηγική του Δήμου οργανώνεται στους ακόλουθους (4) τέσσερις Άξονες Προτεραιότητας:

Άξονας 1. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Άξονας 2. ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Άξονας 3. ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Άξονας 4. ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΠΟΛΙΤΗ

Πίνακας 31 ΑΞΟΝΕΣ ΚΑΙ ΖΗΤΟΥΜΕΝΑ

Α/Α	ΑΞΟΝΕΣ	α/α	ΖΗΤΟΥΜΕΝΑ
1	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	1.1	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
		1.2	ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ
		1.3	ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
		1.4	ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
2	ΚΟΙΝΩΝΙΑ	2.1	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ
		2.2	ΥΓΕΙΑ
		2.3	ΠΑΙΔΕΙΑ
		2.4	ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
		2.5	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
3	ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	3.1	ΤΟΠΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
		3.2	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ
		3.3	ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ
4	ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	4.1	ΧΡΗΣΤΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ
		4.2	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ
		4.3	ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΤΗΤΑ

Πίνακας 32 ΑΞΟΝΑΣ 1

ΑΞΟΝΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	
ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ 1.1	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
ΣΤΟΧΟΣ 1.1.1	ΘΩΡΑΚΙΣΗ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΤΗΣ
ΣΤΟΧΟΣ 1.1.2	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
ΣΤΟΧΟΣ 1.1.3	ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ 1.2	ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ
ΣΤΟΧΟΣ 1.2.1	ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΜΙΚΡΟΚΛΙΜΑΤΟΣ
ΣΤΟΧΟΣ 1.2.2	ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΣΤΟΧΟΣ 1.2.3	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ
ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ 1.3	ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
ΣΤΟΧΟΣ 1.3.1	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΑΙ ΕΞΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΟΧΟΣ 1.3.2	ΠΡΟΛΗΨΗ- ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ - ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ - ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ 1.4	ΒΙΩΣΙΚΗ ΑΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΣΤΟΧΟΣ 1.4.1	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΟΔΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΟΧΟΣ 1.4.2	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ
ΣΤΟΧΟΣ 1.4.3	ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΗΠΙΩΝ ΚΑΙ ΜΑΖΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

Πίνακας 33 ΑΞΟΝΑΣ 2

ΑΞΟΝΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΑ	
ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ 2.1	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ
ΣΤΟΧΟΣ 2.1.1	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΦΤΩΧΕΙΑΣ
ΣΤΟΧΟΣ 2.1.2	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ
ΣΤΟΧΟΣ 2.1.3	ΕΜΦΥΛΗ ΙΣΟΤΗΤΑ
ΣΤΟΧΟΣ 2.1.4	ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΑΔΕΣΠΟΤΩΝ ΚΑΙ ΔΕΣΠΟΖΩΜΕΝΩΝ ΖΩΩΝ (ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ)
ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ 2.2	ΥΓΕΙΑ
ΣΤΟΧΟΣ 2.2.1	ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ & ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΣΤΟΧΟΣ 2.2.2	ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΣΤΟΧΟΣ 2.2.3	ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΥΓΙΟΥΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ
ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ 2.3	ΠΑΙΔΕΙΑ
ΣΤΟΧΟΣ 2.3.1	ΜΕΡΙΜΝΑ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΣΤΟΧΟΣ 2.3.2	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ & ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ
ΣΤΟΧΟΣ 2.3.3	ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ – ΜΕΡΙΜΝΑ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ
ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ 2.4	ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΣΤΟΧΟΣ 2.4.1	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΣΤΟΧΟΣ 2.4.2	ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΝΥΣΧΙΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΖΗΤΟΥΜΕΝΑ 2.5	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
ΣΤΟΧΟΣ 2.5.1	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΣΤΟΧΟΣ 2.5.2	ΣΤΗΡΙΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Πίνακας 34 ΑΞΟΝΑΣ 3

ΑΞΟΝΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ	
ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ 3.1	ΤΟΠΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΣΤΟΧΟΣ 3.1.1	ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΠΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ: ΔΙΚΤΥΩΣΗ/ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ
ΣΤΟΧΟΣ 3.1.2	ΠΡΩΘΗΣΗ ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ
ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ 3.2	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ
ΣΤΟΧΟΣ 3.2.1	ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ: ΔΙΚΤΥΩΣΗ/ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ
ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ 3.3	ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ
ΣΤΟΧΟΣ 3.3.1	ΔΙΚΤΥΩΣΗ/ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ
ΣΤΟΧΟΣ 3.3.2	ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Πίνακας 35 ΑΞΟΝΑΣ 4

ΑΞΟΝΑΣ 4: ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	
ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ 4.1	ΧΡΗΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΣΤΟΧΟΣ 4.1.1	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ
ΣΤΟΧΟΣ 4.1.2	ΨΗΦΙΑΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ
ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ 4.2	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ
ΣΤΟΧΟΣ 4.2.1	ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ - ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ
ΣΤΟΧΟΣ 4.2.2	(ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΥΝΑΤΟΝ) ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ - ΕΥΚΟΛΟΤΕΡΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ 4.3	ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΤΗΤΑ
ΣΤΟΧΟΣ 4.3.1	ΑΜΕΣΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ
ΣΤΟΧΟΣ 4.3.2	ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΕΝΤΑΕΤΟΥΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ (Β' ΦΑΣΗ)

Στη Β' Φάση που θα ακολουθήσει θα γίνει η κατάρτιση του Επιχειρησιακού Σχεδίου του Δήμου, που θα λαμβάνει υπόψη τις εγκεκριμένες Περιφερειακές και Εθνικές Στρατηγικές καθώς και τις Ευρωπαϊκές κατευθύνσεις και οδηγίες για την επόμενη περίοδο και θα περιλαμβάνει:

- Τον καθορισμό της αρμόδιας υπηρεσίας που έχει την ευθύνη υλοποίησης κάθε γενικού στόχου. Στην περίπτωση δια-υπηρεσιακών στόχων, δηλαδή στόχων για την επίτευξη των οποίων απαιτείται η συνεργασία δύο ή περισσότερων υπηρεσιών, αρμόδια υπηρεσία θεωρείται αυτή που έχει την ευθύνη συντονισμού.
- Τον προσδιορισμό της σχετικής βαρύτητας των προτεραιοτήτων, όπου θα γίνει ενδεικτική κατανομή συντελεστών βαρύτητας στους άξονες, τα ζητούμενα και τους γενικούς στόχους του προγράμματος προκειμένου να προσδιοριστεί ο βαθμός δραστηριοποίησης του Δήμου σε κάθε προτεραιότητα και να διευκολυνθεί η κατανομή πόρων κατά τον οικονομικό προγραμματισμό.